

Møteinnkalling

Utval:	Hordaland fagskulestyre
Møtestad:	Nordhordland, 4. etasje, Fylkeshuset
Dato:	14.09.2017
Tid:	09:00

Det blir med dette kalla inn til styremøte i Hordaland Fagskulestyre

Dato: Torsdag 14. september

Stad: Fylkesbygget, møterom «Nordhordland», 4. etg.

Program:

Kl. 09.00: Handsaming styresaker

Kl. 11.00: Lunsj

Dersom nokon av utvalet sine medlemmer ikkje kan møta og må melda forfall, vert dei bedne om å gjere dette snarast ved å fylle ut skjemaet på www.hordaland.no/forfall.

Innkallinga gjeld valde medlemer i Hordaland fagskulestyre. Ved eventuelt forfall frå faste medlemer vil varamedlemer bli kalla inn særskilt.

Rektorane ved fagskulane kan møta på møta i Hordaland fagskulestyre. Rektorane må også melde forfall dersom dei ikkje møter.

Roald Kvamme
styreleiar

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off.
PS 25/17	Godkjenning av møteinnkalling og saksliste		
PS 26/17	Godkjenning møtebok forrige møte		
PS 27/17	Referatsaker (meldingar)		
RS 11/17	Utkast til rapport - godkjenning av Lokal matkultur	2015/11453	
RS 12/17	Utkast til rapport - godkjenning av CNC og robotteknologi	2015/11453	
RS 13/17	Utviklingsmidlar frå KD til simulator og e-prosjekt	2015/11453	
RS 14/17	Utsetting av kvalitetsmeldingane for Fagskolane i Hordaland	2015/11453	
RS 15/17	Rekneskapsrapportar for Fagskolane i Hordaland	2015/11453	
RS 16/17	Ny studentrepresentant og vara til styret for Fagskolane i Hordaland	2015/11453	
RS 17/17	Forslag til møteplan for 2018	2015/11453	
PS 28/17	Nytt studie i Klassisk bygningshåndverk og restaurering	2015/11453	
PS 29/17	Avtale om felles klagenemnd med Høgskulen på Vestlandet, yrkesdykkerutdanninga	2015/11453	
PS 30/17	Høyringsuttale - forslag til ny lov om fagskoleutdanning og endringar i studentsamskipnadslova	2015/11453	
PS 31/17	Tilsetting av administrativ og fagleg leiing ved Hordaland helsefagskole	2015/11453	
PS 32/17	Ymse		

PS 25/17 Godkjenning av møteinnkalling og saksliste

PS 26/17 Godkjenning møtebok forrige møte

PS 27/17 Referatsaker (meldingar)

Notat

Dato: 15.08.2017
Arkivsak: 2015/11453-90
Saksbehandlar: adelan

Til: Hordaland fagskulestyre

Frå: Fylkesdirektør opplæring

Utkast til rapport - godkjenning av Lokal matkultur

Vedlagt følgjer NOKUT sitt utkast til rapport etter søknad om godkjenning av fagskuleutdanninga Lokal matkultur. Tilbodet er føreslått ikkje godkjent, men med høve til å rette opp feil og avklare eventuelle mistydingar. Rapporten består av ei administrativ vurdering som tek føre seg grunnleggjande føresetnader for å søkje om godkjenning av ei fagskuleutdanning, og ei fagleg vurdering gjort av sakkunnige som NOKUT har oppnemnt.

Den administrative vurderinga har nokre må-punkt og nokre bør-punkt som må rettast, men desse tilhøva er allereie retta opp og handsama av fagskulestyret 05.05.2017. Tilhøva som måtte rettast opp, var knytt til forskrift for Fagskolane i Hordaland og instruks for lokal klagenemnd.

Den faglege vurderinga syner til ein del tilhøve ved studieplanen som må endrast, men skulen vurderer dette som små justeringar og presiseringar. NOKUT har ikkje rådd skulen til å trekkje søknaden, og det tyder på at skulen vil klare å rette opp dei tilhøva som er skissert av den sakkunnige komitéen innan fristen 18. august 2017.

Fagskolen i Hordaland
Pb.1876
5817 BERGEN

Saksbehandlar: Anna Collard

Vår ref: 17/01103-6
Vår dato: 23.06.2017
Dykkar ref:
Dykkar dato:

Oversending av utkast til rapport - godkjenning av lokal matkultur ved Fagskolane i Hordaland

Vi viser til søknaden dykkar om godkjenning av fagskoleutdanninga *lokal matkultur*.

Dei sakkunnige si tilråding og tilsvaarsrunden

NOKUT sitt utkast til tilsynsrapport er lagt ved. Dei sakkunnige meiner at utdanninga ikkje oppfyller krava til godkjenning. Før NOKUT gjer vedtak i saka, har de høve til å kome med eit tilsvaer der de uttalar dykk om rapportutkastet. I tilsvaret kan de kommentere feil, manglar eller mistydingar i dei sakkunnige si vurdering. Vi kan òg godta mindre justeringar i forhold til søknaden de har sendt inn. Justering av søknaden kan være aktuelt dersom det berre er små endringar som skal til for at utdanninga blir i tråd med «må-punkta» i rapporten. Dersom de gjer endringar, må de dokumentere skriftleg at endringane er gjennomførte. Dersom de endrar planen for utdanninga, skal de legge den oppdaterte planen ved tilsvaret. Vi godtar ikkje endringar vi oppfatar som omfattande.

Format på tilsvaret

Tilsvaret skal være skriva med 11-punkts skrift med 1,15 i linjeavstand, og skal ikkje overstige tre A4-sider. Eventuelle vedlegg kjem i tillegg. Vi gjer merksame på at vi kjem til å sette inn tilsvaret som eit eige kapittel i tilsynsrapporten. Vi kjem til å publisere rapporten og vedtaket på NOKUTs nettsider.

Frist for å sende inn tilsvaret

De sender tilsvaret med e-post til fagskole@nokut.no, med kopi til postmottak@nokut.no. De må merke e-posten med saksnummer 17/01103. Vi tilrår dykk å sende tilsvaret til NOKUT så fort som råd er, slik at NOKUT kan gjere eit snarleg vedtak i saka. De må sende tilsvaret til NOKUT **seinast 18. august 2017**. NOKUT vil avslå søknaden om vi ikkje mottar tilsvaret innan fristen.

Har de spørsmål, kan de kontakte saksbehandlar på e-post aco@nokut.no.

Med helsing

Helén Sophie Haugen
fung. seksjonssjef

Anna Collard
rådgivar

Dokumentet er elektronisk signert.

Vedlegg: 17-01103_Fagskolane i Hordaland_Lokal matkultur_utkast til tilsynsrapport

Utkast til tilsynsrapport

Namn på utdanninga:	Lokal matkultur
Tilbyder:	Fagskolane i Hordaland
Fagskole:	Fagskolen i Hordaland
Stadiestad:	Fagskolen i Hordaland, studiestad Nordnes
Fagskolepoeng:	120
Stadbasert / nettbasert / nettbasert med samling:	Stadbasert og nettbasert med samlingar
Studenttal	30
Sakkunnige:	
	Eldbjørg Fossgard Anne Breen Anders Nome
Saksnummer:	17/01103
Dato:	23. juni 2017

Innholdsliste

1	Informasjon om søkeren	3
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanninga	3
2	Innleiande vurdering	4
2.1	Oppsummering	4
2.1	Konklusjon etter innledende vurdering	4
3	Sakkunnig vurdering av utdanninga	5
3.1	Oppsummering	5
3.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	5
3.3	Læringsutbytte (§ 3-2)	7
3.4	Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3).....	8
3.5	Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)	13
3.6	Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	17
3.7	Eksamen og sensur (§ 3-6)	20
3.8	Infrastruktur (§ 3-7)	21
3.9	Konklusjon etter sakkyndig vurdering	22

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanninga

Fagskolane i Hordaland søkte NOKUT 1. mars 2017 om godkjenning av *lokal matkultur* som fagskoleutdanning. Utdanninga er på 120 fagskolepoeng, på heiltid over to år og på deltid over tre år. Den omsøkte undervisningsforma er stadbasert og nettbasert med samlingar, og den stadbaserte undervisninga vil finne stad på Fagskolen i Hordaland, studiestad Nordnes. Det er søkt godkjenning for inntil 30 studentar.

Fagskolane i Hordaland har allereie 30 godkjente fagskoleutdanningar:

- Akvakultur
- Anlegg
- Arboristfag
- Automatisering
- Boring
- Boring – spesialisering CETOP nivå 1 og 2
- Bygg
- Datateknikk
- Dekksoffiser på ledelsesnivå
- Dekksoffiser på operativt nivå
- Elektronikk
- Elkraft
- Havbunnsinstallasjoner
- Havbunnsinstallasjoner – spesialisering CETOP nivå 1 og 2
- Helse, aldring og aktiv omsorg
- Kjemi - Prosess
- Klima, energi og miljø i bygg
- Klima, energi og miljø i bygg (KEM) med spesialisering tak og fasade
- Kreftomsorg og lindrande pleie
- Livsstils- og kroniske sykdommer
- Maskinoffiser på ledelsesnivå
- Maskinoffiser på operativt nivå
- Maskinteknikk
- Maskinteknikk med ISO-fag
- Prosess
- Psykisk helsearbeid
- Psykisk helsearbeid og rusarbeid
- Rehabilitering
- Rus og avhengighetsproblematikk
- Spesialreinhald og sterilforsyning i helsetenesta

NOKUT har gjennomgått hjemmesida til tilbyder, www.hordaland.no/fagskole. Tilbyder gir ikkje informasjon om utdanninga som dei har søkt godkjenning for på heimesidene.

2 Innleiande vurdering

Teksten i dette kapitlet er NOKUT si administrative vurdering av dei grunnleggande føresetnadene som må være oppfylt for kunne tilby fagskoleutdanning. Nokre av krava blir vurdert både av administrasjonen i NOKUT, og den sakkunnige komiteen. Der det står «vi» i kapittel 2, er det eit uttrykk for NOKUT si administrasjon. Paragrafane i parentes i overskriftene viser til tilsvarande paragrafar i fagskoletilsynsforskrifta. Teksten i boksane er frå fagskoletilsynsforskrifta.

Vi gjer oppmerksom på at vurderinga av tidlegare godkjente kvalitetssikringssystem, styringsordningar og reglement vil vere avgrensa. NOKUT kan derfor seinare peike på feil og manglar dersom vi ved eit framtidig gjennomsyn avdekkar det, sjølv om vi i denne søknadsrunden skulle finne at kvalitetssikringssystem, styringsordningar og/eller reglement tilfredsstillar krava.

Denne rapporten er skriven på nynorsk, med unntak av tekstar som er direkte sitat, eller som tydeleg viser til forskriftstekstar som er publiserte på bokmål. Dette er for å unngå mistydingar eller feiltolkingar av krav i forskrifta.

2.1 Oppsummering

Tilbyder oppfyller ikkje på ein tilfredsstillande måte alle krava i fagskoleloven. Vi ser at dette er ein konsekvens av lovendringa som trådte i kraft 1. juli 2016. Til søknadsfristen 1. mars 2017 informerte NOKUT om at søkarane måtte ha utkast til forskrift, styrevedtekter, lokal klagenemnd og ein instruks for klagenemnda, for at søknadene skulle bli tatt til behandling. Vi informerte om at søknader med eventuelle manglar i forskrifta ikkje skulle bli stoppa etter innleiande vurdering, men sendast til sakkunnig vurdering. For at vi skal kunne fatte vedtak om godkjenning må tilbyder oppfylle alle krava på ein tilfredsstillande måte i løpet av søknadsbehandlinga.

I forslaget om sakkunnige (17/01103-2) skreiv vi at «Vi har vurdert om dere har rettet dere etter endringene i fagskoleloven som trådte i kraft 1. juli 2016, se vurderingen dere har fått tilsendt 5. april 2017, i forbindelse med søknad om godkjenning av *CNC og robotteknologi*, (sak 17/01104).». Nedanfor gjentar vi konklusjonen frå den innleiande vurderinga i dokumentet 17/01104-2:

2.2 Konklusjon etter innleiande vurdering

«Søknaden går vidare til sakkyndig vurdering, men for å få vedtak om godkjenning må tilbyder

- fjerne “§ 2-3 Spesielle opptakskrav”
- fjerne “§ 6-1 Mindre endringar i forskrifta”
- la det fremgå av *Instruks for klagenemnd for Fagskolane i Hordaland* at nemndas leder og vara ikke kan være ansatt ved institusjonen

Tilbyder bør

- endre “§ 3-3 Skikkavurdering” slik at det kommer frem at dette ikke er trådt i kraft enda
- tydeliggjøre at det er den lokale klagenemnda som fatter vedtak i “§ 4-1 Uttestenging og bortvising”
- beskrive at rektor vurderer klagen før den eventuelt sendes vidare til klageinstansen i § 5-2»

3 Sakkunnig vurdering av utdanninga

Teksten i dette kapittelet er dei sakkunnige si vurdering. Der det står «vi», er det eit uttrykk for dei sakkunnige. Paragrafane i parentes i overskriftene viser til dei tilsvarande paragrafane i fagskoletilsynsforskrifta. Teksten i boksane er frå fagskoletilsynsforskrifta.

3.1 Oppsummering

Det omsøkte studiet har eit dekkande namn og overordna sett eit relevant innhald og læringsutbytte. Komiteen meiner likevel at tilbydar i studieplanen må gå kritisk gjennom dei samla læringsutbytteformuleringane og forbetre dei språkleg.

Tilbyder beskriv eit bredt samarbeid med yrkesfeltet og eit godt opplegg for spesialisering og fordjuping i form av rettleia praksis. Teori om entreprenørskap og innovasjon må likevel trekkast meir inn i praksis i bedrift, slik at samanhengen mellom teori og praksis blir tydelegare.

Oppfølging og fagleg rettleiing gjennom studiet verkar godt gjennomtenkt og tilrettelagt, og tilbydar beskriv relevante undervisningsformer og læringsaktivitetar for å nå læringsutbytta i studiet.

Studieplanen dekker dei punkta som NOKUT krev, og synleggjer oppbygging og organisering av studiet på ein god måte. Vi vil likevel råd til at tilbydar i studieplanen gir noko meir informasjon om undervisningsformer og læringsaktivitetar på nett, om organisering, om omfanget av fagleg rettleiing, og om forventa responstid frå lærar på innleverte oppgåvesvar og førespurnader, slik at studieplanen blir meir informativ for søkjarar og studentar.

Storleik og kompetanse i undervisningspersonalet ser ut til å være dekkande, men søkjar må sørge for at det er samsvar mellom oppgjevne stillingskategoriar og formell utdanning hos dei tilsette. Tilbydar må også legge inn i kravspesifikasjonen for undervisningspersonell at alle fagleg tilsette i studiet må ha gjennomgått innføringskurs i korleis ein skal drive nettstudiar.

Tilbydar synleggjer at dei har tilstrekkeleg infrastruktur for å drive nettstudiar og stadbaserte studiar.

3.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

3.2.1 Opptak

- (1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:
- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Vurdering

Opptaket av studentar går gjennom Nasjonalt opptakskontor for fagskular, og grunnlaget for opptak til studiet er relevant yrkesutdanning frå restaurant- og matfag i vidaregåande skule. Det er også mulegheit for realkompetansevurdering i tråd med NOKUT-forskrift § 5 og rettleiar frå Kompetanse

Norge. Kompetansen til søkjaren vil bli vurdert opp mot læreplanmål i vidaregåande opplæring innan relevante programområde.

Vi meiner at innafor området «lokal mat» vil det vere produsentar og vidareforedlarar av matprodukt som har god matkompetanse i tillegg til jordbrukskompetanse. I denne målgruppa vil det kunne vere aktuelt å realkompetanse-vurdere søkjarar med utdanning frå andre programområde enn restaurant- og matfag. Innhaldet i studiet vil kunne vere fagleg relevant og aktuelt for denne målgruppa, og dei vil kunne meistre det faglege nivået og få eit godt læringsutbytte frå studiet. Rekruttering frå yrke innan restaurant- og matfaga kan vere ei utfordring på grunn av manglande rekruttering til restaurant- og matfaga i vidaregåande skole. Realkompetansevurdering for søkjarar med andre relevante studieprogram, og realkompetansevurdering knytt til kunnskap og erfaring frå arbeidsfeltet, vil kunne bidra til å auke talet på søkjarar til studiet. Tilbydar kan med fordel tydeliggjere mulegheitene for realkompetansevurdering frå andre relevante programområde i maknadsføringa si av studiet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

3.2.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbydar skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

Innsendt dokumentasjon viser at tilbydar har tett og konkret samarbeid med anerkjende kommersielle aktørar og lokale aktørar. Eit utval av desse samarbeidspartnarar er: Slow food Norden, Syse gard, Voss gardsslakteri, Vossakjøt, Bioforsk Lofthus, De historiske hoteller, Hardanger fjellfisk, Hardanger Fjordfrukt, NHO reiseliv, Nortura Evanger, Ulvik frukt & cideri m.fl. Tilbydar har eit relevant nettverk lokalt og i Norge og Norden. Det er breidde i kontaktnettet, og dei representerer bedrifter innafor ulike former for produksjon, service og tenesteyting. Vi meiner at nettverket som er beskrevet har samla, og kvar for seg, god fagleg kvalitet. Vi meiner tilbydar har samarbeidsavtalar som sikrar fagleg kvalitet i utdanninga og vil bidra til eit relevant læringsutbytte.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

3.2.3 Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanningar som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstillast kravene i disse.

Beskrivelse

Kravet er ikkje aktuelt for denne utdanninga.

3.2.4 Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Vurdering

Praksis i bedrift blir beskrevet gjennom korleis den skal gjennomførast, framgangsmåte, arbeidsmåtar for studenten, ansvar for rettleiing, krav til bedrifta, vurderingsform og oversikt over aktuelle samarbeidsbedrifter. Det er utarbeidd informasjon til bedrift og student, og ein praksisavtale som speglar av innhaldet i søknaden og i aktuelle vedlegg til søknaden. Praksisavtalane regulerer sentrale punkt som er viktige for studenten. Når det gjeld læringsutbyttet i praksis i bedrift viser vi til vurdering av emne 9, Entreprenørskap (i punkt 3.4.2 Utdanningens innhald og emner), der vi rår til at ein i sterkare grad knyter entreprenørskap og innovasjon til praksis i bedrift. Vi går ut frå at samarbeidsavtalane gjeld utdanninga «lokal matkultur», og at tilbydar endrar namn på utdanninga i samarbeidsavtalane.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

3.2.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500–1800 timer per år.

Vurdering

Fagskoletilsynsforskrifta slår fast at talet på arbeidstimar for studentane skal vere mellom 1500-1800 timar per år. Den toårige utdanninga i *lokal matkultur* har lagt seg opp mot maksimumstalet med 1750 timar per år.

Deltakarane skal avlegge 30 fagskolepoeng per semester, der 57 % (498) av arbeidstimane er lærarstyrte, 43 % (378) er basert på sjølvstudium. Rekna ut frå 22 veker per semester, tyder det 40 arbeidstimar per veke. Tilbydar har etter tilråding frå NOKUT lagt inn seks veker praksis i bedrift à 35 timar per veke. Praksisen er lagt til siste halvår i utdanninga.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

3.3 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Vurdering

Utdanninga er på nivå 5.2 i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR), og den vil vere relevant for kokkar, servitører m.m. i hotell, restaurant eller i institusjonar og for ulike handverksutdanningar som arbeider med foredling av matvarer.

Det samla læringsutbyttet som studentane får etter endt utdanning gjennom tileigning av kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse, var godkjende av den sakkunnige komitéen i 2016 (i sak 16/00386).

Vi meiner likevel at fleire av læringsutbytta må forenklast og forbeholdt språkleg. Fleire termar og omgrep er uklare og til dels overlappende. 'Næringsmiddelprodukt' går igjen fleire stader, for eksempel som «mat, matkultur og næringsmiddelprodukt», og det er uklart kva det tyder. Mattilsynet og Matlova snakkar om 'næringsmiddel' og bruker det synonymt med 'mat'. Vi rår derfor til å konsekvent bruke 'næringsmiddel' eller 'mat'. Vidare går 'matkvalitet' igjen i fleire utbytteformuleringar, og det burde forklarast ein eller annan stad i søknaden kva ein legg i det.

Endringsframlegga dreier seg om enkeltord, omgrep eller innhald som bør skrivast om (markert med understreking).

a) Kunnskapar:

1. kulepunkt: - har kunnskap om produksjon og bruk av råvarer til mat og foredlings-prosessar fram til ferdige næringsmiddel

5. kulepunkt: - har kunnskap om matfaglege omgrep, formidling og presentasjon av mat og matkultur

b) Generell kompetanse:

2. kulepunkt: - kan reflektere over etiske problemstillingar knytt til berekraftig mat

6. kulepunkt: - kan formidle kunnskap om matkultur, kunne bruke dette i næringsutvikling og vere formidlar av lokal matkultur.

Konklusjon

Nei, kravet er ikkje oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Tilbydar må

- gå gjennom dei samla læringsutbytteformuleringane og forbetre dei språkleg.

3.4 Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3)

3.4.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering

Tilbydar har endra namnet på utdanninga, slik den forrige sakkunnige komiteen foreslo.

Det hadde det vore på plass med ei nærare avklaring på kva ein meiner med «matkultur», for det blir ikkje gjort tydeleg greie for i søknaden. I grunngevinga over står det mellom anna «mathandverk, kultur og mattradisjonar», så ein kan spørje seg om ikkje dette er dekkande for kva som inngår i matkulturen. Verdier, idear, førestillingar og handlingsmønster knytt til mat og måltider er også aspekt ved matkultur som ikkje inngår i utdanninga. Vi vil derfor tilrå at det blir gjort tydeleg kva tilbydar legg i *matkultur* i denne utdanninga, til dømes: «*med lokal matkultur meiner vi produksjon, foredling og bruk av mat med vekt på tradisjonane innanfor eit geografisk område*».

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Tilbydar bør

- innleie studieplanen med ein tydeleg definisjon på kva som er meint med *lokal matkultur* i denne utdanninga.

3.4.2 Utdanningens innhold og emner

(2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.
(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering

Utdanninga er bygd opp med fire grunnleggande emne (1-4), fire spesial-/breiddeemne (5-8) og to spesialiseringsemne (9-10) det siste semesteret. Vi ser fordelane det kan vere at studentane får god breiddekunnskap i fleire produksjonar og foredlingsmåtar for mat, særleg for dei som i hovudsak skal formidle og selje ulike matprodukt. Generelt for pensum i alle emna er at tilbydaren vil ha nytte av å søkje råd om litteratur hos fagfolk ved andre institusjonar.

Emne 1: Matproduksjon og aktivitet, 14 fagskolepoeng

Vurdering

Emnet blei godkjent av den sakkunnige komiteen i fjor. I vår gjennomlesing fann vi at vi vil tilrå ein språkleg og innholdsmessig gjennomgang av læringsutbytta m.m. før den leggst ut.

Om vurderingsforma står det i studieplanen side 18 at «Det vert ein større avsluttande emneprøve som omfattar alle tema i emnet». Ein annan stad står det at vurdering i emna 1-3 skal vere ein standpunktarakter. Tilbydar bør forklare tydelegare kva som ligg i «ei større avsluttande emneprøve». Endringane som vi har foreslått i dei overordna læringsutbytta, gjeld også her. Se kapittel 3.3 Læringsutbytte.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Tilbydar bør

- gjere ein kritisk gjennomgang av teksten i læringsutbytta i emne 1
- forklare tydelegare kva som ligg i «ei større avsluttande emneprøve»

Emne 2: Yrkesretta realfag, 10 fagskolepoeng

Vurdering

Læringsutbyttet i emnet er grunnleggande viktig for produksjon og vidareforedling av matvarer. Emnet er også viktig for å kunne utvikle nye produkt. Læringsutbyttet knytt til kunnskapar er svært omfattande, og vår tilråding er å vurdere kva som er mest relevant for studentgruppa og den enkelte studenten.

Vi meiner innhald og læringsutbyttet i emnet er tilfredsstillande.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Emne 3: Mat og kommunikasjon, 10 fagskolepoeng

Vurdering

Emnet tar i følgje studieplanen for seg temaa mathistorie, matkultur, kommunikasjon, formidling og presentasjon. Emnet blei godkjent av dei sakkunnige i 2016, men vi rår også her til nokre endringar. Ordbruken og omgrepa (i læringsutbytteformuleringane s. 20 i studieplanen) bør vurderast. Her er nokre endringsframlegg (markert med understreking):

- a) Læringsutbytte, kunnskapar
1.kulepunkt – har kunnskap om hovudtrekka (ikkje særprega) ved norsk...
- b) Læringsutbytte, ferdigheiter
4. kulepunkt – Vi meiner det er tvilsamt om det er dekning i utdanninga til at studenten «kan vere kritisk til kjeldeopphav og kjeldebruk».
- c) Vurderingsform
Standpunkt og emneprøve bør skrivast tydelegare.
- d) Litteratur – nokre av dei oppsette boktitlane kan ikkje reknast som faglege.
Vi saknar bøker som for eksempel:
Augustinussen, R. m.fl. (1999). Matkultur i Norden en kokebok. Nordisk samarbeidskomite.
Lund
Notaker, H. (2006). Mat og måltid. Oslo
Notaker, H. (2012). Kokken og skriveren. Oslo (s. 179-224, 274-307)

Konklusjon

Nei, kravet er ikkje oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Tilbydar må

- korrigere læringsutbytteformuleringane i emne 3

Tilbydar bør

- vurdere den oppsette litteraturen
- formulere vurderingsforma klarare

Emne 4: LØM-emnet, 10 fagskolepoeng

Vurdering

Innhald og læringsutbytte framstår som aktuelle, men det vil vere viktig at læringsutbytta knytast konkret opp mot matbransjen, slik at det blir opplevd som relevant for studentane. Vi meiner at kravet til emnet er oppfylt.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Emne 5: Produksjon og foredling av planter til mat, 12 fagskolepoeng

Vurdering

Lokal mat tar i stor grad utgangspunkt i sjølvdyrka produkt, og dette emnet bidrar til at ein i utdanninga følgjer produkta «frå jord til bord». Læringsutbyttet er knytt til aktuell planteproduksjon og vidareforedling av ulike vekstar og framstår som grunnleggande for utdanninga. Vi meiner at læringsutbyttet i emne 5 er tilfredsstillande.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Emne 6: Produksjon og foredling av kjøtt og mjølk, 12 fagskolepoeng

Vurdering

Læringutbyttet er logisk samansett og oppbygd av kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse knytt til dyrehald og foredling av produkt av kjøtt og mjølk.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Emne 7: Produksjon og foredling av fisk og sjømat, 12 fagskolepoeng

Vurdering

Innhaldet i emnet framstår som grunnleggande relevant, og vi meiner at kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Emne 8: Produksjon av drikkevarer, 12 fagskolepoeng

Vurdering

Emnet er praktisk innretta, og studentane skal besøkje ulike produksjons- og foredlingsbedrifter. Vi meiner at læringsutbytta er relevante for temaa i emnet, og det vil kunne gje studentane ei god forståing av ulike typar produksjon. Teori og praktiske øvingar på skolen og besøk i bedrift vil samla kunne gje eit tilfredsstillande læringsutbytte.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Emne 9: Entreprenørskap, 18 fagskolepoeng

Vurdering

I emnet Entreprenørskap skal studentane ha seks vekers praksis i bedrift. Til emnet er det knytt eitt fast læringsutbytte, og i tillegg skal studenten velje 1-2 andre læringsutbytte frå alle emna. Det faste læringsutbyttet er: «Kandidaten har spesialisering innan vertskap, produksjon og/eller foredling av råvarer gjennom praksis i bedrift.»

Vi meiner at det er positivt at studenten får mulighet til å spesialisere seg innanfor eige interesseområde for å få eit relevant læringsutbytte, samtidig som dette vil kunne vere motiverande for studenten. Emnet har hovudfokus på entreprenørskap, og i tillegg til spesialisering bør dei andre læringsutbytta i emnet også vere tydeleg knytte til entreprenørskap, utvikling og innovasjon. Dette kan ein oppnå ved å knyte eit læringsutbytte til utvikling eller vidareutvikling av eit produkt, og/eller ha med eit meir overordna læringsutbytte der studenten får kunnskap om innovasjonsarbeid og entreprenør-tenking i praksisbedrifta.

Teori om entreprenørskap og innovasjon må trekkast tydelegare inn i praksis i bedrift, slik at studenten ser samanhengen mellom teori og praksis, og at ho/han kan reflektere over dette i loggane som skal leverast inn frå praksisperioden.

Konklusjon

Nei, kravet er ikkje oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Tilbydar må

- få entreprenørskapstemaet tydelegare fram i praksis i bedrift

Emne 10: Hovudprosjekt, 10 fagskolepoeng

Vurdering

Emnet inneheld fagleg fordjuping og prosjektarbeid for studenten, gjerne i samarbeid med oppdragsgjevar eller bedrift. Kommunikasjon og presentasjon er ein viktig del av prosjektet. Vi meiner at læringsutbyttet i dette emnet er tilfredsstillande.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

3.4.3 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Vurdering

Namnet på utdanninga, *Lokal matkultur*, står på førstesida i studieplanen, og kandidattittelen *Fagteknikar i lokal matkultur* er spesifisert i punkt 1.4. Studieplanen gjer i punkt 1.1 greie for fagleg fundament og bakgrunn for studiet, og i punkt 1.2 er målgruppa for studiet, opptakskrav og yrkesmuligheiter skissert. Organisering, omfang og forventa arbeidsmengd i studiet er beskrive i studieplanens punkt 1.5. Overordna mål for studiet og læringsutbytte for utdanninga som heilheit er

beskrive i punkt 1.3 i studieplanen, mens læringsutbytte-beskrivingar og fagleg innhald for kvart emne blir presentert i del 2 i studieplanen: *Emne og læringsutbytte*. Læringsutbytte og fagleg innhald i praksisperioden blir presentert under emne 9 Entreprenørskap – side 29, mens formålet med, læringsutbytte for bedriftsbesøk og studieturar blir skissert under punkt 1.6, og i beskrivinga av emne 1. Matproduksjon og kvalitet.

Den indre samanhengen i utdanninga er forståeleg synleggjort i punkta 1.5-1.7 i studieplanen.

Undervisningsformer og læringsaktivitetar blir presentert overordna i punkt 1.6 i studieplanen, og litt meir konkret under omtalane av kvart emne i del 2 i studieplanen: *Emne og læringsutbytte*. Beskriving av undervisningsformer og læringsaktivitetar blir drøfta nærare i punkt 3.5.2 i denne rapporten.

Vi meiner at studieplanen bør innehalde noko meir konkret informasjon om korleis undervisningsformer og læringsaktivitetar skal organiserast på nett mellom samlingane, kva studenten kan forvente når det gjeld organisering og omfang av fagleg rettleiing, og kva som er forvente responstid frå lærar på spørsmål frå studentane og i innleverte oppgåver.

Tilbydar beskriv arbeidskrav og vurderingsordningar i studiet i punkt 1.7 i studieplanen, *Arbeidskrav og vurdering*, og meir konkret under omtalen av kvart enkelt emne.

Nedst i studieplanen presenterer tilbydar litteraturliste og aktuelle ressursar. Litteraturlista inneheldt manglar og feil (forfattar, år, titlar m.m.) og treng ny gjennomgang, slik det er peikt på i punkt 3.4.2.

I søknaden skriv tilbydar at studieplanen skal leggest tilgjengeleg på heimesida skolen har. PDF-dokumentet som inneheld studieplanen har namnet «StudieplanNordiskgastronomi.pdf», og filnamnet bør endrast når studieplanen blir lagt ut på nettsida. Studieplanen inneheld skrivefeil, som vi også har peika på allereie. Desse bør rettast.

Studieplanen ser elles ut til å dekke dei punkta som NOKUT krev. Vi vil likevel tilrå at ein følgjer merknadene (bør-punkta), slik at studieplanen blir meir informativ for søkjarar og studentar.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Tilbydar bør

- gje nettstudentar noko meir informasjon om korleis undervisningsformer og læringsaktivitetar skal organiserast på nett mellom samlingane
- gje meir konkret informasjon om organisering og omfang av fagleg rettleiing
- gje informasjon i studieplanen om forventta responstid frå lærar på innleverte oppgåvesvar og førespurnader frå studentar
- språkleg gjennomgang og endring av filnamn for studieplanen

3.5 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

3.5.1 Veiledning og oppfølging

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Vurdering

Rettleiing og oppfølging i studiet blir beskrevet i punkt 7.1 Veiledning og oppfølging i søknaden, og blir ytterlegare beskrevet i punkt 7.2 Undervisningsformer og læringsaktivitetar. Innhaldet om rettleiing og oppfølging i punkt 7.2 i søknaden er også presentert i studieplanen – under punkt 1.6.

Tilbydar skriv dette om ansvarsdelinga i personalet på utdanninga: «Klassekoordinator har hovudansvar for klassen og oppfølginga, saman med fagleg ansvarleg for utdanninga. Emnelærarane er ansvarlege for oppfølging i kvart emne, med både munnlege og skriftlege tilbakemeldingar.» Det blir også nemnt at skolen har to faste rådgjevarar som skal følgje opp studentar som har spesielle behov.

Tilbydar skriv at studentane i emne 9 Entreprenørskap og 10 Hovudprosjekt vil få tildelt fagleg rettleiar tilpassa det temaet dei ønskjer å spesialisere seg innan. Studentane skal få oppfølging og rettleiing til å sjå heilskapen i utdanninga si, og rettleiing i sjølve arbeidet knytt til praksis og prosjekt.

Når det gjeld fagleg rettleiing knytt til dei andre emna i studiet skriv tilbydar dette i punkt 7.2 i søknaden, og punkt 1.6 i studieplanen: «Emnelærer vil gje tilbakemeldingar og rettleiing knytt til arbeidskrava i emnet. Det vil vere eit sett med tilbakemeldingar og rettleiingar til studentane. Studentane vil få skriftlege tilbakemeldingar i form av rettingar av oppgåver og innleveringar, fortløpande fagsamtalar direkte eller via telefon/Skype og kommunikasjon via e-post eller nettverksplattforma It's Learning.» Under punktet Nettutdanning med samlingar i punkt 7.2 i søknaden og punkt 1.6 i studieplanen omtalar tilbydar kva mulegheiter studentane har til fagsamtalar utanom samlingane: «Studentane får tilbod om fagsamtalar med lærarane utanom samlingane, og ein vil då i hovudsak nytte seg av Skype som verktøy i samtalan. Det vil både vere avtalte samtalar og faste tidsrom der dei ulike lærarane er tilgjengeleg for samtale.»

Oppfølging av meir overordna slag er beskrevet i både søknad og studieplan: «Studentane vil få minst ein fagsamtale per semester mellom student og emnelærer med fokus på måloppnåing i emnet. Fagsamtalane vert gjort om lag midtvegs i semesteret slik at ein har fagleg grunnlag for samtale, samtidig som det er tid og arbeidsrom for endringar eller korrigeringar.»

Responstid for svar frå lærar på ein førespurnad er sett til å vere 48 timar på vekedagar, mens responstida på innleveringar (underforstått oppgåver/arbeidskrav som skal ha tilbakemelding frå lærar) er to veker. Tilbydar presiserer at det er sett av like store ressursar (med faste stillingar), til den 3-årige nettutdanninga (på deltid) som til heiltidsstudiet. Responstida er rekna som akseptabel. Tilbydar bør oppgje forventa responstid i studieplanen, slik at studentane er klar over kva dei kan forvente, slik vi skriv i kapittel 3.4.3 Studieplanen.

Oppfølging og fagleg rettleiing gjennom studiet verkar godt gjennomtenkt og tilrettelagt, og det blir i studieplanen gjort greie for korleis rettleiing vil bli praktisert i studiet. Mykje av rettleiinga er knytt til obligatoriske arbeidskrav, og det er skissert rikeleg med fagleg rettleiing knytt til spesialiseringa i tema 9 og 10. Tilbydar har også beskrevet overordna oppfølging av studieprogresjonen til studentane og oppfølging av studentar med spesielle behov. Det som ikkje kjem heilt klart fram, verken i søknaden eller studieplanen, er omfanget og organiseringa av fagsamtalar med nettstudentane. I tabellane i punkt 1.5 i søknaden ser vi at for nettstudentane er over 2/3 av tida som er sett av til lærarstyrt aktivitet og rettleiing, tilrettelagt på nett. Tilbydar forklarar, som nemnt tidlegare, at det vil bli organisert avtalte samtalar til faste tidsrom der dei ulike lærarane er tilgjengelege for samtale via

Skype. Komiteen meiner at tilbydar i studieplanen bør skissere tydelegare omfanget av rettleiingssamtalar, for eksempel i form av timetal for rettleiing per semester, eller kor mange timar kvar enkelt lærar har sett av til «kontortid».

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Tilbydar bør

- beskrive i studieplanen omfanget av fagsamtalane studenten kan få med lærarane utanom samlingane.

3.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Vurdering

Det pedagogiske opplegget i studiet er beskrevet i punkt 7 i søknaden og punkt 1.6 i studieplanen. *Veiledning og oppfølging* (punkt 7.1 i søknaden) dannar saman med punkt 7.2 *Undervisningsformer og læringsaktiviteter* og 7.3 *Praksis* en heilskap. Rettleiing og oppfølging blei omtala som tilfredsstillande i føregående punkt, og vi vil her derfor berre drøfte dei andre delane.

Tilbydar innleier punkt 7.2 med å skissere eit pedagogisk fundament for utdanninga. Stikkord som blir nemnt er *varierte læringsaktiviteter* og *ei praktisk tilnærming* til kvart emne som utgangspunkt for å få både teoretisk og praktisk forståing av faget og bransjen. I tillegg til fagleg utvikling legg tilbydar vekt på at studentane skal utvikle evne til *samarbeid, kommunikasjon* og *praktisk problemløysing*. Vidare skriv tilbydar at det at studentane har praktisk erfaring frå eige fagområde frå tidlegare utdanning/praksis, gjer det muleg å legge til rette for *erfaringbaserte* og *studentsentrerte læringsformer*. Varierte læringsaktivitetar blir trekt fram som nødvendig for at studentane skal oppnå eit heilskapleg læringsutbytte som dekkjer både kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse. Generelt sett gir tilbydar inntrykk av å ha ein velgrunna og hensiktsmessig pedagogisk plattform for utdanninga.

Tilbydar beskriv læringsaktivitetar på ulike arenaer:

- Lærarstyrt undervisning og lærarstyrte førelesningar (i klasserom eller via nettundervisning)
- Praktiske demonstrasjonar med logg og refleksjon
- Praktisk arbeid i skole
- Praksis i bedrift
- Individuelle arbeidsoppgåver
- Prosjektarbeid og prosjektoppgåver (både gruppe og individuelt)
- Presentasjonar
- Bedriftsbesøk og studieturar
- Diskusjonar

I omtalen av undervisningsformer og læringsaktivitetar har tilbydar eit eige punkt om bruk av *læringsplattforma It's Learning* og korleis studiet er tilrettelagt som *nettutdanning med samlingar*. Læringsplattforma blir generelt beskrevet som eit digitalt klasserom der ein kan samarbeide og

samhandle uavhengig av tid og stad. Vidare kan ein på læringsplattforma ivareta informasjonsflyt, planar og fagstoff i alle emne, lage og administrere individuelle oppgåver, testar og prøver. Studenten vil også ha si eiga mappe der både student og lærar kan følgje med på innlevert arbeid til ei kvar tid, og læraren kan følgje opp dersom framdrifta ikkje er tilfredstillande. For gruppearbeid bruker ein gruppemappe til samskriving, oppfølging og rettleiing.

Under overskrifta *Nettutdanning med samlingar* beskriv tilbydar undervisningsformer og læringsaktivitetar basert på den treårige samlingsbaserte modellen, med seks vekesamlingar per år – til saman 18 vekesamlingar. På samlingane blir det lagt vekt på praktisk undervisning med demonstrasjonar, øvingar, bedriftsbesøk, og studieturar. Mellom samlingane vil It's Learning vere hovudverktøy for struktur på studiet og faga. Det vil bli lagt ut dokument, oppgåver, testar, videoar, quiz og videoopptak frå forelesingar. Det vil også bli gjeve rettleiing undervegs, og tilbakemeldingar på innleverte oppgåver. Vidare beskriv tilbydar at lærarane vil produsere videoar som skal brukast i forma «omvend klasserom», og at ein vil arrangere nettbasert klasseromsundervisning/webseminar i sann-tid, der studentar kan samhandle med forelesar og andre studentar, eller kunne sjå seminaret i opptak. Studentane vil også få tilbod om fagsamtalar med lærarar via Skype mellom samlingane. Dette siste punktet blei drøfta i forrige punkt i rapporten (punkt 3.5.1).

I del 2 av studieplanen har tilbydar skissert læringsaktivitetar under kvart emne. Dei skisserte læringsaktivitetane er kort beskrive, men synest likevel å harmonere godt med læringsutbyttebeskrivingane for emna når det gjeld måla om å oppnå kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse. For eksempel legg ein i emne 1 stor vekt på at studenten skal oppnå generell kompetanse som å kunne utveksle synspunkt om bærekraftig matproduksjon, å kunne diskutere etiske spørsmål med andre innan bransjen, og å kunne reflektere kring smak og produktkvalitet. Da samsvarar det godt at læringsaktivitetane støttar opp under både å tileigne seg kunnskap, og å stimulere til refleksjon og diskusjon. Tilsvarande læringsaktivitetar finn vi også i emne 3 Mat og kommunikasjon, der forelesingar blir følgd opp av diskusjonar og praktiske øvingar i munnleg og skriftleg kommunikasjon, mens det i emne 2 Yrkesretta realfag blir lagt meir til rettes for teoriformidling og laboratorieforsøk og mindre vektlegging på diskusjon.

Komiteen har via tilbydar fått tilgang til tilbydarens It's Learning. Det ligg så langt ikkje noko undervisningsopplegg klart for dette studiet, men vi har fått tilgang til eksempel på undervisningsopplegg frå tilsvarande nettemne. Desse emna viser ein relativt utstrakt bruk av læringsplattforma til både kommunikasjon, fagformidling og vurdering. Eksempla viser at tilbydar har lagt til rette fagstoff på ein strukturert måte, med innhald i form av tekstar, oppgåver, og multimedia (både eigenprodusert video og lenker til ressursar som andre har produsert – på YouTube, NDLA og liknande). Vi såg av eksempla også at tilbydar bruker funksjonalitet under «Status og oppfølging» for innlevering og oppfølging av arbeidskrav.

I det skisserte undervisningstilbodet er det mange samlingar (ein kan nesten kalle det samlingsbasert med nettstøtte), og det er lagt opp til likt omfang av bedriftsbesøk og praksis for både dagstudiet og nettstudiet med samlingar. Det som av erfaring er mest utfordrande å få til i nettstudiar, er å lykkast med læringsaktivitetar som krev utstrakt grad av nettbasert samhandling/kommunikasjon mellom studentane. Utfordringa gjeld både synkron og asynkron samhandling. I dette studiet legg ein til rette for å bruke vekesamlingane til mellom anna praktiske øvingar, diskusjonar og presentasjonar. Dette er læringsaktivitetar som støttar opp om læringsutbytte i kategorien ferdigheiter og generell kompetanse, og det verker fornuftig av tilbydar å bruke tida på samlingane til desse læringsutbytta. Kombinert med

at studiet inneheld rettleia praksis, 80 % krav til frammøte og mange arbeidskrav, gjer dette at det verkar rimeleg at det skisserte læringsutbyttet kan bli oppnådd. Vi vil likevel råde tilbydar til å skissere dei nettbaserte læringsaktivitetane meir detaljert i studieplanen. Det er viktig å gjere det klart for nettstudenten korleis tida mellom samlingane skal brukast.

Tilbydar beskriv i punktet 7.3 korleis praksis vil bli tilrettelagt for og gjennomført, og korleis tilbydar organiserer rettleiing i praksis, i samarbeid med praksisstaden. Studenten skal ha seks vekers praksis i dei to siste semestra i studiet i ei eller to bedrifter. Punktet beskriv også korleis studenten, i samarbeid med rettleiar frå skolen og praksisstaden definerer og blir følgt opp på to individuelle læringsutbytte for praksisperioden. Dette skal gje den enkelte studenten mulighet for individuell spesialisering. Alle studentar har i tillegg til eitt fast læringsutbytte for praksis: «Kandidaten har spesialisering innan vertskap, produksjon og / eller foredling av råvarer gjennom praksis i bedrift».

Tilbydar skisserer tydeleg framgangsmåte ved praksis, krav til praksisbedrift, ansvar og krav rettleiaren har til korleis rettleiing og vurdering skal føregå i praksisen. Vi vurderer tilrettelegging for praksis som tilfredsstillande.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Tilbydar bør

- skissere nettbaserte læringsaktivitetar meir detaljert for å gjere det klarare for søkjaren til nettstudiet/nettstudenten korleis tida mellom samlingane skal brukast.

3.6 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

3.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering

Formell utdanning

Kravet om at undervisningspersonalet skal ha kompetanse på minimum bachelornivå, er absolutt oppfylt når det gjeld dei fast tilsette ved skolen. Gartnar- og agronomfag, fiskerifag, økonomi og leining er dermed godt dekt. Dei fast tilsette på Hjeltnes har gjennomgåande høg fagleg kompetanse og tilfredsstillar såleis krava som er sett. Dei fast tilsette skal til saman dekke 1,6 av dei fire årsverka som det er behov for i utdanninga *lokal matkultur*.

2,4 årsverk skal knytast til fire stillingar som skal lysast ut. I kravspesifikasjonen frå Hordaland fylkeskommune for tilsetjing av personell er det slått fast at stillingane skal lysast ut, med mindre det finst overtalig personell i fylkeskommunen som er kvalifisert. På den bakgrunn verkar det underleg at tilbydaren har sett opp namn på fire personar som skal tilsetjast, og til og med at ein av desse skal vere fagleg ansvarleg (vedlegg 23). Alle har fått yrkestittel adjunkt, noko som ikkje er i samsvar med den formelle kompetansen som det blir opplyst at dei har (tre har fagbrev, ein har fullført mastergrad).

Pedagogisk kompetanse og det pedagogisk ansvarlige

I kravspesifikasjonen for undervisningspersonell blir det uttrykt at det er ønskeleg med formelle pedagogiske kvalifikasjonar, men at ein også kan ha tilsette utan pedagogisk utdanning, under føresetnad av at dei tar det seinare. Relevant og oppdatert yrkeserfaring kan vege opp for manglande formell kompetanse. Dei fast tilsette ved skolen tilfredsstiller kravet til pedagogisk kompetanse, fire av dei har pedagogisk utdanning, og alle fem har lang undervisningserfaring. Vi vurderer dermed at kravet til pedagogisk kompetanse i utdanninga er oppfylt.

Den pedagogisk ansvarlege for utdanninga har både relevant utdanning og praksis for oppgåva.

Digital kompetanse

Tilbydar beskriv digital kompetanse blant dei tilsette på studietilbodet i *vedlegg 23, 24, og 25, krav til digital kompetanse i vedlegg 26 – kravspesifikasjon undervisningspersonell – sensor*. Tilbydar skisserer i punkt 8.2.2 i søknaden tiltak for kompetanseheving for undervisningspersonalet.

Av vedlegg 23, som mellom anna viser kva slags digital kompetanse dei tilsette har, ser vi at alle i undervisningspersonalet minst har grunnleggande kompetanse i standard program, mens nokre i tillegg er førde opp med «It's Learning». Ein av lærarane er IKT-ansvarleg ved Hjeltnes. I punkt 8.2.2 i søknaden beskriv tilbydar tiltak for utvikling av digital kompetanse slik: «Alle nytilsette får opplæring i bruk av It's Learning, Smart Board og andre naudsynte digitale pedagogiske verktøy», og «Skulen har jamleg oppdateringskurs for digitale pedagogiske verktøy».

I vedlegg 24 – om pedagogisk ansvarleg ved utdanninga, står det beskrive at «ved utvikling av nytt studietilbod deltek rektor, ass. rektor, avdelingsleiar og pedagogisk ansvarleg, saman med lærarteamet». Dei har brukt felles samlingsdagar til pedagogisk utvikling og detaljplanlegging av studiet.

Det ser ut til at dei faglege tilsette som er oppførde i søknaden, har grunnleggande digital kompetanse, og at tilbydar har eit generelt innføringskurs i It's Learning og andre nødvendige verktøy. Dei har også beskrive mulegheiter for kompetanseheving, og at dei felles planlegg gjennomføringa av studiet. Vi ser det likevel som viktig at det blir laga eit *innføringskurs* for alle faglege tilsette i korleis ein skal drive nettstudiar, og at gjennomføring av eit slikt kurs inngår i kravspesifikasjonen. Det er for å sikre at nye tilsette får nødvendig opplæring i korleis dei bør organisere/strukturere nettemna på fagsidene i It's Learning (pedagogisk tilnærming på nett), og i korleis dei konkret skal bruke verktøya som er planlagde brukt i dette studiet. Tilbydar skisserer bruk av verktøy som for eksempel OmniJoin til sanntids nettmøter med mulegheit for opptak, og programvare for å lage video til bruk i omvendt undervisning (for eksempel bruk av programmet Screencast-o-matic som vi såg på It's Learning-sida til tilbydar.). I studieplanen står det at det vil bli lagt ut videoopptak frå forelesingar. Dette er teknologiar som vi veit krev ein del trening for å meistre.

Relevant og oppdatert yrkeserfaring

Personalet (både dei faste og dei tilbydar ønskjer å tilsetje), har relevant yrkeserfaring, særleg gjeld det på det matfaglege området.

Annet

Forholdstalet mellom årsverk og student er 6,25 studentar per årsverk.

Konklusjon

Nei, kravet er ikkje oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Tilbydar må

- sørge for at det er samsvar mellom oppgjevne stillingskategoriar og formell utdanning hos dei tilsette
- legge inn i kravspesifikasjonen for undervisningspersonell at alle fagleg tilsette i studiet må ha gjennomgått innføringskurs i korleis ein skal drive nettstudiar (vektlegging både på pedagogisk tilrettelegging og tekniske verktøy)

3.6.2 Praksisveiledere

(2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Vurdering

Tilbydar har sett krav til at den som skal ha ansvar for studenten i praksis, også skal ha fagutdanning innan yrket/faget eller lang praksis i bedrift. Rettleiar i bedrift skal få god informasjon frå faglig leder om:

- studentanes tidlige læringsutbytte som er relevant for praksisperioden
- kva dei kan forvente av studenten

Rettleiar i bedrift skal også delta i planlegginga av praksis saman med rettleiar ved fagskolen og studenten. Rettleiar i bedrift må vere kjend med krava til innleveringar og vurderingsformer som studenten har. Rettleiar skal følgje opp studenten i praksis og ha tett dialog med studenten.

Vi vurderer at kravet til praksisrettleiarar er dekkande når rettleiaren ved fagskolen planlegg praksis saman med bedrifta. Han/ho har tett dialog med bedrifta undervegs i praksisperioden og følgjer opp studenten i samarbeid med bedrifta.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

3.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering

Tilbydaren skriv at fagskoleutdanninga skal ha fire undervisningsårsverk, og at dette vil dekke alle emna i utdanninga. Undervisningspersonalet tel 10 personar med relativt små stillingsprosentar (20-50 %). Berre ein tilsett skal ha 100 % stilling. Det kan verke som ei svakheit at fagskolen skal ha så mange delstillingar, men truleg er det også nødvendig for å kunne dekke alle dei ulike temaa som inngår i undervisninga.

Over halvdelen av personalet har allereie fast stilling, noko som sikrar stabilitet over tid.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

3.6.4 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Vurdering

Den faglege ansvarlege skal ha 100 % stilling i utdanninga. Den fagansvarlege som er sett opp i søknaden, har tilfredsstillande kvalifikasjonar, men er ikkje tilsett (sjå merknader i punkt 3.6.1). I tabell 1 i vedlegg 23 er han oppført som adjunkt, mens det i rubrikken for formell utdanning blir opplyst om masterstudiar.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Tilbydar bør

- ved utlysing av stillinga sikre at den som blir tilsett har formelle kvalifikasjonar for stillinga.

3.7 Eksamen og sensur (§ 3-6)

3.7.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Det blir nytta varierte vurderingsformer som passar for innhald og læringsutbytte i dei enkelte emna. Det er noko utydeleg kva som konkret skal målast i munnleg eksamen, spesielt for Emne 9, som har mange forskjellige vurderingsmetodar (mappevurdering). Vi går utifrå at studenten skal målast på grunnlag av læringsutbytteformuleringane, men grunnlaget for munnleg eksamen bør gjerast tydelegare og konkretiserast noko meir for studentar og sensorar. Det vil sikre at det faglege innhaldet blir ivaretatt, og at eksamen ikkje blir for generell.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Tilbydar bør

- gjere det tydelegare kva som er utgangspunkt for innhaldet i munnleg eksamen.

3.7.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Tre av dei fire oppsette sensorane har relevant yrkesutdanning på det matfaglege området, men manglar formelle undervisningskvalifikasjonar. Dei må få opplæring i vurdering av skriftlege oppgåver og prosjektarbeid. Tilbydar må gjere greie for korleis sensorar utan formell pedagogisk utdanning eller røynsler frå undervisning og vurdering skal få opplæring i sensorarbeid.

Konklusjon

Nei, kravet er ikkje oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

Tilbydar må gjere greie for korleis sensorar utan formell pedagogisk utdanning eller røynsler frå undervisning og vurdering skal få opplæring i sensorarbeid.

3.8 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering

Tilbydar beskriv infrastruktur i punkt 10.2 i søknaden og i «VEDLEGG 29 – lokalar – utstyr – IKT».

Følgjande punkt er relevant infrastruktur for den *nettbaserte delen* av studietilbodet:

- Studentane har tilgang til eit velfungerande IT-system, både nettilgang, utstyr, programvare, opplæring og personleg hjelp.
- Fagskolen har som del av Hordaland Fylkeskommune, ein stor IT-seksjon som vedlikeheld alle IT-system og lisensar.
- Både studentar og tilsette har tilgang til IT-service for hjelp og rettleiing knytt til tekniske problem, val av tekniske løysingar, og val av IT-utstyr.
- Nordnes har to faste IKT-konsulentar og ein lærling med ansvar for den daglege drifta av IKT-system, mens Hjeltnes har ein IKT-ansvarleg som kan bistå i dagleg drift.
- Formålstenlege og klare rutinar for oppfølging av studentar

Vi meiner at tilbydar synleggjer at dei har tilstrekkeleg infrastruktur for utvikling og drift av nettbaserte studiar. Det står ikkje noe spesifikt om infrastruktur for «videoopptak av forelesingar» (som omtalt aktivitet under punkt 7.2 i søknaden), men det verkar sannsynleg at dette ligg under utstyr eller programvare i punktet over, og vi vurderer at dette er tilfredsstillande.

Når det gjeld produksjonskjøkken med utstyr for matproduksjon og foredling, har tilbyder levert teikningar av undervisningskjøkken på studiestad Hjeltnes som skal byggjast, og dette ser

tilfredsstillande ut. Vi set som eit vilkår at kjøkkenet blir dimensjonert på ein tilfredsstillande nivåformålstenleg måte som sikrar tilfredsstillande læringsutbytte. Det same gjeld laboratorieutstyret.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på ein tilfredsstillande måte.

3.9 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanninga bør ikkje godkjennast

Tilbydar må

- gå gjennom dei samla læringsutbytteformuleringane og forbetre dei språkleg
- korrigere læringsutbytteformuleringane i emne 3
- få entreprenørskapstemaet tydelegare fram i praksis i bedrift
- sørge for at det er samsvar mellom oppgjevne stillingskategoriar og formell utdanning hos dei tilsette
- legge inn i kravspesifikasjonen for undervisningspersonell at alle fagleg tilsette i studiet må ha gjennomgått innføringskurs i korleis ein skal drive nettstudiar (vektlegging både på pedagogisk tilrettelegging og tekniske verktøy)
- må gjere greie for korleis sensorar utan formell pedagogisk utdanning eller røymsler frå undervisning og vurdering skal få opplæring i sensorarbeid

Tilbydar bør

- innleie studieplanen med ein tydeleg definisjon på kva som er meint med *lokal matkultur* i denne utdanninga.
- gjere ein kritisk gjennomgang av teksten i læringsutbytta i emne 1
- forklare tydelegare kva som ligg i «ei større avsluttande emneprøve»
- vurdere den oppsette litteraturen i emne 3
- formulere vurderingsforma klarare i emne 3
- gje nettstudentar noko meir informasjon om korleis undervisningsformer og læringsaktivitetar skal organiserast på nett mellom samlingane
- gje meir konkret informasjon om organisering og omfang av fagleg rettleiing
- gje informasjon i studieplanen om forventa responstid frå lærar på innleverte oppgåvesvar og førespurnader frå studentar
- språkleg gjennomgang og endring av filnamn for studieplanen
- beskrive i studieplanen omfanget av fagsamtalane studenten kan få med lærarane utanom samlingane
- skissere nettbaserte læringsaktivitetar meir detaljert for å gjere det klarare for søkjaren til nettstudiet/nettstudenten korleis tida mellom samlingane skal brukast
- ved utlysing av stillinga sikre at den som blir tilsett har formelle kvalifikasjonar for stillinga (fagleg ansvarleg)
- gjere det tydelegare kva som er utgangspunkt for innhaldet i munnleg eksamen

Notat

Dato: 16.08.2017
Arkivsak: 2015/11453-91
Saksbehandlar: adelan

Til: Hordaland fagskulestyre

Frå: Fylkesdirektør opplæring

Utkast til rapport - godkjenning av CNC og robotteknologi

Vedlagt følgjer NOKUT sitt utkast til rapport etter søknad om godkjenning av fagskuleutdanninga CNC og robotteknologi. Tilbodet er føreslått ikkje godkjent, men med høve til å rette opp feil og avklare eventuelle mistydingar. Rapporten består av ei administrativ vurdering som tek føre seg grunnleggjande føresetnader for å søkje om godkjenning av ei fagskuleutdanning, og ei fagleg vurdering gjort av sakkunnige som NOKUT har oppnemnt.

Den administrative vurderinga har nokre må-punkt og nokre bør-punkt som må rettast, men desse tilhøva er allereie retta opp og handsama av fagskulestyret 05.05.2017. Tilhøva som måtte rettast opp var knytt til forskrift for Fagskolane i Hordaland og instruks for lokal klagenemnd.

Den faglege vurderinga syner til ei rekke tilhøve ved studieplanen som må endrast, men skulen meiner at dette er mogleg å rette opp i tilsvarsrunden. NOKUT har ikkje rådd skulen til å trekkje søknaden, og det tyder på at skulen vil klare å rette opp dei tilhøva som er skissert av den sakkunnige komitéen innan fristen 19. september 2017.

Se mottakertabell

Saksbehandler: Nicholas Johansen

Vår ref: 17/01104-7
Vår dato: 10.08.2017
Deres ref:
Deres dato:

Oversendelse av utkast til rapport - godkjenning av CNC og robotteknologi ved Fagskolen i Hordaland

Vi viser til søknad om godkjenning av fagskoleutdanningen *CNC og robotteknologi*.

De sakkyndiges anbefalinger og tilsvarsrunden

NOKUTs utkast til tilsynsrapport er lagt ved. De sakkyndige mener at utdanningen ikke oppfyller kravene til godkjenning. Før NOKUT fatter vedtak i saken, har dere anledning til å gi et tilsvarende uttalelse om rapportutkastet. I tilsvaret kan dere kommentere feil, mangler eller misforståelser i de sakkyndiges vurdering. Vi kan også godta mindre justeringer i forhold til den opprinnelige søknaden. Dette kan være aktuelt dersom det bare er små endringer som skal til for at tilbudet blir i tråd med «må-punktene» i rapporten. Hvis dere gjør endringer, må dere dokumentere skriftlig at justeringene er gjennomført. Dersom dere endrer planen for utdanningen, skal dere legge den oppdaterte planen ved tilsvaret. Vi godtar ikke endringer vi oppfatter som omfattende.

Format på tilsvaret

Tilsvaret skal være skrevet med 11-punkts skrift med 1,15 i linjeavstand, og skal ikke overstige tre A4-sider. Eventuelle vedlegg kommer i tillegg. Vi gjør oppmerksom på at vi vil sette inn tilsvaret som et eget kapittel i tilsynsrapporten. Vi vil publisere rapporten og vedtaket på NOKUTs nettsider.

Frist for å sende inn tilsvaret

Dere sender tilsvaret med e-post til fagskole@nokut.no, med kopi til postmottak@nokut.no. Dere må merke e-posten med saksnummer 17/01104. Vi anbefaler dere å sende tilsvaret til NOKUT så snart som mulig, slik at NOKUT kan fatte et snarlig vedtak i saken. Dere må sende tilsvaret til NOKUT **senest 19. september 2017**. NOKUT vil avslå søknaden dersom vi ikke mottar tilsvaret innen fristen.

Med hilsen

Helén Sophie Haugen
seksjonssjef

Nicholas Johansen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert.

Kopi til: Torbjørn Tvedt

Vedlegg: 17-01104_Fagskolen_i_Hordaland_CNC_og_robotteknologi

Mottaker	Kontaktperson	E-post	Adresse	Post
Fagskolen i Hordaland		post.fih@hfk.no.	Pb.1876	5817 BERGEN

Utkast til tilsynsrapport

Utdanningens navn:	CNC og robotteknologi
Tilbyder:	Fagskolane i Hordaland
Stuedsted:	Internett og Nordnes
Fagskolepoeng:	120
Stedbasert / nettbasert / nettbasert med samling:	Nettbasert med samlinger
Antall studenter:	30
Sakkyndige: Knut Berg Kaldestad, Kristine Ludvigsen og Ole Kristian Thoresen	
Saksnummer:	17/01104
Dato:	8. august 2017

Innholdsfortegnelse

1	Informasjon om søkeren	3
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanningen	3
2	Innledende vurdering	3
2.1	Oppsummering	3
3	Sakkyndig vurdering av utdanningen	4
3.1	Oppsummering	4
3.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	4
3.3	Læringsutbytte (§ 3-2).....	7
3.4	Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3).....	8
3.5	Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4).....	11
3.6	Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	2
3.7	Eksamen og sensur (§ 3-6)	5
3.8	Infrastruktur (§ 3-7).....	7
3.9	Konklusjon etter sakkyndig vurdering	9

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningen

Fagskolane i Hordaland søkte NOKUT 21. februar 2017 om godkjenning av *CNC og robotteknologi* som fagskoleutdanning. Utdanningen er på 120 fagskolepoeng som gis på heltid over to år og deltid over 3 år. Undervisningen vil være nettbasert med samlinger på Nordnes (Bergen). Det er søkt godkjenning for inntil 30 studenter.

Søker har allerede godkjente fagskoleutdanninger.

2 Innledende vurdering

Teksten i dette kapittelet er NOKUTs administrative vurdering av utvalgte grunnleggende forutsetninger som må være oppfylt for kunne tilby fagskoleutdanning. Der det forekommer «dere» er det en henvendelse til søkerinstitusjonen.

Vi har i dette dokumentet kun sett på elementer som har blitt endret som følge av endringen av fagskolelov som trådte i kraft 1. juli 2016. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

Vi gjør oppmerksom på at vurderingen vil være begrenset. NOKUT kan derfor senere påpeke feil og mangler dersom vi ved et fremtidig gjennomsyn avdekker det, selv om vi i denne søknadsrunden skulle finne at tilbyder oppfylder kravene.

2.1 Oppsummering

Vi finner noen forhold ved søknaden som må korrigeres, men konkluderer med at tilbyder i tilstrekkelig grad oppfylder kravene i fagskoleloven til å sendes til sakkyndig vurdering. For å få vedtak om godkjenning må forholdene påpekt i punkt 2.2.1 rettes opp i tilsvarsrunden.

Vurderingen ble oversendt tilbyder sammen med forslaget til sakkyndige komité, jf. NOKUTs sak 17/01104-2. Vi gjengir her kun konklusjonen.

Konklusjon

Søknaden går videre til sakkyndig vurdering, men for å få vedtak om godkjenning må tilbyder

- Fjerne § 2-3 Spesielle opptakskrav
- Fjerne § 6-1 Mindre endringer i forskrifta
- La det fremgå av *Instruks for klagenemnd for Fagskolane i Hordaland* at nemndas leder og vara ikke kan være ansatt ved institusjonen

Tilbyder bør

- Endre § 3-3 Skikkavurdering slik at det kommer frem at dette ikke er trådt i kraft enda
- Tydeliggjøre at det er den lokale klagenemnda som fatter vedtak i § 4-1 Utestenging og bortvising
- Beskrive at rektor vurderer klagen før den eventuelt sendes videre til klageinstansen i § 5-2

3 Sakkyndig vurdering av utdanningen

Teksten i dette kapittelet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

3.1 Oppsummering

Fagskolen i Hordaland har påpekt et behov for økt kompetanse innen elektromekaniske produksjonsprosesser i industrien. Tilbyder søker om å utvide fagskoletilbudet med en ny linje innen CNC og robotteknologi for å imøtekomme dette behovet. Det er positivt at fagskolen i Hordaland viser til bredt samarbeid og at mangelen på kompetanse ble kartlagt sammen med flere relevante parter.

Søknaden presenterer et godt utdanningstilbud, hvor den nødvendige flerfaglige kompetansen innen maskinfag, elektrofag og informasjonsteknologi er godt dekket i studiets emner. Men vi har funnet flere feil, mangler og uklarheter som må tas tak i før vi kan anbefale at utdanningen godkjennes. Vi tror at tilbyder vil kunne bruke tilsvarsrunden på å få på plass en god utdanning.

3.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

3.2.1 Opptak

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:

- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Vurdering

Det generelle grunnlaget for opptak er:

- Fullført og bestått videregående opplæring med relevant fagbrev/svennebrev
Eller
- Minst 5 års relevant praksis uten fagbrev, og med realkompetanse i felles allmenne fag som tilsvarer Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram.

Søkere som kan dokumentere at de skal gjennomføre fagbrev/svennebrev etter opptaksfristen, kan tildeles plass på vilkår om bestått prøve.

Fagskoleutdanninger skal bygge på relevante utdanningsprogram i videregående opplæring. I søknaden og studieplanen angis 29 fagbrev/svennebrev fra retningen *teknologi, industri og produksjonsteknikk* (TIP) som gir grunnlag for opptak. Det fremgår hvordan realkompetansevurdering skal utføres.

Vi finner at opptak på grunnlag av TIP er tilfredsstillende. Tilbyder må imidlertid konkretisere i studieplanen hvilken type kvalifikasjoner som kan inngå i «5 års relevant arbeidserfaring»; Bestemmelsene om opptak på bakgrunn av realkompetanse bør være så godt beskrevet at en søker forstår om han/hun har mulighet til å få opptak eller ikke.

Konklusjon

Nei, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må konkretisere hva som utgjør relevant arbeidserfaring for realkompetansevurdering.

3.2.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

FiH viser til prosjektsamarbeid med Høgskulen på Vestlandet, Osterøy videregående skole, Osterøy næringsssamarbeid og industribedrifter. Prosjektet hadde fokus på kompetanseutvikling i CNC og robot-næringsmiljø i Hordaland og avdekket et behov for kompetanse på fagskolenivå innen dette feltet.

Det er bekreftet samarbeid med Osterøy videregående skule, 27. februar 2017. I avtalen står blant annet følgende: «Vi har avtale med Fagskolen i Hordaland om bruk av skolens verkstedhaller, relevante maskiner og undervisningsrom til bruk i undervisningen til fagskoleutdanning i *CNC og robotteknologi*.» Fra denne setningen så er det ikke klart hvilken skole som har tilgang hvor, dette fremgår ikke i avtalen.

Det er inngått samarbeidsavtaler med følgende bedrifter: Apply Leirvik, Gunnebo Anja Industrier AS, Intermec AS, K. Lerøy Metallindustri AS, Kværner på Stord, Mjøs Metallvarefabrikk AS og Wärtsilä Norway AS. Vi anser samarbeidspartnerne som tilfredsstillende for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Avtalene er datert 01.03.17 og er gyldige til de sies opp av en av partene. I avtalene forplikter bedriftene seg til å:

- holde foredrag/informasjon om ulike avtalte temaer
- ta i mot besøk fra FiH på aktuelle byggeplasser/prosjekter
- kunne tilby problemstillinger/oppgaver som studentene kan bruke i hovedprosjektene sine
- kunne tilby utplasseringsmulighet for studenter i forbindelse med hovedprosjektene
- delta i evalueringsmøter hvor partene kan komme med faglige innspill

Det er lagt ved en spørreundersøkelse som retter seg mot samarbeidspartnerne, «Samarbeid med Fagskolen i Hordaland, årlig evaluering». Her kan samarbeidspartnerne gi FiH en statusoppdatering på punkter som både er generelle og er relevante for avtalen.

Søknaden omtaler ikke deltakelse i faglige nettverk og dette må tilbyder derfor redegjøre for.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- konkretisere samarbeidsavtalen med Osterøy vidaregåande skule. Dette er punkter som må med:
 - Avtalens varighet
 - Tilgjengelighet – tidspunkt
 - Tilgjengelighet ved særskilte anledninger, for eksempel når undervisningstidspunkt må flyttes
 - Tilgjengelig utstyr
- redegjøre for hvilke relevante faglige nettverk de deltar i

3.2.3 Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstillere kravene i disse.

Beskrivelse

Kravet er ikke relevant for utdanningen

3.2.4 Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Beskrivelse

Kravet er ikke relevant for utdanningen

3.2.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500–1800 timer per år.

Vurdering

Utdanningen har et omfang på 120 fagskolepoeng («fp»). I søknaden er det totale antall arbeidstimer for studenter beskrevet med 1750 timer per år. 998 av disse er lærerstyrte aktiviteter og 752 egenstudier. Dette er innenfor kravet om et arbeidsomfang på 1500–1800 timer per år for fagskoleutdanninger på heltid.

I studieplanen er det satt opp en gjennomføringsmodell for studiet med emneoversikt og fagskolepoeng for ordinær og nettbasert deltidsutdanning. I denne oversikten kommer det frem antall arbeidstimer studentene må påbergne i hvert emne, fordelingen mellom undervisning/veiledning og egenarbeid, og antall fagskolepoeng pr studieenhet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.3 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Vurdering

Tilbyder begrunner læringsutbyttets relevans med et behov innen næringslivet på Vestlandet, og at de er utarbeidet i tett samarbeid med lokalt næringsliv og samarbeidende utdanningsinstitusjoner.

Det er utarbeidet læringsutbyttebeskrivelser (LUB) i den aktuelle søknaden for utdanningen som helhet (overordnet LUB) og for hvert enkelt emne i studieplanen.

Overordnet LUB synes å være utformet i tråd med NKR og er relevante for yrkesfeltet.

Struktur

Utdanningens overordnede LUB er tydelig inndelt i kategoriene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Utbyttene synes å være plassert i riktig kategori, men det andre punktet under generell kompetanse synes mer å være en ferdighet.

Nivå

Det er tydelig at LUB ligger på nivå 5.2 i NKR. Dette er særlig tydelig fordi tilbyder har benyttet kjernebegrepene fra NKR (for eksempel «kan vurdere», «kan oppdatere» og «kan reflektere»).

Utformet som kompetansebeskrivelse

LUB er skrevet som en kompetansebeskrivelse: Det fremgår at utbyttene er noe kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Vi mener at LUB har en tydelig faglig profil: Innholdet i LUB er tydelig faglig tilknyttet arbeid med CNC og robotteknologi.

For en enda tydeligere fremstilling kan vi anbefale å konkretisere noe hva som er relevante «normer, standarder, lover, forskrifter og teknisk dokumentasjon» (femte punkt under *kunnskaper*).

I søknadsskjemaet har tilbyder skrevet at ingen punkter fra NKR er utelatt. Det er imidlertid to punkter fra NKR vi ikke finner i utdanningens LUB under *kunnskaper*:

- kandidaten har bransjekunnskap og kjennskap til yrkesfeltet
- kandidaten kjenner til bransjens/yrkets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- legge til / gjøre rede for manglende punkter i fra NKR
 - kandidaten har bransjekunnskap og kjennskap til yrkesfeltet
 - kandidaten kjenner til bransjens/yrkets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet

Tilbyder bør

- vurdere om det andre punktet under generell kompetanse skal være en ferdighet
- å konkretisere noe hva som er relevante «normer, standarder, lover, forskrifter og teknisk dokumentasjon» (femte punkt under *kunnskaper*)

3.4 Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3)

3.4.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering

Utdanningen *CNC og robotteknologi* skal møte industriens behov innen elektromekaniske produksjonsprosesser. I denne utdanningen refererer CNC til datastyrt sponfraskillende- og additive maskiner (slik som 3D printere) som ofte brukes i tilvirkning av maskindeler eller prototyping. «Studenten skal etter endt utdanning kunne lede utvikling av nye produksjonsprosesser, automatisere produksjonsprosesser og vedlikeholde produksjonsprosesser og maskiner.»

Både CNC og robotteknologi er tilstrekkelig faglig vektlagt gjennom studiet. Fagene CNC og produksjonsteknologi (15 fp) og Robotikk, bildebehandling og programmering (15 fp) utgjør 1/4 av studiets totale 120 fp. I tillegg inngår fagene elektro grunnlagsfag m/lab (15 fp), mekaniske grunnlagsfag m/lab (15 fp) og konstruksjonsteknikk (10 fp), som alle er relevante for CNC og robotteknologi.

Navnet CNC og robotteknologi er godt dekkende for studiet. Studentene får både teoretisk og praktisk læringsutbytte innen begge grenene.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.4.2 Utdanningens innhold og emner

- (2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.
(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering

I utdanningen inngår de obligatoriske emnene: realfaglige redskap; yrkesrettet kommunikasjon; og ledelse, økonomi og markedsføring (LØM). Videre undervises det i elektro- og mekaniske grunnlagsfag; HMS, kvalitetssikring og prosjektledelse; konstruksjonsteknikk; robotikk, bildebehandling og programmering; og CNC og produksjonsteknologi. Det hele avsluttes med et hovedprosjekt.

De fleste emnene ser ut til å være godt dekket gjennom litteraturen. Temaet «faglig ledelse» i emne F ser ikke ut til å være dekket i litteraturlisten, Del 3 av studieplanen.

Emne I, s. 43 i studieplanen, ser ut til å ha feil navn. På side 43 heter det Produksjonsteknologi og ikke CNC og produksjonsteknologi.

Studiets emner dekker i stor grad læringsutbyttet, men følgende punkt fra utdanningens læringsutbytte må forbedres:

Kunnskaper:

«- har kunnskap om kalibrering og etablering av sporbarhet i målinger»

Det er ingen av emnene som nevner kunnskap om kalibrering. Målinger er kun nevnt i emne D for elektroniske kretser. Siden de fleste maskiner og instrumenter trenger å kalibreres, så hadde det muligens vært relevant å ha dette som en del av emne H (Robotikk, bildebehandling og programmering) og emne I (CNC og produksjonsteknologi).

Ferdigheter:

«- kan gjennomføre vedlikeholdsarbeid innenfor robotisering og CNC, og gjøre rede for valg av vedlikeholdsstrategi»

Vedlikeholdsarbeid er en av ferdighetene som er dekket av emne H (Robotikk), men dette dekkes ikke av emne I (CNC). Vedlikeholdsstrategier dekkes ikke i noen av emnene.

«- kan gjøre rede for det måletekniske fundamentet, vurdere og kvalitetssikre målesystemer, usikkerhetsberegninger og behandle måleresultater»

Det går ikke klart frem hvilke emner som dekker dette punktet.

Generell kompetanse:

«- kan sette opp en stikkprøveplan for en produksjon»

Det går ikke klart frem hvilket emne som dekker dette.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- dokumentere hvilket emne(r) som dekker kalibrering
- vise at vedlikeholdsarbeid er et av ferdighetene innen emne I (CNC) og dekke temaet vedlikeholdsstrategier
- vise hvilket emne som dekker punktet for det måletekniske fundament, vurdering og kvalitetssikring av målesystemer og usikkerhetsberegninger og behandling av måleresultater
- vise hvilket emne som dekker stikkprøveplan for en produksjon

Tilbyder bør

- korrigere navn for emne I
- legge til litteratur for temaet «faglig ledelse» om dette ikke er dekket

3.4.3 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Vurdering

Her tar vi for oss hvorvidt utdanningens studieplan dekker elementene NOKUT sier en studieplan skal inneholde.

Utdanningens navn

Utdanningens navn står på framsiden av planen.

Opptakskrav

Opptakskravet for utdanningen er beskrevet i kapittelet Opptak og opptakskrav.

Omfang

Omfang og forventet arbeidsmengde er beskrevet i kapitelet Innhold i utdanningen. Her blir det presentert en oversikt som viser emnene og antall fagskolepoeng i hvert emne. I tillegg er omfanget av undervisningstid/lærerstyrte aktiviteter og egenstudier synliggjort for både heltidsstudiet og for det nettbaserte studiet.

Oppbygging/organisering av studiet

Studieplanen viser hvordan utdanningen organiseres både på fulltid over to år og deltid over tre år. Det er satt opp gjennomføringstabeller for heltidsstudium og nettstøttet studium, definert emnevis som viser antall fagskolepoeng pr studieenhet. På heltidsstudium går alle emnene over to studieenheter, mens på nettstøttet er det en blanding av to og tre studieenheter. På side 39 er hovedprosjektet angitt å være «emne I», dette skulle nok være «emne J» slik det er gjengitt andre steder i studieplanen.

Læringsutbytte og faglig innhold

De overordne læringsutbyttebeskrivelsene for studiene er beskrevet i kapitelet Mål for utdanningen, og læringsutbytte og faglig innhold for hvert emne er beskrevet i studieplanens Del 2 Emner og læringsutbytte.

Undervisningsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformer er beskrevet på et generelt nivå i Del 1. I tillegg er det beskrevet i hvert emne hvilke undervisningsformer som skal benyttes i Del 2.

Arbeidskrav og vurderingsordninger

Arbeidskravene for hvert enkelt emne er beskrevet i emneoversikten. Arbeidskravene i aktuelle emner består av et definert antall innleveringer, prøver, lab, prosjekter og emneprøver. Vurderingen for utdanningen er beskrevet i Del 1, og det er beskrevet hvilke vurderingsformer som benyttes i det enkelte emne i Del 2.

Litteraturliste/læringsmidler

Studieplanen har en litteraturliste/bokliste som gir oversikt over den aktuelle litteraturen i hvert emne. Litteraturen som er oppgitt virker å være relevant for studiet. Videre er det oppgitt hva slags utstyr studentene trenger.

Generell vurdering

Studieplanen er godt utarbeidet og den beskriver studiet godt. Tilbyder må imidlertid lese korrektur og trekke inn vårt krav fra punkt 3.2.1 Opptak.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må lese korrektur og trekke inn vårt krav fra punkt 3.2.1 Opptak.

3.5 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

3.5.1 Veiledning og oppfølging

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Vurdering

Det er avsatt 4,2 lærerstillinger og 1,3 laboratoriestilling til både heltidsstudiet og det nettbaserte deltidsstudiet. I tillegg har skolen to rådgivere som jevnlig har kontakt med heltid og nettstudenter med tanke på særskilt tilrettelegging og individuell veiledning.

Heltidsstudenter har tilbud om veiledning hver dag, både i ordinær undervisning og i lærernes kontortid. Studentene på det nettbaserte studiet har tilgang til veiledning på ukesamlingene, slik som heltidsstudentene. Studentene kan ta kontakt med lærere gjennom oppmøte og gjennom ulike typer medier (SMS, e-post, telefon, sosiale medier og i læringsplattformen)

Mellom samlingene får deltidsstudentene oppfølging og veiledning via skolens læringsplattform. For det nettbaserte studiet er det lagt opp til 886 timer med organiserte aktiviteter per år. Av dette benyttes en tredel på samlingene og to tredeler til nettbasert veiledning og oppfølging mellom samlingene.

Generelt vurderer vi mulighetene studentene har for å få veiledning som tilfredsstillende. I denne vurderingen legger vi vekt på at heltidsstudentene og studentene på det nettbaserte studiet har mange muligheter til veiledning og oppfølging, både gjennom oppmøte på samlinger og ordinær

undervisning, i lærerens kontortid og gjennom ulike typer medier, både i sosiale medier og i læringsplattformen. Det er lagt opp til en responstid på to dager på henvendelser og to uker for tilbakemelding på oppgaver.

Det legges opp til at alle studenter skal få nødvendig oppfølging og det er lagt til rette for mange mulige måter studentene kan komme i kontakt med lærere og administrasjon, Avdelingsleder for bygg og maskin har ansvar for å følge opp studentene. Vi mener at skolen må innføre en responstid på 24 timer for nettstudenter, da det kan være nødvendig med rask avklaring før innleveringer og prøver.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må ha en responstid på 24 timer for nettstudentene.

3.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Vurdering

I studieplanen er det beskrevet undervisningsformer som skal benyttes:

- lærerstyrt undervisning
- Forelesninger og videoforelesninger
- Gruppearbeid
- Klassediskusjoner
- Oppgaver
- Simuleringer
- Prosjektarbeid
- Presentasjoner
- Prøver
- Lab-øvelser
- Nettbasert undervisning med webinarer og oppgaver
- Veiledning
- Gruppeoppgaver og individuelle oppgaver
- Hospitering
- Gjesteforelesninger
- Ekskursjoner
- Nettbaserte simuleringprogram

Det kommer tydelig frem av studieplanen hvilke undervisningsformer og læringsaktiviteter som skal benyttes i de enkelte emnene. Vi mener aktivitetene det legges opp til både er relevante og varierte og at det er en god sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelsene, aktivitetene og vurderingsformene. Dette er gjennomgående for alle emnene i planene. Et eksempel er emne B, Yrkesrettet kommunikasjon, som mellom annet legger vekt på at studentene skal ha kompetanse til å kommunisere, samarbeide og skape relasjoner med interne og eksterne aktører i bransjen og ha et kritisk og reflektert forhold til bruk av språk i yrket. Andre kompetanser for tema B er å kunne finne, vurdere, bruke og henvise til informasjon og fagstoff og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling og å kunne reflektere over etiske problemstillinger i yrkessammenheng. I emnet legges vekt på gruppearbeid, klassediskusjoner, argumentasjon, deltakelse og prosjektarbeid med fremføringer. Komiteen mener aktivitetene som er beskrevet er særlig relevante for læringsutbyttebeskrivelsene for tema B.

Tilbyder beskriver at læringsplattformen (Itslearning og Google disk) skal være et sted for

- innlevering, veiledning og tilbakemeldinger på oppgaver
- ukentlige webinarer med toveis kommunikasjon. Disse blir tatt opp og gjort tilgjengelig for studenter som ikke har hatt mulighet til å delta.
- undervisningsvideoer
- kommunikasjon mellom studenter seg imellom og mellom studenter og faglig og administrativt ansatte
- informasjon
- oppgaver og quizer
- nettbaserte laboratorieøvelser

For å sikre samarbeid mellom studenter og mellom studenter og lærer er det krav om at en del av webinarene og deltakelse i virtuelle rom skal være obligatoriske. Hvor mye som er skal være obligatorisk er ikke oppgitt. Tilbyder må spesifisere i studieplanen hvor mye som skal være obligatorisk.

Lærerne bruker ulike digitale hjelpemidler, programvare og simuleringer i undervisningen. Eksempel i søknaden er videoundervisning/ konferanser, veiledning med «Big Blue Button» og bruk av ulike programvare, for eksempel VIEW, MY DAQ, Autocad, Melfa Basic, Ciro's Studio, og Iventor. Dette er relevante programmer.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må gjøre rede for hva som er obligatorisk deltakelse i nettbaserte undervisningsaktiviteter.

3.6 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

3.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering

Før vi går nærmere inn på de enkelte kravene i forskriften vil vi kommentere tilbyders kravspesifikasjon som helhet. NOKUT stiller krav om at

- kravspesifikasjonen må inneholde forholdstall mellom undervisningspersonalet og studenter
- kravspesifikasjonen må være fagspesifikk og tilpasset den utdanningen de søker godkjenning om

Kravspesifikasjonen inneholder ikke forholdstall og den er skrevet veldig generelt – ikke tilpasset utdanningen *CNC og robotteknologi*. Tilbyder må utforme en kravspesifikasjon for den omsøkte utdanningen, der kvalifikasjonskravene er konkretisert og relevante for akkurat denne utdanningen.

Fra søknaden så viser FiH til kontinuerlig kompetanseheving av tilsatte, der alle har avsatt tidsressurs til faglig- og pedagogisk kompetanseheving. Det er ikke beskrevet hvordan kompetanseheving blir oppfulgt og hvordan man sikrer at den ansatte har relevant eller oppdatert yrkeserfaring.

Formell utdanning

Kravspesifikasjonen angir at undervisers utdanning må minst være på det samme nivået som det undervises i. Der dette ikke tilfredsstilles må tilbyder vurdere om langvarig relevant yrkespraksis kan erstatte formell utdanning. Vi ser av oversikten over personell som skal tilknyttes utdanningen (Tabell 1) at hos FiH er den formelle utdanningen for faglærere på bachelornivå eller høyere og det er satt opp undervisningspersonell for alle hovedemnene.

Av undervisere i emne H, så er det ingen som viser til kompetanse innen industriroboter. Slik kompetanse er nødvendig for å lære studentene programmering av industrirobot og styring fra håndterminal.

Pedagogisk kompetanse

Det er krav til godkjent pedagogisk kompetanse eller at pedagogisk utdanning skal være påbegynt innen 2 år etter tilsetting.

To ansatte har startet på praktisk pedagogisk utdanning (PPU), de resterende i undervisningspersonellet ser ut til å oppfylle kravet til pedagogisk utdanning.

Pedagogisk ansvarlig

Den pedagogisk ansvarlige har PPU og 25 års undervisningserfaring. Det er ikke krav om at pedagogisk ansvarlig skal ha faglig relevant formell kompetanse, men vi synes det er positiv at han har bred teknisk kompetanse. Den ansvarlige er 100% tilsatt hos FiH og vil undervise 50 % i utdanningen. Det fremgår ikke klart hvor mye tid som er avsatt til å kvalitetssikre det pedagogiske opplegget. Det kan være at han er tilknyttet, eller har ansvar for, andre utdanninger og dermed blir vi usikre på om han har kapasitet til det pedagogiske arbeidet. Tilbyder må redegjøre for hvor stor del av stillingen som er satt av til pedagogisk arbeid, og begrunne hvorvidt dette er tilstrekkelig.

Digital kompetanse

I FiH's «Prosessbeskrivelse - Kravspesifikasjon» (for undervisningspersonell), punkt 2d, så er Office pakken et digitalt krav. Det er ingen i undervisningspersonalet som viser til kompetanse i Office pakken, ellers ser det ut til at undervisningspersonalet tilfredsstiller kravet til digital kompetanse.

Relevant og oppdatert yrkeserfaring

I kravspesifikasjonen står det at «Undervisningspersonell og sensorer i tekniske fag må ha relevant praksis.» Tilbyder må konkretisere hva som er relevant arbeidserfaring. Vi anbefaler videre å angi krav til arbeidserfaringens minimums lengde.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utforme en kravspesifikasjon for den omsøkte utdanningen, der kvalifikasjonskravene er konkretisert og relevante for akkurat denne utdanningen
- legge inn forholdstall mellom undervisningspersonalet og studenter i kravspesifikasjonen
- dokumentere at det er tilknyttet personal med kompetanse innen industrirobotikk
- redegjøre for hvor stor del av stillingen som er satt av til pedagogisk arbeid og begrunne hvorvidt dette er tilstrekkelig.
- konkretisere hva som er relevant arbeidserfaring for undervisningspersonalet

Tilbyder bør sette krav til arbeidserfaringens omfang.

3.6.2 Praksisveiledere

(2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Beskrivelse

Kravet ikke relevant for utdanningen

3.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering

Tilbyder oppgir å ha tilknyttet 4,2 lærerstillinger (og 1,3 laboratoriestillinger) til både heltidsstudiet og det nettbaserte deltidsstudiet. Når vi summerer tallene i Tabell 1 kommer vi ikke frem til 4,2 årsverk, men 3,95. Tilbyder må gjøre rede for forskjellen.

Forholdstallet oppgis å være en underviser per syvende student. Dette er meget høy lærerdekning og meget tilfredsstillende. Men, vi er litt usikre på om det virkelig er slik at tilbyder totalt vil ta inn 30 studenter fordelt på både heltidsstudiet og det nettbaserte, eller om det blir 30 på hver. I tilfellet sistnevnte vil jo forholdstallet bli endret. Tilbyder må redegjøre for inntaksplanen.

Ved kortvarig sykdom dekkes undervisningen av andre tilsette ved skolen. Alle emner dekkes av to eller flere lærere.

Ved langvarig sykdom viser FiH til at det kan bli nødvendig å søke om vikardekning utenom den faste lærerstaben. Stillingen blir da lyst ut via media og internt i Hordaland fylkeskommune og til samarbeidsbedrifter. Enkelte av emnene kan nok by på utfordring når det gjelder å finne undervisningspersonell (for eksempel Robotikk), så dette bør tas høyde for. Tilbyder bør gjerne uttale seg om hvordan de vil gå frem i slike tilfeller.

FiH ser ut til å være dekket ved kortvarig og langvarig sykdom.

Alle i undervisningspersonalet er 100 prosent tilsatt hos tilbyder og dekker til sammen alle emnene.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- forklare hvordan de har kommet frem til 4,2 årsverk, når vi kun ser 3,95 i Tabell1
- redegjøre for hvor mange studenter totalt som det vil åpnes for at studerer samtidig

Tilbyder bør redegjøre for hvordan de vil håndtere mangel på personell med spisset kompetanse ved langvarig sykdom.

3.6.4 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Vurdering

Faglig ansvarlig er tilsatt i 100 prosent stilling, hvor 50 prosent er tilknyttet utdanningen det søkes godkjenning for. Han har bred relevant formell faglig kompetanse og vil i tillegg begynne på PPU.

Personen har ikke ansvar for det faglige innholdet i flere utdanninger. Det fremgår ikke hvorvidt han underviser på andre utdanninger. Vi ønsker derfor at tilbyder gjør rede for dette og avklarer personens kapasitet til arbeid som faglig ansvarlig. Hovedoppgavene er å delta i utarbeidelse av studieplan for utdanningen med valg av emner og omfang. Den ansvarlige koordinerer faglærere på utdanningen og tilrettelegger laboratorieøvinger.

Av tilbyders beskrivelse virker det som faglig ansvarliges oppgaver vil bidra til at studentene gjennomfører utdanningen som planlagt og kan oppnå læringsutbyttet de er lovet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må gjøre rede for hvor god kapasitet faglig ansvarlig har til arbeidet som faglig ansvarlig (og ikke undervisning og den slags).

3.7 Eksamen og sensur (§ 3-6)

3.7.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Tilbyder har delt opp studiet i 10 emner. Arbeidskravene til hvert emne er beskrevet i studieplanen. Hvert emne vurderes med bokstavkarakter. Karakteren settes på grunnlag av ulike arbeidskrav for hvert enkelt emne. Eksempel på arbeidskravene er innleveringer, presentasjoner, lab-øvelser prosjekt og emneprøver. Vurderingen er knyttet til om studenten har oppnådd læringsutbyttet (kunnskap,

ferdigheter og generell kompetanse) for emnet. Karakter for hvert emne settes i fellesskap av lærerne knyttet til emnet.

Et av emnene er et hovedprosjekt, en tverrfaglig gruppeoppgave, som har en muntlig og en skriftlig del. Undervisvurdering utgjør 30 % av karakteren og er knyttet til prosessen gruppen har hatt når de har jobbet, for eksempel samarbeid, arbeidsprosess, kommunikasjon, problemløsninger som er valgt og om gruppen viser kreativitet og nytenkning, samt det faglige innholdet. En presentasjon av problemstillingen i plenum er også en del av undervisvurderingen. Sluttvurderingen utgjør 70% av karakteren. Denne karakteren er knyttet til sluttrapporten for prosjektet og gruppens muntlige presentasjon av prosjektet.

Tilbyder bruker *mappevurdering* til innlevering og tilbakemelding på arbeidskrav i de ulike emnene. Mappen brukes til både undervisvurdering og sluttvurdering og skal inneholde dokumentasjon på obligatoriske aktiviteter. Studentene skal få vurdering, veiledning og tilbakemelding for å jobbe videre med arbeidskravene. Det legges vekt på at studentene skal vurdere sin eget arbeid, gjennom å skrive logg knyttet til hvert enkelt arbeidskrav.

Eksamen

Studentene har minst fire ulike eksamener: LØM, minst to trekkfagseksamener og hovedprosjektet.

- **LØM** har en skriftlig eksamen over tre dager
- **Trekkemner:** Studentene skal opp i minst to trekkemner. Hvert emne kunngjøres tre dager før eksamen og er en fem timers skriftlig oppgave.
- **Hovedprosjektet:** Studenten uteksamineres individuelt på bakgrunn av et refleksjonsnotat og gruppeoppgaven. Studentene vurderes gruppevis og hver student gjør rede for sine egne refleksjoner knyttet til arbeidet og sin egen læreprosess. Veileder og ekstern sensor setter karakter sammen i etterkant av presentasjonen.

For å kunne ta eksamen må studentene ha hatt 80% oppmøte og bestått alle arbeidskravene som er beskrevet i emneplanen.

Det er godt samsvar mellom målene, undervisningsaktivitetene det legges opp til og vurderingsformene som er valgt. Undervisvurdering og sluttvurdering er vektet på en tilfredsstillende måte. Det er samsvar mellom oppgavene som gis til undervisvurdering, sluttvurdering og eksamen. Tilbyder gir studentene mulighet til å jobbe prosessorientert, ved at de får tilbakemeldinger på arbeidskrav i arbeidsmappen. Tilbyder legger også vekt på at studentene skal vurdere sitt eget arbeid og reflektere om sin egen læring og læringsprosess. Å gi studenter tilbakemeldinger, la dem jobbe prosessorientert og inkludere studenter i å vurdere eget arbeid og legge til rette for refleksjon om egen læreprosess, er i tråd med hva som kjennetegner en god vurderingspraksis i høyere utdanning.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.7.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Tilbyders kravspesifikasjon for undervisningspersonalets kompetanse gjelder også sensorene. Det fremgår av kravspesifikasjonen at sensorer i tekniske emner er unntatt kravet om formell pedagogisk kompetanse. FiH har dermed krav om at sensorene skal være på minimum bachelornivå og må ha relevant arbeidserfaring.

I Tabell 1 har tilbyder angitt syv sensorer. Sensorene har alle utdanning på minimum bachelornivå og de dekker til sammen alle emnene. Det ser også ut til at sensorene dekker kravet om relevant arbeidserfaring. Tabell 1 viser ikke hvilket tema sensoren dekker.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør dokumentere temaene sensorene dekker. Her kan dere legge til en tallreferanse fremfor temanavn i «Plan for gjennomføring av *CNC og robotteknologi*», e.g. H.2. og bruke samme kombinasjon i Tabell 1.

3.8 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering

Utstyr, lokaler og IKT-ressurser

Utdanningen tilbys både nett- og stedsbasert. For både den stedsbaserte og den nettbaserte utdanningen bruker fagskolen undervisningslokalene til Fagskolen i Hordaland, som er tilrettelagt for fagskoleutdanninger. Undervisningslokalene er fordelt i to bygg, sentralt i Bergen, som ligger nær hverandre. Haugeveien 28 har rom for undervisning, bibliotek og kontor og Margaretastredet 2, som er et kombinert laboratoriebygg og teknologisenter. Fagskolen har avtale med Osterøy videregående skole om bruk av kompetansesenter for CNC og robot i undervisningen. Vi mener avtalen med Osterøy vgs. må konkretiseres. Se vurdering under 3.2.2.

Alle klassene har egne klasserom. I tillegg har undervisningsbygget ulike arealer for undervisning som er felles for alle utdanningene som fagskolen tilbyr: auditorier, konferansesaler, grupperom, lesesaler, hovedprosjektrom, DAK-/DAP-rom og stellerom. Studentene har tilgang til å reservere rom ved behov. Tilbyder skriver i søknaden at alle rom har nødvendig audiovisuelt utstyr (Smart Board og White Board). I tillegg har lokalene et bibliotek med nødvendig litteratur, tidsskrifter og aviser tilgjengelig.

Laboratorier som benyttes av utdanningen er:

- Lab for grunnleggende elektro
- Lab for grunnleggende maskinteknikk
- Lab for grunnleggende kjemi og miljø

- DAK/DAP lab. (30 arbeidsstasjoner – 3D print)
- Lab for robotisering (Robotteknologi)
- Lab for CNC
- Lab for styring og regulering

Fagskolen informerer studentene om at de må ha ulike lærebøker, kalkulator og PC etter spesifikasjoner gitt i boklisten. Dette blir informert om både på skolens hjemmeside og i studieplanen.

Beskrivelsen av utstyr, undervisningsrom og IKT-støtte tilgjengelig på klasserom er tilstrekkelig beskrevet.

Åpningstiden på hverdager er 07:00–22:00 (08:00–17:00 på lørdager) og servicetorg er åpent fra 07:45–15:30.

Det er beskrevet generelt at det finnes utstyr, men i liten grad beskrevet hvilket utstyr. Det er lagt ved bilder som viser klasserom og labber, men bilene av lab for robotisering og lab for CNC er utelatt. Hvilket utstyr som er tilgjengelig i disse labbene er heller ikke dokumentert i VEDLEGG 30 - Lokaler, utstyr, IKT. Dette er en utdanning med stort behov for utstyr. Tilbyder må dokumentere hvilket utstyr som er tilgjengelig så vi kan vurdere hvorvidt det er tilfredsstillende. Her kan det for eksempel spesifiseres CNC type/merke/modell, for roboter så kan merke/modell og robotkontrollerersjon spesifiseres (for eksempel ABB IRB 1410 IRC5).

Studentene må disponere egen PC til bruk hjemme og på skolen. De har også tilgang på skolens lisenser og får hjelp til å installere lisensierte programmer av IKT-konsulent på skolen.

Informasjonstjenester:

Studenter og ansatte har tilgang bibliotekstjenester ved undervisningslokalene i Haugeveien 28. Bibliotek med bibliotekar, nødvendig litteratur, tidsskrifter og aviser tilgjengelig.

Studentene og ansatte har tilgang til fagstoff på skolens hjemmeside, på intranettet og på læringsplattformen itslearning. Det står presisert i søknaden at studenter får en del av informasjonen de trenger, muntlig, på samlinger.

Skolen har et servicesenter for generell informasjon, mens avdelingsleder og faglige ansvarlige svarer på spesielle henvendelser.

Vi vurderer ordningen som tilfredsstillende Både studenter og undervisningspersonalet har tilgang til relevant og oppdatert informasjon, både på papir og på nett. Dette er sikret gjennom tilgang til nødvendig litteratur, tidsskrifter og fagstoff på skolens hjemmeside, intranett og på itslearning.

Administrative og tekniske tjenester

IKT-tjenester blir levert både fra fylkeskommunen og lokalt ved skolen.

Studenter og ansatte har tilgang på tekniske hjelp fra IKT-konsulent (2 fulle stillinger) og driftsleder (1 full stilling) for bygg, samt laboratorieingeniører (1,3 stilling) og en lærling. Tilbyder skriver at de tekniske tjenestene er innarbeidet og fungerer.

Studentene kan ta kontakt med fylkeskommunens IT-senter for hjelp knyttet til hvilket utstyr de skal kjøpe og for å få hjelp til å installere programmer. Lokalt er det to IKT-konsulenter og en lærling som følger opp spørsmål knyttet til programvare, lisenser, utstyr og generell teknisk støtte.

Siden utdanningen er planlagt som et nettilbud, er det viktig at studentene får en systematisk opplæring og oppfølging i IKT og nødvendig programvare. Vi vurderer at tilbyder besitter det som er nødvendig for å yte støtte, men det er ikke beskrevet i søknaden hvilke rutiner skolen har for å sikre at studentene får den nødvendige opplæringen i IKT og programvarer som kreves. Dette er særlig kritisk for denne utdanningen der det er nettstudenter. Tilbyder må redegjøre for hvordan studentene sikres nødvendig opplæring og IKT-støtte.

Oppfølging av studentene skjer både via læringsplattformen og personlig. Faglæreren har ansvaret for oppfølging av studentene og responstiden for skolen er på to dager for henvendelser, og 14 dager for tilbakemelding på arbeider/ prøver. Vi mener skolen må ha en responstid på 24 timer for nettstudenter, da det kan være nødvendig med rask avklaring før innleveringer og prøver.

Avdelingsleder har ansvar for å følge opp studenter og ansatte.

I tillegg har skolen en rådgiver med ansvar for studenter som trenger spesiell tilrettelegging og oppfølging. Tilbyder skriver at rådgivningstjenesten er innarbeidet og godt tilgjengelig.

Studentene får informasjon via skolen sin hjemmeside, intranett og gjennom læringsportalen itslearning.

Kravspesifikasjon

Tilbyder har ikke fylt ut søknadsskjemaet korrekt. I forbindelse med punkt 10.1, Krav til infrastruktur, skulle det vært lagt ved en *kravspesifikasjon* for infrastruktur. Tilbyder har lagt ved en beskrivelse av fagskolens- og kompetansesenterets infrastruktur.

Tilbyder må utforme og legge frem en kravspesifikasjon som dekker *alle* forhold som er relevante for denne utdanningen – det må beskrives hva som kreves av lokaler, utstyr, informasjonstjenester og IKT-ressurser for å gjennomføre denne utdanningen. Det må også beskrives hva studentene selv må ha av utstyr og hvordan de informeres om dette.

Kravspesifikasjonen brukes blant annet av NOKUT til å vurdere om studiestedene oppfyller kravet i fremtiden, også dersom tilbyder søker om nye studiesteder.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- dokumentere hvilket utstyr studentene vil ha tilgang på
- redegjøre for hvordan studentene sikres nødvendig opplæring og IKT-støtte
- innføre en responstid på 24 timer for nettstudenter
- utforme kravspesifikasjon for infrastruktur

3.9 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent.

Tilbyder må

- konkretisere hva som utgjør relevant arbeidserfaring for realkompetansevurdering

- konkretisere samarbeidsavtalen med Osterøy vidaregåande skule. Dette er punkter som må med:
 - Avtalens varighet
 - Tilgjengelighet – tidspunkt
 - Tilgjengelighet ved særskilte anledninger, for eksempel når undervisningstidspunkt må flyttes
 - Tilgjengelig utstyr
- redegjøre for hvilke relevante faglige nettverk de deltar i
- legge til / gjøre rede for manglende punkter i fra NKR
 - kandidaten har bransjekunnskap og kjennskap til yrkesfeltet
- kandidaten kjenner til bransjens/yrkets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet
- dokumentere hvilket emne(r) som dekker kalibrering
- vise at vedlikeholdsarbeid er et av ferdighetene innen emne I (CNC) og dekke temaet vedlikeholdsstrategier
- vise hvilket emne som dekker punktet for det måletekniske fundament, vurdering og kvalitetssikring av målesystemer og usikkerhetsberegninger og behandling av måleresultater
- vise hvilket emne som dekker stikkprøveplan for en produksjon
- lese korrektur på studieplanen og trekke inn vårt krav fra punkt 3.2.1 Opptak
- ha en responstid på 24 timer for nettstudentene
- gjøre rede for hva som er obligatorisk deltakelse i nettbaserte undervisningsaktiviteter
- utforme en kravspesifikasjon for den omsøkte utdanningen, der kvalifikasjonskravene er konkretisert og relevante for akkurat denne utdanningen
- legge inn forholdstall mellom undervisningspersonalet og studenter i kravspesifikasjonen
- dokumentere at det er tilknyttet personal med kompetanse innen industrirobotikk
- redegjøre for hvor stor del av stillingen som er satt av til pedagogisk arbeid og begrunne hvorvidt dette er tilstrekkelig.
- konkretisere hva som er relevant arbeidserfaring for undervisningspersonalet
- forklare hvordan de har kommet frem til 4,2 årsverk, når vi kun ser 3,95 i Tabell1
- redegjøre for hvor mange studenter totalt som det vil åpnes for at studerer samtidig
- gjøre rede for hvor god kapasitet faglig ansvarlig har til arbeidet som faglig ansvarlig (og ikke undervisning og den slags)
- dokumentere temaene sensorene dekker. Her kan dere legge til en tallreferanse fremfor temanavn i «Plan for gjennomføring av CNC og robotteknologi», e.g. H.2. og bruke samme kombinasjon i Tabell 1
- dokumentere hvilket utstyr studentene vil ha tilgang på
- redegjøre for hvordan studentene sikres nødvendig opplæring og IKT-støtte
- innføre en responstid på 24 timer for nettstudenter
- utforme kravspesifikasjon for infrastruktur

Tilbyder bør

- vurdere om det andre punktet under generell kompetanse skal være en ferdighet
- å konkretisere noe hva som er relevante «normer, standarder, lover, forskrifter og teknisk dokumentasjon» (femte punkt under *kunnskaper*)
- korrigere navn for emne I
- legge til litteratur for temaet «faglig ledelse» om dette ikke er dekket
- sette krav til arbeidserfaringens omfang
- redegjøre for hvordan de vil håndtere mangel på personell med spisset kompetanse ved langvarig sykdom

Notat

Dato: 26.08.2017
Arkivsak: 2015/11453-96
Saksbehandlar: adelan

Til: Hordaland fagskulestyre

Frå: Fylkesdirektør opplæring

Utviklingsmidlar frå KD til simulator og e-prosjekt

Hordaland fylkeskommune har i samarbeid med Fagskolen i Hordaland søkt om utviklingsmidlar frå Kunnskapsdepartementet (KD) til to prosjekt. Begge prosjekta vart gjeve finansiering, og innkjøpsprosess er starta opp. Hordaland fylkeskommune fekk til saman om lag 7,8 millionar til dei to prosjekta. Kunnskapsdepartementet har delt ut totalt 46 mill. til kvalitetshevande prosjekt ved fagskular i heile landet, og Hordaland har fått heile 17 % av den totale ramma.

Dei to prosjekta omhandlar investering av ein elkraftsimulator og auka kvalitet i undervisninga med digital satsing. Den totale kostnaden for elkraftsimulatoren er på om lag 7,7 mill., og Kunnskapsdepartementet gjev tilskot til 50 % av investeringa. Resten av kostnadene vert dekt av skulen sjølv, saman med investeringsmidlar frå Hordaland fylkeskommune. Prosjektet for auka kvalitet i undervisninga med digital satsing er rekna til om lag 6 mill., og Kunnskapsdepartementet gjev støtte til dette prosjektet med om lag 4 mill.

Elkraftsimulatoren vil gje skulen enda fleire moglegheiter for tidsriktig og relevant undervisning som studentane får stor nytte av i arbeidslivet. Satsinga på digitalt utstyr og kompetanseheving innan nettpedagogikk vil styrka nettundervisninga, men også gje skulen moglegheit til å nå ut med undervisning til studentar i heile fylket og landet. Gjennom prosjektet vil det verte kjøpt inn 8 digitale klasserom, og 2 digitale auditorium. Dei digitale klasseromma skal plasserast både på hovudadministrasjonen på Nordnes og ved fleire av dei andre studiestadene til Fagskolen i Hordaland. Dette vil knytte hovudadministrasjonen og studiestadene tettare saman, og ein kan dra nytte av undervisning som vert gjeve ved éin studiestad ved fleire undervisningsstader.

Tildelingsbrev og søknadene er lagt ved denne meldinga.

DET KONGELEGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Hordaland fylkeskommune
Postboks 7900
5020 BERGEN

Dykkar ref

Vår ref

Dato

17/1222

7. juli 2017

Statsbudsjettet for 2017 - kap 276 post 70 - brev om tilskott til Hordaland fylkeskommune - tildeling av utviklingsmidlar for fagskoleutdanning til prosjekta Økt kvalitet i undervisning med digital satsing og Testsimulator elkraft

1. Innleiing

På bakgrunn av behandling av statsbudsjettet for 2017 sender Kunnskapsdepartementet med dette brev om tilskott til Hordaland fylkeskommune. Brevet følgjer opp Stortingets budsjettvedtak og føresetnader, samt vilkår og krav som departementet utleier av dette.

Vi viser til utlysing av 15. mars og søknad av 10. mai d.å..

2. Budsjett for 2017

Stortinget har i statsbudsjettet for 2017 gitt midlar "for å styrke arbeidet til fagskolane med kvalitetsutvikling og omstilling av utdanningstilbudet", jf. Innst. 12 S (2016–2017) og Prop. 1 S (2016–2017). Midlane til dette formålet vart lyste ut 15. mars med søknadsfrist 12. mai 2017. Det vart i utlysinga presisert at utviklingsmidlane for 2017 ville bli gitt til prosjekt og tiltak som medverkar til bruk av teknologi for læring i utdanninga, samt til eingongsinvesteringar i utstyr, infrastruktur, simulatorar, laboratorieutstyr og liknande som hjelper til å heve kvaliteten i utdanninga.

I samsvar med utlysinga har søknadene blitt behandla av Kunnskapsdepartementet i samarbeid med Norgesuniversitetet (NUV). I dette arbeidet har NUV brukt sakkunnige med kjennskap til både fagskoleutdanning og bruk av teknologi i utdanninga.

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
872 417 842

Avdeling
Universitets- og
høgskoleavdelinga

Saksbehandlar
Gro Beate Vige
22 24 77 38

3. Budsjettvedtak kap. 276 post 70, Hordaland fylkeskommune

Kunnskapsdepartementet tildeler med dette støtte til to prosjekt ved Fagskolen i Hordaland:

- prosjektet Økt kvalitet i undervisning med digital satsing med **3 971 143 kroner**
- prosjektet Testsimulator elkraft med **3 895 500 kroner**

Tilskottet blir betalt til Hordaland fylkeskommune, bankkonto **5201 06 74239**.

Midlane skal nyttast i samsvar med prosjektbeskrivingane i søknaden av 10. mai 2017.

4. Kontroll

Kunnskapsdepartementet og Riksrevisjonen kan kontrollere at midlane blir brukte etter føresetnadene. I høve til lov om Riksrevisjonen § 12 har Riksrevisjonen rett til å krevje innsyn i opplysingar og dokument frå verksemda. Departementet kan krevje tilskottet heilt eller delvis tilbakebetalt dersom det ikkje blir nytta i samsvar med føresetnadene.

5. Rapportering

Rekneskap og rapport for bruk av midlar som er tildelte i 2017, skal sendast departementet innan **15. mars 2018**. Mottakar av tilskott skal også sende revisorattestert årsrekneskap. Årsrekneskap med tilhøyrande årsrapport skal ligge føre seinast 1. juli året etter prosjektgjennomføringa, dvs. 1. juli 2018. Årsrekneskapen skal bestå av resultatrekneskap, balanse og noteopplysingar. Forvaltinga av tilskottet for prosjektet skal gå fram som ei eige resultateining, der tilskottet går fram som ei eiga linje i resultatrekneskapen eller i note.

I rapporteringa skal det gjerast greie for resultat og måloppnåing for prosjekta. Det skal også stadfestast at midlane er brukte i samsvar med vilkåra for tildeling.

Med helsing

Magnus O. K. Worren (e.f.)
avdelingsdirektør

Gro Beate Vige
seniorrådgjevar

Dokumentet er signert elektronisk og har derfor ikkje handskrive signaturar

Kopi

Norgesuniversitetet
Riksrevisjonen

Søknadsskjema for utviklingsprosjekter i fagskolesektoren 2017

Skjemaet må åpnes i Adobe Reader.

Prosjektittel

Rammene rundt prosjektet

Søker:

Prosjektets varighet:

starter

og avsluttes

Samlet budsjett for prosjektet:

Størrelse på tilskuddet det søkes om:

Eventuell egenandel for søknader om tilskudd til investeringer i utstyr, infrastruktur, simulatorer, laboratorieutstyr og lignende:

Prosjektbeskrivelse

Beskriv bakgrunn, behov og målgruppe for prosjektet

Hva er prosjektets mål og forventede resultater?

Beskriv og begrunn valget av teknologien eller utstyret det søkes om støtte til, og hvordan den/det vil bidra til økt kvalitet i undervisnings- og/ eller vurderingsaktivitetene.

Beskriv hvordan tiltaket vil gi bedre læring for studentene, og hvordan det vil bidra til å styrke den yrkesfaglige relevansen i utdanningen.

Beskriv hvordan prosjektet skal gjennomføres (hvilke aktiviteter det omfatter).

Søknadsskjema for utviklingsprosjekter i fagskolesektoren 2017

Prosjektets fremdriftsplan:

	2017				
Prosjektaktiviteter/tiltak	August	September	Oktober	November	Desember
Tiltak A					
Tiltak B					
Tiltak C					
Tiltak D					
Tiltak E					

Hvordan skal resultatene av prosjektet videreføres etter prosjektperioden?

Inngår prosjektet i fagskolens strategiske arbeid med utdanningskvalitet?
I så fall, på hvilken måte?

Prosjektorganisasjon

Prosjektleder:

Sammensetning av prosjektgruppa:

Eventuell styringsgruppe: kan skrive inn flere

Eventuelt samarbeid i prosjektet

(Flere fagskoler kan samarbeide om en felles søknad.
De kan eventuelt også samarbeide med faglige råd hvor slike finnes,
eller med andre relevante aktører.)

Samarbeidspartnere:

Beskrivelse av samarbeidsopplegg:

**Søknaden sendes til Kunnskapsdepartement, på e-post til postmottak@kd.dep.no.
Merk søknaden Utviklingsmidler fagskoleutdanning.**

Søknadsskjema for utviklingsprosjekter i fagskolesektoren 2017

Skjemaet må åpnes i Adobe Reader.

Prosjektittel

Rammene rundt prosjektet

Søker:

Prosjektets varighet:

starter

og avsluttes

Samlet budsjett for prosjektet:

Størrelse på tilskuddet det søkes om:

Eventuell egenandel for søknader om tilskudd til investeringer i utstyr, infrastruktur, simulatorer, laboratorieutstyr og lignende:

Prosjektbeskrivelse

Beskriv bakgrunn, behov og målgruppe for prosjektet

Hva er prosjektets mål og forventede resultater?

Beskriv og begrunn valget av teknologien eller utstyret det søkes om støtte til, og hvordan den/det vil bidra til økt kvalitet i undervisnings- og/ eller vurderingsaktivitetene.

Beskriv hvordan tiltaket vil gi bedre læring for studentene, og hvordan det vil bidra til å styrke den yrkesfaglige relevansen i utdanningen.

Beskriv hvordan prosjektet skal gjennomføres (hvilke aktiviteter det omfatter).

Søknadsskjema for utviklingsprosjekter i fagskolesektoren 2017

Prosjektets fremdriftsplan:

Prosjektaktiviteter/tiltak	2017				
	August	September	Oktober	November	Desember

Tiltak A

Tiltak B

Tiltak C

Tiltak D

Tiltak E

Hvordan skal resultatene av prosjektet videreføres etter prosjektperioden?

Inngår prosjektet i fagskolens strategiske arbeid med utdanningskvalitet?
I så fall, på hvilken måte?

Prosjektorganisasjon

Prosjektleder:

Sammensetning av prosjektgruppa:

Eventuell styringsgruppe: kan skrive inn flere

Eventuelt samarbeid i prosjektet

(Flere fagskoler kan samarbeide om en felles søknad.

De kan eventuelt også samarbeide med faglige råd hvor slike finnes, eller med andre relevante aktører.)

Samarbeidspartnere:

Beskrivelse av samarbeidsopplegg:

**Søknaden sendes til Kunnskapsdepartement, på e-post til postmottak@kd.dep.no.
Merk søknaden Utviklingsmidler fagskoleutdanning.**

NotatDato: 30.08.2017
Arkivsak: 2015/11453-100
Saksbehandlar: adelan

Til: Hordaland fagskulestyre

Frå: Fylkesdirektør opplæring

Utsetting av kvalitetsmeldingane for Fagskolane i Hordaland

Kvalitetssystemet for Fagskolane i Hordaland fastset at fagskulane skal levere ei kvalitetsmelding til styret i september som syner tilbakemeldingar frå studentar, tilsette, sensorar og eksterne representantar for skuleåret 2016/17. I kvalitetsmeldinga skal fagskulane også gje ei skriftleg evaluering av funna i undersøkingane. Jf. årshjulet i kvalitetssystemet vert det gjennomført skulebesøk med oppfølging av kvalitetsmeldingane i oktober, og deretter skal skulane legge fram mål- og tiltaksplan i november.

Både Fagskolen i Hordaland og Hordaland helsefagskole har hatt utfordringar med å ferdigstilla kvalitetsmeldingane etter kriteria i kvalitetssystemet i tide til møtet i september, og saka vert difor først lagt fram for styret i november. Det er ulike årsaker til behovet for utsetting, men fagskulane og administrasjonen ved Opplæringsavdelinga vurderer det slik at det er betre å utsette og forskyve tidsplanen enn at skulane leverer kvalitetsmeldingar som ikkje er fullstendige. Begge skulane har gjennomført student-, lærar- og sensor-evalueringane, men det manglar noko på eksterne representantar og leiinga si eiga evaluering.

På grunn av utsettinga vil skulebesøk verte gjennomført i november/desember, og mål- og tiltaksplan vert lagt fram for styret i januar 2018. Evalueringane frå studentar og tilsette m.m. vart henta inn på slutten av vår-semesteret, og skulane har difor allereie starta med å rette opp kritiske avvik. Såleis vert det ikkje ei forskyving av sjølve oppfølgingsarbeidet overfor studentane.

Notat

Dato: 31.08.2017
Arkivsak: 2015/11453-101
Saksbehandlar: adelan

Til: Hordaland fagskulestyre

Frå: Fylkesdirektør opplæring

Rekneskapsrapportar for Fagskolane i Hordaland

Under følgjer rekneskapsrapportar frå Fagskolen i Hordaland og Hordaland helsefagskole.

Fagskolen i Hordaland, 2. kvartal

Ansvar		Regnskap	Budsjett pr 2 kv	Avvik pr 2 kv	Årsbudsjett	Rest årsbudsjett	Årsprognose	Endret prognose	Ny prognose
		19 214	18 792	-422	92 542	73 327	92 480	0	92 480
691100	Administrasjon	1 809	1 681	-128	4 848	3 039	92 480	0	92 480
691150	Merkantil forvaltning	650	525	-125	2 850	2 200	0	0	0
691160	Skolelokale	1 725	425	-1 300	1 700	-25	0	0	0
691300	Oppdragsverksemd	-824	-151	672	0	824	0	0	0
691554	Fagskole	15 683	15 805	123	80 406	64 723	0	0	0
691900	Voksenopplæring	171	507	336	2 738	2 567	0	0	0

Skulen sin kommentar:

Inga endring av prognosen.

Pr. juni har me eit positivt avvik på 2,8 mill. Dette utløyser ikkje endring i prognosen, då me har to store uteståande fakturaer, ein frå Kongsberg for vedlikehald av simulator på 1,85 mill. og ein frå Uniko vedkomande tryggleikskurs på 957.000.

Hordaland helsefagskole, pr. 30.08.2017

Ansvar		Regnskap	Revidert budsjett pr idag	Årsbudsjett	Gjenstående av årsbudsjett	oppr.
		2 540 025	2 242 600	2 242 600	-297 425	1 200 000
		2 540 025	2 242 600	2 242 600	-297 425	1 200 000
644554		2 540 025	2 242 600	2 242 600	-297 425	1 200 000
644554	Lønn	2 523 563	1 200 000	1 200 000	-1 323 563	1 200 000
644554	Andre kostnader	76 303	1 042 600	1 042 600	966 297	0
644554	Inntekter	-59 841	0	0	59 841	0

Skulen sin kommentar (for vgs og fagskolen):

Forventar balanse ved Fusa vgs. Me har eit mindre forbruk på kr 200 000,- for å ha ein liten «buffer» på denne tida på året.

Tilskotet til studentar for hausten er ikkje lagt inn av di tilskotet vert overført etter studentteljinga 1. oktober.

Investeringar 2017 og 2018

Fagskolen i Hordaland gjennomfører store investeringar i 2017 i høve til elkraft-simulator og nettpedagogisk utstyr (sjå eiga melding til dette møtet om kvalitetsmidlar frå KD). På bakgrunn av desse investeringane har skulen ein eigendel på om lag 4,4 mill. til utstyr og kompetanseheving. Eigendelen må skulen dekkje over budsjettet for både 2017 og 2018. Dette gjer at det ikkje er rom for større investeringar i 2018 utanom det som er heilt naudsynt. Fagskolen sin boresimulator har behov for å verte oppgradert i høve til både software og hardware, og kostnaden ved dette er sett til 600 000,- eks. moms. Det har vore ein omfattande driftsstans ved simulatoren våren 2017, og for å sikre stabil drift i tida framover må skulen prioritere oppgradering av denne i 2018.

Fagskolen vil leggje fram ei meir detaljert oversikt over framtidig investeringsbehov til november-møtet.

Innspel frå styret i høve budsjettprosess i Hordaland fylkeskommune

Administrasjonen ved Opplæringsavdelinga ber styret drøfte og kome med innspel i høve til fylkeskommunen sin budsjettprosess for 2018 i styremøtet 14/9.

Notat

Dato: 21.08.2017
Arkivsak: 2015/11453-93
Saksbehandlar: adelan

Til: Hordaland fagskulestyre

Frå: Fylkesdirektør opplæring

Ny studentrepresentant og vara til styret for Fagskolane i Hordaland

Studentrådet ved Fagskolen i Hordaland har i sine vedtekter bestemt at den som vert studentrådsleiar ved fagskulen, vert meldt inn til val som studentrepresentant for styret. Av di det no berre er to fagskular vert det bere to studentar til eit val der éin vert studentrepresentant og ein vert vara. Av di dei to fagskulane mest sannsynleg vert slått saman til éin skule frå nyttår, og av di det er stor forskjell i talet på studentar mellom skulane, har administrasjonen ved Opplæringsavdelinga i samband med dei to fagskulane vorte einig om at studentrådsleiar for Fagskolen i Hordaland vert studentrepresentant i fagskulestyret dette skuleåret, medan studentrådsleiar ved Hordaland helsefagskole vert vara.

Studentrådet ved Fagskolen i Hordaland har valt Erlend Olsen Nondal som studentrådsleiar for skuleåret 2017/18. Ved Hordaland helsefagskole er Kristine Madelen Engeseth valt som studentrådsrepresentant for andre klasse psykisk helsearbeid og rusarbeid og vert vara for studentrepresentant til fagskulestyret.

Notat

Dato: 28.08.2017
Arkivsak: 2015/11453-97
Saksbehandlar: adelan

Til: Hordaland fagskulestyre

Frå: Fylkesdirektør opplæring

Forslag til møteplan for 2018

Under følgjer forslag til møteplan for fagskulestyret i 2018. Det er tatt noko omsyn til andre utval, og onsdagar er valt til fast møtedag.

Det er to møtedatoar som kolliderer med andre utval, og dette er:

- 14. mars – Utval for miljø og samferdsel
- 12. september – Utval for kultur, idrett og regional utvikling

Møteplan fyrste halvår 2018:

Utval	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni
Fylkestinget			06./07.			12./13.
Fylkesutvalet		01.		11.	03.	21.
		21./22.			31.	
Opplæring og helse	16.	06./07.	13.	17.	15.	05.
Miljø og samferdsel	17.	07./08.	14.	18.	15.	06.
Kultur, idrett og reg. utvikl.	23.	13.	20.	24./25.	24.	19.
Administrasjon		14.			30.	
Klagenemnda	30.			10.	29.	
Fagskulestyret	24.		14.		09.	

Møteplan andre halvår 2018:

Utval	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Fylkestinget				02./03.		11./12.
Fylkesutvalet		30.	19./20.	25.	21./22.	06.
Opplæring og helse		14.	04./05.	16.	06. 27.	
Miljø og samferdsel		15.	05./06.	17.	07. 28.	
Kultur, idrett og reg. utvikl.		21.	11./12.	23.	13.	04.
Administrasjon			06.		15.	
Klagenemnda		28.		23.		04.
Fagskulestyret			12.		14.	

Arkivnr: 2015/11453-95
Saksbehandlar: Adeline Berntsen Landro

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Hordaland fagskulestyre	28/17	14.09.2017

Nytt studie i Klassisk bygningshandverk og restaurering

Samandrag

Bygningsvernssenteret Voss/Hardanger og handverksmiljøa som er knytt til senteret, har teke initiativ til å utvikle ei ny fagskuleutdanning innan klassisk bygningshandverk og restaurering saman med Fagskolen i Hordaland. Tilbodet skal vere på 60 fagskulepoeng, og undervisninga skal haldast både ved studiestaden i Bergen og på Voss. Tilbodet er tenkt å vere eit deltidstilbod, men fagskulen ønskjer også å søkje godkjenning for heiltid. Fagskulen ønskjer å ferdigstillast studieplanen og søkje NOKUT om godkjenning innan 1. mars 2018.

Forslag til vedtak

Fagskolen i Hordaland vert gjeve løyve til å utarbeide ein studieplan i «Bygningshåndverk og restaurering», 60 fagskulepoeng, med sikte på å søkje NOKUT om godkjenning 1. mars 2018.

Svein Leidulf Heggheim
fylkesdirektør opplæring
ansvarleg for saksførebuing til fagskulestyret

Linda Farestveit
seksjonsleiar skule

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 26.08.2017

Bygningsvernssenteret Voss/Hardanger (BVS) og handverksmiljøa som er knytt til senteret, har teke initiativ til å utvikle ei ny fagskuleutdanning innan klassisk bygningshandverk og restaurering saman med Fagskolen i Hordaland. Tilbodet skal vere på 60 fagskulepoeng, og undervisninga skal haldast både ved studiestaden i Bergen og på Voss. Tilbodet er tenkt å vere eit deltidstilbod, men fagskulen ønskjer også å søkje godkjenning for heiltid.

Både bygningsbransjen, vernemyndigheiter og museum melder at det er mangel på undervisningstilbod innan klassisk bygningshandverk og restaurering/rehabilitering. Med klassisk bygningshandverk meiner ein her dei ulike handverksfaga som vart etablert i tidleg moderne tid (frå 1600-talet og framover), og som danna grunnlaget for handverkstradisjonen som utvikla seg vidare fram til handverkarlauga vart løyst opp i siste del av 1800-talet. Studieplanen vil såleis vektleggje måten det klassiske bygningshandverket skal utførast på og korleis det er del av ein arbeidsprosess. Tilbodet skal vere retta mot tømrrarar og snikkarar.

Fylkeskonservatoren i Hordaland, Hardanger og Voss museum, Byggmesterforbundet Region Vest ønskjer også at eit fagskuletilbod innan klassisk bygningshandverk og restaurering vert oppretta. Arbeidet med å opprette fagtilbodet er organisert som eit eige prosjekt i eit samarbeid mellom styringsgruppa for BVS, der også Fagskolen i Hordaland er med, i tillegg til institusjonane som er nemnt over.

Som ein del av prosjektet er det også gjort ein marknadsanalyse som konkluderte med at det er eit behov for denne utdanninga. Vidare er det lagt opp til eit koordinerande rettleiingsseminar før studiet vert etablert for dei faglærarane som skal undervise ved tilbodet.

Utkast til studieplan ligg vedlagt, og fagskulen ønskjer å ferdigstilla denne og søkje NOKUT om godkjenning innan 1. mars 2018.

KG/KV/TO
14.08.2017

Studieplan i klassisk bygningshåndverk og restaurering

Forord

Initiativet til å opprette fagtilbudet kommer fra Bygningsvernsenteret Voss/Hardanger (BVS) og de håndverksmiljøene som er knyttet til senteret. Bygningsvernsenteret ble opprettet i desember 2014 og er finansiert av KUP – programmet i Hordaland fylkeskommune, men også av Byggmesterforbundet, region Vest og Sparebanken Vest.

Mangelen på et undervisningsopplegg innen klassisk bygningshåndverk og restaurering/rehabilitering har blitt påtalt fra så vel verne- og museumshold som fra bygningsbransjen selv. Med «klassisk bygningshåndverk» tenker en her på de ulike håndverksfagene som ble etablert i tidlig moderne tid (fra 1600-tallet og fremover), og som ble mønstergivende for håndverkstradisjonene som utviklet seg da og fremover til oppløsningen av håndverkerlaugene i siste del av 1800-tallet. I undervisningsopplegget vektlegges håndverksteorien, det vil si måten dette klassiske bygningshåndverket utføres og hvordan det inngår i en arbeidsprosess.

Fylkeskonservatoren/Hordaland fylkeskommune, Hardanger og Voss museum og Byggmesterforbundet Region Vest ønsker sammen med Bygningsvernsenteret Voss/Hardanger og Fagskolen i Hordaland å opprette et slikt fagtilbud som i første omgang skal være rettet inn mot tømrere og snekkere. Arbeidet med å utvikle tilbudet er organisert som et eget prosjekt i et samarbeid mellom styringsgruppen for BV der også representanter for de nevnte institusjonene og Fagskolen i Hordaland (FiH) er med. Undervisningsopplegget fyller et behov som går utover de som nå eksisterer for bygg- og håndverksfag etter videregående skole. FiH har en toårig linje for bygg- og anleggsgfag, som særlig vektlegger planlegging og koordinering av byggeprosjekt og de ferdige kandidatene blir fagteknikere. Det det nye undervisningsopplegget vil kunne fungere som en påbygning og fordypning. På høghskolenivå eksisterer det et bachelorstudium ved NTNU (ved det som før Høgskolen i Sør-Trøndelag), «Tradisjonelt bygghåndverk og teknisk bygningsvern», der BVS er inne som læringsarena (i samarbeid med HFK og Fylkeskonservatoren) som en del av et viderutdanningsopplegg for mer spesialiserte håndverkere. I tillegg finnes det ulike tilbud rundt i landet, blant annet på Fagskolen Innland, men disse har et annet design enn det som her er foreslått.

Til prosjektet hører også gjennomføringen av en markedsanalyse som kartlegger behov og etterspørsel i forhold til et slikt kompetansehevende fagtilbud. I tillegg er det lagt opp til koordinerende veiledningsseminarer før oppstart for de faglærere som skal stå for undervisningen

Fagtilbudet skal utdanne fagfolk med dokumentert kompetanse som sikrer at restaureringsoppdrag utføres etter reglene for antikvarisk arbeid, slik de regionale restaureringsmyndighetene ønsker. Det skal også gi håndverkere nødvendig skolering til å prosjektere og lede den håndverksbaserte delen restaureringsoppdrag og gi yrkesfaglærere kompetanse til å undervise på feltet. Fagtilbudet skal videre være en modell for utviklingen lignende tilbud for andre faggrupper innen byggenæringen, og søker her å fylle de utdanningspolitiske målsettingene Byggmesterforbundet Region Vest arbeider etter for å løse næringens utfordringer med å kunne tilby slik kompetanse. For tømrere og snekkere, og på sikt også for andre håndverksgrupper, åpner fagtilbudet for en systematisk kompetanseheving utover fagbrevet.

1.0 Innledning

Mangelen på faglig kvalifiserte håndverkere innen klassisk bygningshåndverk og innen restaurerings- og rehabilitering har i de senere år blitt påpekt både fra verne- og museumshold og fra

byggningsbransjen. For håndverkerne som har opparbeidet realkompetanse innenfor feltet har ikke denne i tilfredsstillende grad vært knyttet til dokumentasjons- og sertifiseringsordninger. Dette vil fagtilbudet gjøre noe med.

Selve studieplanen er delt i to, der del 1 gir informasjon om studiet, oppbygningen av utdannelsen og hvordan den skal organiseres, mens del 2 er selve fagplanen, med beskrivelser av læringsutbytte for de enkelte emnene, for omfang, vurderingsmåte og arbeidskrav.

2.0 Mål

Målet med fagtilbudet er å gi faggrupper innen klassisk bygningshåndverk og restaurering en systematisk kompetanseheving. Opplæringen går fra grunnleggende til mer komplekse arbeidsoperasjoner innen feltet, er praktisk funderte og koblet til relevant teori. Pedagogisk vektlegges læring gjennom praksis, praksisbasert teori og håndverksteori. Fagtilbudet er rettet mot tømrere og snekkere – både de som er selvstendig næringsdrivende eller som er i arbeid hos byggmestere - og for yrkesfaglærere i videregående skoler. På sikt vil fagtilbudet bli tilrettelagt for andre faggrupper, som taktekkere, murere osv.

2.1 Overordnede læringsutbyttebeskrivelser

Det overordnede målet for fagtilbudet er å utdanne fagfolk med dokumentert kompetanse som sikrer at restaureringsoppdrag utføres etter reglene for antikvarisk arbeid.

Kunnskap:

Kandidaten

- Har kunnskap om byggeskikk, tradisjonelle bygningsteknikker, valg av virke og materiale, begreper og teorier og verktøy innen klassisk bygningshåndverk og restaurering
- Kjenner måten tradisjonelle bygningsteknikker utføres på og hvordan disse og aktuelt materiale brukes i restaurerings- eller vernesammenheng.
- Vet hvilke lover og regler som gjelder innenfor bygningsvernet
- Har praktisk og teoretisk kunnskap om hvordan trevirke velges ut som materiale for videre bearbeiding
- Har kunnskap om den historiske utviklingen rundt teknologien som brukes til å lage bord og planker
- Har kunnskap om hvordan tømmer deles for å utnytte materialet best mulig i forhold til videre bruk
- Ha kjennskap til ulike verktøy og deres historie
- Ha oversikt over og kunnskap om ulike måter å merke og måle materiale på

Ferdigheter:

Kandidaten

- Kan bruke tradisjonelle bygningsteknikker og kjenner til hvordan disse og aktuelt materiale benyttes i restaurerings- eller vernesammenheng.
- Kan bruke kunnskap om forholdet mellom virke og materiale og arbeidet som skal utføres for å utforme og utføre konkrete bygningsoppdrag
- Kjenner og kan forholde seg til de lover og regler som gjelder for bygningsvernet
- Kan utføre tradisjonelle bygningsteknikker innenfor ulike byggeskikker, fra valg av virke og materiale til oppsetting eller restaurering av de ulike bygningstypene ved hjelp av tradisjonelt verktøy, og kjenner sentrale teorier og begrep
- Kan velge ut og benytte ulike sammenskjøtingsmetoder for ulike typer bygninger

- Kan utføre restaureringsarbeid på bygninger med utgangspunkt i spor etter verktøy og sammenføyningsmetoder
- Kan stå for utvalg og bearbeiding av virke til skurd og framstille videre materiale med bruk av klassisk verktøy og teknologi
- Kan velge ut og bruke egnet verktøy under de ulike trinnene i materialbearbeidingen
- Kan bruke ulike metoder for måling og merking

Generell kompetanse:

Kandidaten

- Har tilegnet seg en grunnleggende forståelse for sammenhengen mellom utføringen av tradisjonelle bygningsteknikker, hvilke bygningstyper disse benyttes på, og hvordan bruken av bygningsteknikker og aktuelt materiale er en del av restaurerings- og vernevirksomhet
- Har høy etisk bevissthet overfor fag og oppdragsgivere
- Kan reflektere over fag og faginnhold sammen med andre fagutøvere
- Kan utvikle gode løsninger for utførelsen av arbeid på ulike bygningstyper overfor oppdragsgivere

2.2 Kompetanse etter fullført utdanning

Etter avsluttet og fullført studium vil studenten være faglært restaureringshåndverker innen klassisk bygningsvern og ha vitnemål fra høyskole. Studenten vil være kvalifisert til arbeid i bedrifter innen byggenæringen som driver med restaurerings- og vernearbeid, men også på museer eller andre institusjoner eller bedrifter der slikt arbeid er en del av virksomheten. De vil også kunne gå videre på studier innen universitets- og høyskolesystemet.

Bestått eksamen kvalifiserer til utføring og ledelse av arbeid som omfatter tilstandsbeskrivelser, prosjektering og utføring av restaurerings/rehabiliteringsoppdrag i privat og offentlig regi, arbeid knyttet til opplæring av elever i videregående skole og av lærlinger og arbeid i museumssektoren og i kulturvernarbeidet i kommunesektoren.

3. Opptakskrav

Dokumentert kompetanse gjennom fagbrev i håndverksfag eller tilsvarende, eller tilkjent realkompetanse i forhold til retningslinjene som gjelder for opptak til studiet.

4. Innhold og organisering av studiet

4.1 Overordnet innhold

1. Materiallære
Tradisjonell materialforståelse er utgangspunktet, men i emnet blir også naturvitenskapelig kunnskap om tre trukket inn. Det blir øvd på å sortere og forstå materialkvalitet og vurdering av videre bruk. Ute i skogen gjennomføres øvelser i å sortere tømmer på rot (plukkhogst) ulike treslag og vurdering/diskusjon av tekniske egenskaper og tradisjonell bruk.
2. Materialbearbeiding
Hvordan tømmer deles opp for å få best mulig utnyttelse og kvalitet av råstoffet (skurdemønster), og den historiske utviklingen. Den teknologiske utviklingen av bord og plankeproduksjon tar her utgangspunkt i en praktisk og utøvende tilnærming og følges i videre i praksis og diskusjoner i snekkerverksted eller på bygg med høvel som hovedverktøy. Det blir også lagt inn korte bolker om oppdeling av spesialvirke til verktøy og husgeråd.

3. Verktøylære
Her skal det opparbeides forståelse for den fysiske funksjonen av ulike verktøy. Verktøyhistorie og teknologisk utvikling inngår som en del av dette, mens den praktiske tilnærmingen skjer gjennom sliping, vedlikehold, justering og øving i å forstå og analysere funksjonen gjennom brukstester.
4. Mål og merketeknikk
En gjennomgang av hvilke måleenheter som har vært i bruk og som er relevante for faget knyttes til praktisk anvendelse av ulike teknikker for måling og merking og prøves ut gjennom ulike arbeidsoperasjoner. Det blir også gitt en generell innføring i oppmåling og tegning med praktisk anvendelse i dokumentasjon av bygninger og gjenstander.
5. Sammenføring
Her føres de foregående emnene sammen gjennom praksis gjennom arbeidet med å sette sammen bygningene. Undervegs blir det gått videre inn på og diskutert funksjon og den historiske kontekst bak ulike varianter av sammenføring, skjøter, nov osv.
6. Restaureringsfaget
Det ses på hvilke normer og regler som må tas hensyn til i praktisk restaureringsarbeid og hvordan disse har endret seg over tid. Dette skjer ved gjennom praktiske øvelser å gå inn på verktøyspor og endringene som er gjort i en bygning eller gjenstand. Øvelsene blir supplert ved å trekke inn bruken av verktøy og historien om materialtilvirking, så vel som om måleenheter og skogbrukshistorie for å forstå og diskutere hvordan en bygning er satt sammen. Det gjennomføres praktiske øvelser i hvordan det kan gjøres inngrep i stående bygg. Hvordan tilstandsrapporter utarbeides med utgangspunkt i håndverkerens forståelse av eldre bygninger blir også gjennomgått.

4.2. Emne og timefordeling

Studiet bygges opp av enkeltemner, der fordeling av timetall (inkludert forholdet mellom teori og praksis) og studiepoeng framgår av tabell 1 under. Materiallære, Materialbearbeiding og Verktøylære danner grunnlaget for emnet Sammenføring. Selve restaureringsdimensjonen med utgangspunkt i eksisterende bygninger tematiseres i emnet Restaureringsfaget.

4.3 Organisering av utdannelsen

Fagtilbudet er organisert som et samlingsbasert deltidsstudium over to år (totalt 60 studiepoeng). Undervisningen er organisert som en kursrekke med seks bolker, som hver har sine enkeltkurs. Enkeltkursene går over to dager. Disse suppleres av seminarbaserte samlinger, med egne oppstarts- (introduksjon til studiet og forberedelse/oppstart av praksis) og avslutningssamlinger (oppsummering og eksamensforberedelser).

Rammene:

Høstsemester 1:

- Startsamling
- Kursbolke om materialforståelse - fire enkeltkurs over to dager
- En samling

Vårsemester 1:

- Kursbolke Materialtilvirking
- Kursbolke Verktøylære
- En samling

Høstsemester 2:

- Kursbolk Mål – og merketeknikk
- Kursbolk Sammenføyning
- En samling

Vårsemester 2:

- Kursbolk Restaurering
- En samling i tilknytning til kursbolken
- Avsluttende samling om forberedelse til eksamen.

Kurs og samlinger holdes på flere steder og lokaler (Tvildemoen/Voss, Stiftelsen Bryggen, Fagskolen i Hordaland). Hjemmearbeidet skjer som et nettbasert selvstudium med arbeidskrav, der veiledning på nett følges opp av individuell veiledning på samlingene. Det skriftlige arbeidet skal så langt det er mulig koples til praktisk utøvelse, dokumentert gjennom innleveringer knyttet til logg - og rapportskrivning, en egen prosjektoppgave, samt foreberedelser til fellespresentasjoner på samlingene. Her benyttes den gjeldende læringsplattform ved FiH (*It's Learning, Frontier e.l*).

Godkjent praksis kan skje på bygg eller i bedrift i forbindelse med oppdrag. 580 timer praksis utgjør 11,3 timer praksis pr. studiepoeng. 7,75 timer av dette på skole og 2,4 timer hjemmepraksis pr. studiepoeng.

En samling utgjør fem poeng. Samlingen går fra torsdag til og med søndag. Det er praksis og dagen og kveldsforedrag om kvelden torsdag til og med lørdag og fire timers avsluttende refleksjon og oppsummering på søndag.

I det totale løpet trengs det 12 slike samlinger for å oppnå 60 studiepoeng.

Nettimer per studiepoeng = 12,5 timer.

Tabell1 Emnediagram.

Nr.	Emne	Totalt timeantall	Timer skole	Timer Nett	Timer godkjent praksis.	Fagskole-poeng	1. År	2. År
1	Materiallære	111	39	62	12	5	X	
2	Materialbearbeiding	111	39	62	12	5	X	
3	Verktøylære	222	78	124	22	10	X	
4	Mål og merketeknikk	111	39	62	12	5	X	
5	Sammenføyning	333	117	186	36	15		X
6	Restaureringsfaget	444	156	248	44	20		X
	Sum.	1332	435	752	145			

5. Arbeidsformer og undervisningspraksis

Studiet er praksisorientert. Kravene til formell kompetanse på feltet er under oppbygging, og fagkompetansen i hovedsak knyttet til ekspertise plassert ulike steder. Den praktiske funderingen vil være koblet til relevant teori (s.k. håndverksteori). Det pedagogiske prinsippet er læring gjennom praksis og praksisbasert teori. Forholdet mellom teoretisk og praktisk kunnskap vil også bli tematisert (jf. begrepet handlingsbåren kunnskap og tilegnelse og overføring av ikke-verbalisert kunnskap. Hjemmearbeidet skjer som et nettbasert selvstudium med arbeidskrav, der veiledningen på nett følges

opp individuelt på samlingene. Det skriftlige arbeidet skal så langt mulig koples til praktisk utøvelse som dokumenteres og vurderes gjennom innleveringer knyttet til logg - og rapportskrivning, samt foreberedelser til fellespresentasjoner på samlingene. I tillegg kommer altså en egen prosjektoppgave.

Det faglige nivået på undervisningen ivaretas av en lærerstab organisert i kompetansegrupper. En gruppe (1) med formell kompetanse og erfaring fra undervisning på universitets- og høyskolenivå (tilsvarende førstekompetanse og over innen ulike fag og/eller felt) har den overordnede og koordinerende rollen. En gruppe (2) representerer den generelle kompetansen innen feltet (formell kompetanse på bachelor/masternivå) og med høy praktisk kunnskap. En tredje gruppe av faglærere innehar høy praktisk, men ikke nødvendigvis akademisk kompetanse. Grupper og deltakere vil samarbeide tett, med intern kursing og koordinerende møter, en organisering gruppe 1 har ansvar for å sikre og tilrettelegge.

6. Vurdering, eksamen og dokumentasjon

Vurderingene skal sikre at opplæringen holder faglig standard og med utgangspunkt i læringsutbytteskrivelsene vise hva studenten har oppnådd. Eksamenen avvikles gjennom en kombinasjon av individuelle og felles ordninger, som både er av praktisk og teoretisk karakter. Hjemmearbeidet og innleveringene der organiseres og vurderes gjennom mappeevaluering og gjennom praktiske framføringer på samlingene (begge som «Bestått/Ikke-bestått»). Hjemmearbeidet og mappeevalueringen skjer gjennom FIHs nettbaserte læringsplattform. Den enkelte skal skrive en prosjektoppgave som karakterettes etter vanlig mønster. I tillegg skal studentene gjennom en avsluttende og muntlig gruppeeksamen.

7. Emnebeskrivelser

Undervisningsmetode:

Forelesinger, praksis, hjemmearbeid og presentasjoner. Jf. punkt 5 og 6.

Materiallære:

Timeantall: 111 timer totalt, 39 timer i skole 12 timer ekstern praksis og 62 på nettundervisning.

Vurderingsform.

Mappeevaluering.

Emnebeskrivelse:

Emnet skal gi en nyansert forståelse av materialkvalitet og –bruk med utgangspunkt i tradisjonell materialforståelse sett i sammenheng med naturvitenskapelig kunnskap om tre. I skogen utføres praktiske øvelser med sortering av tømmer på rot (plukkhogst), diskusjon rundt ulike treslag og deres tekniske egenskaper, samt presentasjon og diskusjon rundt tradisjonell bruk- og presentasjon/diskusjon

Se egen pensumliste

Kunnskapsmål:

Studenten

- Kjenner til egenskapene til de ulike treslagene.
- Kjenner til hvordan kvaliteten til de mest relevante treslagene påvirkes av vekstforhold og skjøtsel
- Kjenner til norsk skogbrukshistorie.
- Kan forstå sammenhengen mellom skogbrukshistorie og bygningshistorie.
- Kjenner til tradisjonell bruk av never og bork.
- Kjenner til metoder for å loste og lagre never til takteking.
- Kan vurdere torvkvalitet for bruk på tak.
- Kjenner til ulike typer mose (husmose) for bruk i tømrede bygninger
- Kjenner til historien om skiferproduksjon.
- Kjenner til tradisjonelle malingstyper og bruken av disse.
- Kjenner til glassets historie i sammenheng med bygg.
- Forstår forholdet mellom krymping, svelling og spriking og fuktinnhold i treverk.
- Har kunnskap om råtesoppkader i bygninger og hvordan slike bekjempes.
- Har kunnskap om treskadeinsekter i bygninger og hvordan disse bekjempes.

Ferdigheter:

- Kan vurdere materialvalgene i eldre bygg.
- Kan ta ut tømmer i skogen etter ønsket kvalitet..
- Kan sortere materiale til tømrede bygg.
- Kan sortere materiale til snekkervirke, dører, vinduer osv.
- Kan ta ut materiale til skafteknner, høvler, osv.
- Kan ta ut materiale til reiste konstruksjoner (grindbygg osv).
- Kan ta ut materiale til kledning, trobord, tretteking osv.
- Kan skille mellom ulike treslag som er relevante for tradisjonelt bygningshåndverk.
- Kan felle et tre med tradisjonelle verktøy på en sikker måte.
- Kan sortere skifer etter kvalitet.
- Har kjennskap til sikker hugstteknikk og faremomenter ved skogsarbeid.

Materialbearbeiding:

Hovedtemaet er skurdmønster, altså hvordan tømmer deles opp for å få kvalitetsmessig best mulig utnyttelse av råstoffet, og historiske varianter av dette. Emnet tar for seg historien om den teknologiske utviklingen i bord og plankeproduksjon med utgangspunkt i en praktisk utøvende tilnærming. Den videre produksjonen i snekkerverksted eller på bygg med høvel som hovedverktøy blir praktisert og diskutert. I tillegg er det mindre bolker om oppdeling av spesialvirke til verktøy og husgeråd.

Se egen pensumliste

Kunnskapsmål:**Studenten**

- Har en overordnet oversikt over norsk sagbrukshistorie (inkludert sagbruksprivilegiene).
- Kjenner til de mest kjente variantene av historiske bearbeidingsmetoder med øks og bile.
- Kjenner til geografiske variasjoner for arbeidsmåter med bile på 1800-tallet.

- Kjenner til historien med kransaging og koblingen med økonomi og teknologi.

Ferdigheter:

- Kan kløyve en liten furustokk med øks, kiler, haldhaker og eventuell naver.
- Kan sletthugge en stokk til bruk i en utløe etter Hordalands-metoden fra 1800-tallet.
- Kan bruke glepphugging for å få en tilfredsstillende flate på et bord.
- Kan sage med sagstillings-sag på begynnernivå.
- Kan rette og dimensjonere bord til bruk i byggsnekring ved hjelp av høvler.
- Kan bruke strykebenk til retting av bord

Verktøylære:

Emnet skal gi en forståelse av den fysiske funksjonen til ulike verktøy ved å gå inn på pass og vedlikehold samt bruk av verktøyet, så som sliping, justering, samt øvelse i det å forstå og analysere funksjonen gjennom brukstester. Den praktiske inngangen suppleres med verktøyhistorie som ses i sammenheng med teknologisk utvikling.

Se egen pensumliste

Kunnskapsmål:

Studenten

- Kjenner det mest relevante verktøytilfanget i klassisk bygghåndverk.
- Kjenner øksehistorien i grove trekk.
- Kjenner ulike slipeverktøy som er relevante for faget.
- Har en grunnleggende forståelse av høvelens rolle i faget.
- Kjenner de ulike hovedretningene innenfor høvler og deres utvikling.
- Kan sette høvelens historie i sammenheng med arkitekturens utvikling i Norge.
- Forstår høvelens mekaniske funksjon.

Ferdigheter:

- Kan sette opp en øks.
- Kan skjefte en øks.
- Kan sette opp ei bile.
- Kan sette opp høvler og tappjern.
- Kan stille trehøvel og jernhøvel.
- Kan file en grovtannet langvedsag.
- Kan file en kappsag med trekantfil.

Måle og merketeknikk:

Emnet tar for seg ulike teknikker for måling og merking. Selve anvendelsen prøves ut i ulike arbeidsoperasjoner. En historisk gjennomgang av de ulike måleenhetene som har vært i bruk viser hvordan disse er relevante for faget. I tillegg blir det gitt en enkel gjennomgang av oppmåling og tegning for å vise praktisk anvendelse av dette i dokumentasjon av bygninger og gjenstander.

Se egen pensumliste

Kunnskapsmål:

Studenten

- Kjenner historien bak måleenhetene i faget.
- Kjenner hovedprinsippene for merking og måling i tømmerfaget.
- Kjenner hovedprinsippene for merking og måling i snekkerfaget.
- Kjenner måle- og merkeverktøyene.
- Kjenner prinsippene for utmåling av enkle sperrebind.

Ferdigheter

- Kan merke opp midtstolnov eller uthusnov med passer og loddstokk.
- Kan utføre merketeknikk på avbindingsplass med loddsnor og passer.
- Kan merke med malsystem og grindariv i stavbygging.
- Kan merke opp en fransk låseskjøt på saget material.
- Kan merke opp en skrubbhøvel med rissesyl og ripmåt.
- Kan måle opp ett uthusbygg i sammenheng med dokumentasjon for restaurering.

Sammenføyning:

Emnet er en praktisk videreføring av de foregående gjennom praktisering og diskusjoner rundt arbeidets utførelse, funksjon og historisk kontekst, så som ulike varianter av sammenføyinger, skjøter, nov osv.

Se egen pensumliste

Kunnskapsmål:

Studenten

- Kjenner til mangfoldet av nov/laftemetoder i Norge.
- Kjenner til hovedprinsippene for stavbygging i Norge.
- Kjenner til hovedvariantene for sammenføyning i dører og vinduer i Norge.
- Kjenner til hovedlinjene i spikerens historie.
- Kjenner til noen hovedvarianter av trenagler og utformingen av disse.

Ferdigheter:

- Kan hugge til et uthusnov.
- Kan hugge til et midtstolnov.
- Kan hugge en skrå hakeskjøt.
- Kan hugge en rett låseskjøt.
- Kan tappe ut tapphull på en rask og nøyaktig måte
- Kan hugge til et sperrebind.
- Kan snekre en høvel.
- Kan lage en labankdør.
- Kan lage en dør/vinduskarm.

Restaurering:

Emnet tar først og fremst for seg de anvendte normene innenfor praktisk restaureringsarbeid, men også hvordan og hvorfor disse har endret seg over tid. I de praktiske øvelsene legges det vekt på å lære seg å se og forstå verktøyspor og endringene som er gjort i en bygning eller gjenstand. Her blir det tatt i bruk verktøy, som knyttes til historien om materialtilvirking så vel som om måleenheter og skogbruk slik at sammenhengene i en bygning kan forstås og diskuteres. Har en tilgang til relevante bygninger gis det også praktiske øvelser i hvordan inngrep i stående bygg kan gjøres. Men utgangspunkt i forståelsen av eldre bygninger blir det også gitt en gjennomgang av hvordan tilstandsrapporter utarbeides.

Se egen pensumliste

Kunnskapsmål:

Studenten

- Kjenner til hovedtrekkene i bygningshistorien på landet.
- Kjenner til hovedtrekkene i klassiske malingsteknikker.
- Kjenner til denne aktuelle restaureringsteorien.
- Kjenner historien om bygningsvern i Norge.
- Kjenner de ulike forvaltningsnivåene for fredede og verneverdige bygg.
- Har en grovmasket forståelse av lovverket for fredede bygg.
- Kjenner til dokumentasjonsmetodene som brukes før og under demontering av verna bygg.

Ferdigheter

- Kan se og forstå spor etter ulike typer bearbeiding på sag.
- Kan se og forstå spor etter ulike økseteknikker.
- Kan bytte en syllstokk på et tømret bygg.
- Kan overflaterestaurere vinduer og utføre kitting, maling.
- Kan overflaterestaurere vegger og stå for tjærebreing og maling.
- Kan utføre en tilstandsregistrering etter Riksantikvarens dataprogram (Askeladden)
- Kan planlegge en enkel restaureringsjobb på bygg med lav kompleksitet gjennom valg av materialer, verktøy og arbeidsrekkefølge.
- Kan lede/utføre en restaureringsjobb på et bygg med lav kompleksitet (utløe, naust e.l.)

Faghøgskolestudium i klassisk bygningshåndverk

Pensumliste

Materiallære (81 s.)

Godal 2012, s. 19-35. (16 s.)

Meisingset 2004, s. 7-70. (63 s)

Materialtilvirking (208 s.)

Godal 2012, s.35-105. (70 s.)

Oalann 2012 (10 s.)

Sandvig 1931 (27 s.)

Kåsa 1943/2016, s. 63-92; s 300-310. (39 s)

Heiberg 1987, s. 6-26 (20 s.)

Gierløff 1945, s. 5-37, pluss 10 s. bildetilfang (42 s.)

Verktøylære (105 s.)

Lee 1995, s. 6-17, s. 142-162, s. 237-240 (32 s.)
 Norman 1954, s. 13-24, s. 42-45, s. 66-93. (39 s.)
 Oalann 2015 (10 s.)
 Godal 2015, s. 76-90 (14 s)

Måle- og merketeknikk (75 s.)

Godal 2016, s. 11-19, s. 39-44 (13 s)
 Lassen, 2014, s. 13-51 (38 s.)
 Nielsen 1942. 134-156 (12 s.)
 Godal 2009, s. 223-233 (10 s.)
 Strømshaug, 1997, s. 58-60 (2 s.)

Sammenføring (298 s.)

Godal 2009, s. 91-268 (177 s)
 Godal 2015, s. 62-76)(14 s.)
 Kjennerud-Løvdal 1911, s. 64-65 (2 s.)
 Oalann 2016 (10 s.)
 Karlsson 2013, s. 76-119 (43 s.)
 Holmgren 1945, s. 22-58 (36 s)
 Frimannslund 1943, s. 90-106 (16 s)

Restaureringsfaget (232 s.)

Almevik 2011, s. 157-174 (17 s).
 Bye 2009 i Engen 2009, s. 35-44 (9 s.)
 Olstad 2009 i Engen 2009, s. 119-130 (11 s.)
 Planke 2008 (15 s.)
 Mattsson 2010a, s. 89-124 (35 s.)
 Mattson 2010b, s. 94-118 (24 s.)
 Mørk 2004, s. 47-54 (7 s.)
 Oalann 2017 (10 s.)
 Litleskaret 1997, s. 49-65 (16 s)
 Riksantikvaren 2016, s. 117-134 (17 s.)
 Gøthesen 2012, s. 145-166 (21 s)
 Wegter 2017 s. 1-30. (30 s)
 Hofslundsengen og Østrem 2015 (20 s)

Allment

Oalann, E. 2015 (30 s.)
 Lindstrøm, 2009, ss. 1-51
 Brekke 2006 s. 116-166. (50 s)
 Revheim 1953 s. 145-164. (19 s.)

Bibliografi

- Almevik, G. 2011. Sødra Råda Och rekonstruktion som hantverksvetenskaplig metod. I *Hantverkslaboratoriet*, Hantverkslaboratorium. Mariestad: Hantverkslaboratoriet.
- Brekke, N. G. (2006). Regionale kulturtradisjonar . I Helle, K. (h.red.).2006. *Vestlandets Historie*. Bind 2 (ss. 116-166). Bergen: Vigmostad og Bjørke AS.
- Engen, E. (red.). 2009. *Norsk Kulturminnefond - de fem første årene*. Norsk Kulturminnefond.
- Frimannslund, R. K. 1943. *Kulturgeografisk registreing på Vestlandet*. Bergen: Bergen museum. .
- Gierløff, C. 1945. *Litt om Voss og vosseskiferen 1895-1945*. Aktieselskapet Voss skiferbrudd.
- Godal, J. B. 2009. *Beresystem i eldre norske hus*. Trondheim: Tapir Akademisk forlag.
- Godal, J. B. 2012. *Tekking og kledning med emne frå skog og mark*. Valsøybotn: Akademia forlag.
- Godal, J. B. 2015. *Om det å lafte*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Godal, J. B. 2016. *Å rekne brøk med han tykje*. Valsøybotn: Eget forlag.
- Gøthesen, H. 2012. *Gamle vinduer*. Gøthesen forlag .
- Heiberg H. H. H. 1987. Skogbruket på Amblegård. I n. 3. *Årbok for Sogn. 45 tylvter kjøbmansbord skogbruk og sagbruksdrift i Sogn*. Vol. 33. Historielaget for Sogn.
- Hofslundsengen, R. og A. Østrem. 2015. *1700-tals vindussnekring i Bergen*. Bergen.
- Holmgren, J. (red.). 1945. *Husbygging*. Oslo: H. Aschehoug & co.
- Litleskaret, J. 1997. Bygning og bygningskunst i gamal tid. I N. o. sogelag, *Frå fjon til Fusa 1997*.
- Karlsson, T. 2013. *Ramverksdørr*. Instutionen for kulturvård. Gøteborg universitetet.
- Kjennerud-Løvdal. 1911. *Hjelp til selvhjelp. Sløidtlære for skole og hjem*. Kristiania.: Kristiania - provinsbokhandelen.
- Kåsa, J. 1943/2016. *Skognytting*. Oslo: H. Aschehoug & co./ Snøfugl forlag.
- Lassen, U. H. 2014. *The Invisible Tools of a Timber Framer*. Hentet fra <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/35598>
- Lee, L. 1995. *The complete guide to sharpening*. The Taunton Press.
- Mattson, J. 2010. *Råtesopp i bygninger*. Mycoteam.
- Mattsson, J. 2010. *Treskade-insekter i bygninger*. Mycoteam.
- Meisingset, H. E. 2004. *Hogst. Plan, metoder og teknikk*. Skogbrukets kursinstitutt.
- Mæland, J. og J. 1999. Om losting. I *Gamalt frå Voss*. Vol. 31. Voss: Voss bygdeboknemnd.
- Mørk, E. 2004. Research and restoration of the wooden foundation of building nr. Ve. I *Safeguarding historic waterfront sites Bryggen in Bergen as a case* (ss. 47-55). Bergen: Stiftelsen Bryggen/Politechnika SzczecinskaNielsen, N. P. 1942. Yrkeslære for tømrere.
- Nordmann, G. 1954. *Høvelens historie*. Lillehammer.
- Oalann, T. 2012. *Sletthogging med Steinar Mølster*. Bergen: Norsk Handverksutvikling, Hordaland Fylkeskommune.
- Oalann, T. 2015. Strilamaksel verktøyspor. Hentet juli 2017 fra *Dokumentasjon og tolking av verktøyspor etter øks og bile.*: <https://oalannblog.co/category/verktøyspor/>
- Planke, T. 2008. Bygningens mønster - om sammenhenger i et kulturminne. Hentet fra https://www.academia.edu/379562/Bygningens_m%C3%B8nster_om_sammenhenger_i_et_kulturminne
- Revheim, J. (1953). Nordhordlendingar på bygningsarbeid i Bergen. I *Hordaland Landbruksmuseum-årbok 1953-54* (ss. 145-164).
- Riksantikvaren*. 2016. *Bevaring av stavkirkene. Håndverk og forskning*. Oslo: Pax forlag.
- Sandvig, A. 1931. Om bord og plankehugging før vannsagens tid. *Særtrykk av de sandvigske samlingers 3-årsberetning 1928-1930*. Lillehammer: De sandvigske samlinger.
- Strømshaug, K. 1997. *Lafting Emne og omgangsmåte*. Råde: Landbruksforlaget.
- Systad, E. J. 2008. *Maans Maanssens verktøykiste*. Hentet fra <http://www.buskerudbygningvern.no/filer/MaansMaanssonsVerktoeykiste.pdf>
- Wegter, J. 2017. *Bygningsarkeologi definisjon historik og metodikk*. Hentet fra academia.edu: https://www.academia.edu/32807934/BYGNINGSARKEOLOGI_DEFINISJON_HISTORIKK_OG_METODIKK

Arkivnr: 2015/11453-94
Saksbehandlar: Adeline Berntsen Landro

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Hordaland fagskulestyre	29/17	14.09.2017

Avtale om felles klagenemnd med Høgskulen på Vestlandet, yrkesdykkarutdanninga

Samandrag

Styret har i møte 16.02.2017 (sak PS 4/2017) gjeve administrasjonen ved Opplæringsavdelinga løyve til å utarbeide ein avtale med Høgskulen på Vestlandet (HVL) om felles klagenemnd for Yrkesdykkarutdanninga ved HVL og Fagskolane i Hordaland. Styret for HVL har også vedteke at det er ønskeleg med ein avtale om felles klagenemnd. På bakgrunn av dette har administrasjonen ved Opplæringsavdelinga saman med HVL utarbeidd eit forslag til avtale, felles instruks og samansetjing av klagenemnd for skuleåret 2017/18.

Forslag til vedtak

1. Styret støttar avtale om felles klagenemnd for Fagskolane i Hordaland og Yrkesdykkarutdanninga ved Høgskulen på Vestlandet.
2. Styret vedtek felles instruks for klagenemnd for Fagskolane i Hordaland og Yrkesdykkarutdanninga ved Høgskulen på Vestlandet.
3. Styret vedtek samansetjinga av klagenemnda slik det kjem fram av saka.

Svein Leidulf Heggheim
fylkesdirektør opplæring
ansvarleg for saksførebuing til fagskulestyret

Linda Farestveit
seksjonsleiar skule

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg:

1. Instruks for klagenemnda
2. Medlemmer i klagenemnda 2017/18
3. Medlemmer til felles klagenemnd for fagskoleutdanning
4. Avtale om felles klagenemnd

Fylkesrådmannen, 23.08.2017

Styret har i møte 16.02.2017 (sak PS 4/2017) gjeve administrasjonen ved Opplæringsavdelinga løyve til å utarbeide ein avtale med Høgskulen på Vestlandet (HVL) om felles klagenemnd for Yrkesdykkarutdanninga ved HVL og Fagskolane i Hordaland. Styret for HVL har også vedteke at det er ønskjeleg med ein avtale om felles klagenemnd. På bakgrunn av dette har administrasjonen ved Opplæringsavdelinga saman med HVL utarbeidd eit forslag til avtale, felles instruks og samansetjing av klagenemnd for skuleåret 2017/18.

Det er ein stor føremon for HVL og Fagskolane i Hordaland at klagenemnda kan verte sett saman av medlemmer frå begge utdanningsinstitusjonane slik at ein i mindre grad risikerer at medlemmer er ugilde i einskildsaker. Dersom eit medlem er ugild, er det no enklare å finne erstattar blant varamedlemmene.

Felles instruks er i hovudsak lik tidlegare instruks for fagskulane si klagenemnd, men er no regulert slik at den omfattar begge utdanningsinstitusjonane (vedlegg 1).

Klagenemnda er som det kjem fram av vedlegg 2, sett saman av tilsette og studentar frå både HVL ved Yrkesdykkarutdanninga og Fagskolane i Hordaland. Leiar og vara for leiar er dei same medlemmene som før, og oppfyller krava i fagskulelova om juridisk kompetanse.

Avtalen mellom HVL og Hordaland fylkeskommune regulerer kostnader for sakshandsaming og klagehandsaming og korleis sakshandsaminga vert organisert. Det vil vere Hordaland fylkeskommune som er ansvarleg for sakshandsaminga og administreringa av klagenemnda (vedlegg 3).

Instruks for lokal klagenemnd for Fagskolane i Hordaland og Yrkesdykkerutdanninga ved Høgskulen på Vestlandet

Styret for Fagskolane i Hordaland og styret for Høgskulen på Vestlandet (godkjent av rektor ved HVL) opprettar lokal klagenemnd med 5 medlemmer med personleg vara. Leiar og vara for leiar skal fylle dei lovbestemte krava for lagdommarar og ikkje vere tilsett ved Fagskolane i Hordaland eller ved Høgskulen på Vestlandet. To av medlemmene skal vere studentar. Den lokale klagenemnda innrettar seg etter fagskulelova og føresegner i forvaltningslova om habilitet i §§ 6 til 10, og om teieplikt i §§ 13 til 13 e, samt forskrift for Fagskolane i Hordaland og forskrift for Yrkesdykkerutdanninga ved Høgskulen på Vestlandet.

Den lokale klagenemnda skal handsama klager som er fremma etter enkeltvedtak gjort ved ein av fagskulane som underinstans (til dømes klager på opptak, avslag på søknad om fritak og innpassing, formelle feil ved eksamen mm.). Vedtak som er fatta av den lokale klagenemnda i saker om fagskulane sine enkeltvedtak er endeleg og kan ikkje påklagast.

Den lokale klagenemnda kan også fatte enkeltvedtak på vegner av styra etter §§ 9, 10, 11 og 12 i fagskulelova. Enkeltvedtak etter desse paragrafane vert gjort etter at sak er fremma av ein av fagskulane. Den lokale klagenemnda er underinstans, og den nasjonale klagenemnda for fagskuleutdanning er klageorgan for klager etter desse paragrafane.

Forvaltningslova kapittel III til VI og VIII gjeld for avgjerder om opptak, avsluttande vurdering, annullering av eksamen, bortvising, utestenging, skikkavurdering, innpassing og fritak.

I saker der ein av fagskulane er underinstans skal fagskulen sørge for at klaga er ordentleg belyst. Administrasjonen ved opplæringsavdelinga utfører sekretariatsfunksjonen for den lokale klagenemnda i alle saker.

Medlemmer i lokal klagenemnd for Fagskolane i Hordaland og Yrkesdykkerutdanninga ved Høgskulen på Vestlandet

Namn	Funksjon / kompetanse
Sunniva Schultze-Florey	Leiar / jurist (oppfyller dei lovfesta krava til lagdommarar)
Flatebø Torill M.	Medlem frå Fagskolane i Hordaland
Johnny Jensen	Medlem frå Dykkerutdanningen
Erlend Nondal Olsen	Medlem / student ved Fagskolane i Hordaland
Simen G. Hansen	Medlem / student ved Dykkerutdanninga
Åshild Fossgard Sandøy	Vara for leiar / jurist (oppfyller dei lovfesta krava til lagdommarar)
Giulia Casella	Vara for Flatebø
Aud M. Skrivarhaug Hilland	Vara for Jensen
Olav Arne Myro	Vara for NN / Olsen
Svenn Magne Myklebust	Vara for NN / Hansen

Fra: Kristine Engan-Skei (Kristine.Engan-Skei@hvl.no)

Sendt: 28.08.2017 14:14:12

Til: Adeline Berntsen Landro

Kopi: Finn Hansen; Geir Anton Johansen; Johnny Jensen; Simen Gjesvik Hansen

Emne: Medlemmer til felles klagenemd for fagskoleutdanning

Vedlegg: image001.png

Til opplæringsavdelingen i Hordaland fylkeskommune

Dekan ved Avdeling for ingeniør- og økonomifag oppnevner følgende medlemmer til felles klagenemd for Fagskolane i Hordaland og Yrkesdykkerutdanninga ved Høgskulen på Vestlandet for studieåret 2017/18:

- Medlem, ansatt: Johnny Jensen, mail johnny.jensen@hvl.no
- Medlem, student: Simen G. Hansen, mail 574971@stud.hvl.no

Klagenemden består av leder og fire medlemmer, med personlig vara. Lederen og vara for leder fyller de lovbestemte kravene til lagdommer.

Hordaland fylkeskommune, ved opplæringsavdelingen, er sekretær for klagenemden og har ansvar for å forberede sakene på vegne av begge utdanningsinstitusjonene.

Avdelingsleder for Dykkerutdanningen, Finn Hansen, er HVL sin kontaktperson for klagenemden.

Spesialrådgiver Adeline B. Landro i opplæringsavdelingen, er HFK sin kontaktperson og sekretær for klagenemden.

Vennlig hilsen

Kristine Engan-Skei

Rådgiver / Avdeling for ingeniør- og økonomifag / Høgskulen på Vestlandet

Tlf: +47 55 58 76 42 **Besøksadresse:** Bjørnsonsgate 29, Bergen, rom Q216

Postboks 7030 5020 Bergen

www.hvl.no | twitter.com/hvl_no | facebook.com/hvl.no

Samarbeidsavtale om felles klagenemnd for fagskuleutdanning

Denne avtalen omhandlar felles klagenemnd for Fagskolane i Hordaland og Yrkesdykkerutdanninga ved Høgskulen på Vestlandet. Avtalen regulerer organisering av klagenemnda, sakshandsaming av klagesaker og enkeltvedtak, samt kostnader knytt til klagehandsaming.

Organisering av klagenemnda

Styra for Fagskolane i Hordaland og Høgskulen på Vestlandet er ansvarleg for å vedta éin felles instruks for felles klagenemnd, samt samansetning av klagenemnda. Det einskilde styre er ansvarleg for å vedta forskrift jf. fagskulelova. Organisering og samansetning av klagenemnda kjem fram av eigne dokument som vedlegg til denne avtalen. Likevel regulerer denne avtalen at det er ønskjeleg at minimum éin student og éin tilsett i klagenemnda skal representere kvar av utdanningsinstitusjonane. Hordaland fylkeskommune er ansvarleg for å ivareta leiarmedlem med personleg vara som har naudsynt juridisk kompetanse. Samansetninga av klagenemnda vil verte endra frå år til år i høve til studentrepresentantane.

Sakshandsaming

Hordaland fylkeskommune ved opplæringsavdelinga er ansvarleg for å førebu saker om klager og enkeltvedtak til klagenemnda på vegne av begge utdanningsinstitusjonane.

Kostnader knytt til klagehandsaming

Medlemmer av klagenemnda som er tilsett ved utdanningsinstitusjonane vert ikkje gjeve kompensasjon for arbeid i klagenemnda.

Studentrepresentantane vert gjeve møtegodtgjersle og eventuell kompensasjon for kostnader knytt til reise og tapt arbeidstid. Møtegodtgjersle er på dette tidspunkt kr 778,-, og statens reiseregulativ vert lagt til grunn for reiser.

Administrative kostnader knytt til tilsette ved Hordaland fylkeskommune (leiar, evt. vara for leiar og sakshandsamar) vert dekt av den institusjonen som har sak til handsaming.

Administrative kostnader ved klagehandsaming er kr 4349,- pr. klage.

Hordaland fylkeskommune er ansvarleg for å betale ut godtgjersle til studentrepresentantane. Høgskulen på Vestlandet vert fakturert éin gong i året i høve til talet på klagar som er handsama av den felles klagenemnda på vegner av høgskulen.

Andre tilhøve

Denne avtalen vert revidert éin gong i året og gjeld inntil ein av partane seier opp avtalen.

Kontaktpersonar:

- Adeline Berntsen Landro
Opplæringsavdelinga, Hordaland fylkeskommune
- Finn Hansen
Yrkesdykkerutdanninga, Høgskulen på Vestlandet

Dato: _____

Dato: _____

For Hordaland fylkeskommune

For Høgskulen på Vestlandet

Arkivnr: 2015/11453-92
Saksbehandlar: Adeline Berntsen Landro

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Hordaland fagskulestyre	30/17	14.09.2017

Høyringsuttale - forslag til ny lov om fagskuleutdanning og endringar i studentsamskipnadslova

Samandrag

Kunnskapsdepartementet har sendt forslag til ny lov om fagskuleutdanning og endringar i studentsamskipnadslova på høyring. Forslaget til ny lov er ei oppfølging av Meld.St.9 (2016-2017) Fagfolk for fremtiden og skal erstatte gjeldande fagskulelov av 20. juni 2003 nr. 56. I tillegg inneheld høyringsnotatet forslag til endring i lov om studentsamskipnader av 14. desember 2007 nr. 116. Styret for Fagskolane i Hordaland støttar i hovudsak forslag til ny fagskulelov og endringar i studentsamskipnadslova, men har nokre kommentarar. Dette gjeld ei presisering i § 11 om at styret sjølv skal tilsette rektor ved fagskulen. Vidare ber departementet om høyringsinstansane sitt syn på føresegner i høve til studiepoeng, gradstildeling og tilknytning til studentsamskipnad, og fagskulestyret gjev kommentarar til dette.

Forslag til vedtak

Forslag til høyringsuttale vert vedteke slik det kjem fram av saka.

Svein Leidulf Heggheim
fylkesdirektør opplæring
ansvarleg for saksførebuing til fagskulestyret

Linda Farestveit
seksjonsleiar skule

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg

- 1 Oversendelsesbrev - høyringsnotat om ny fagskulelov(1194507)(1)
- 2 Høyringsnotat, lovutkast og lovspeil - 28 juni(1194850)(1)

Fylkesrådmannen, 21.08.2017

Kunnskapsdepartementet har sendt forslag til ny lov om fagskuleutdanning og endringar i studentsamskipnadslova på høyring med frist 30. september 2017. Forslaget til ny lov er ei oppfølging av Meld.St.9 (2016-2017) Fagfolk for fremtiden og skal erstatte gjeldande fagskulelov av 20. juni 2003 nr. 56. I tillegg inneheld høyringsnotatet forslag til endring i lov om studentsamskipnader av 14. desember 2007 nr. 116 (oversendingsbrev og høyringsnotat ligg vedlagt).

Bakgrunnen for at Kunnskapsdepartementet føreslår at det vert fastsett ei ny lov om fagskular er at oppfølginga av fagskulemeldinga fører til mange nye lovendringar. I tillegg meiner departementet at det er behov for å føreslå endringar i struktur og språkdrakt i lova.

Dei viktigaste forslaga til endringar er:

- Utviding av styret for fagskulane til minst sju medlemmer
- Stemmerett for studentar og tilsette i fagskulen sitt styre
- To styrerepresentantar skal vere knytt til relevant arbeidsliv, fortrinnsvis med regional tilknytning
- Samordning og synleggjering av opptaket til fagskuleutdanningane
- Fagskulepoeng vert studiepoeng
- Høve til å kunne tilby treårig fagskuleutdanning som eit unntak
- Endringar i omgrep

Vidare har Stortinget bede departementet om å vurdere å lovfesta ei plikt for fagskular til å vere knytt til ein studentsamskipnad. Eit eventuelt forslag om slik plikt vil måtte verte utgreidd grundigare, og departementet ber høyringsinstansane om deira syn på om dette bør verte lovfesta.

Hordaland fylkeskommune vil også gje høyringsuttale som skuleeigar og sektorforvaltar. Uttalen har vorte handsama som følgjer:

Y-nemnda – 29.08.2017

OPHE – 05.09.2017

Forslag til høyringsuttale

Styret for Fagskolane i Hordaland er godt nøgd med departementet sitt forslag til ny fagskulelov som i større grad tydeleggjer ansvar og rollar i høve til drift og leiing av fagskulane. Vidare er det svært positivt at lova blir meir lik universitets- og høgskulelova i høve til språkbruk og studentane sine rettar. Styret for Fagskolane i Hordaland støttar i hovudsak forslag til ny fagskulelov, men med nokre kommentarar.

Kapittel 3. Organisering av fagskolen, § 11 Administrativ og faglig ledelse første ledd

Det er bra at rektor si rolle vert definert i den nye fagskulelova, men for fylkeskommunar kan det vere uklart om tilsetning av rektor ved fagskulen (spesielt ved kombinert fagskule og vidaregåande skule) kan delegerast til fylkesadministrasjonen. Hordaland fylkeskommune føreslår derfor at § 11 første ledd, andre setning vert endra som følgjer;

Departementet sitt forslag:

§ 11 Administrativ og faglig ledelse

(1) Fagskolen skal ha en rektor. Styret skal tilsette rektor ved fagskolen. Ansettelsesprosessen skal sikre at skolen får en rektor som har nødvendig fag- og lederkompetanse, og at studentene og de ansatte blir hørt.

Styret for Fagskolane i Hordaland sitt forslag:

§ 11 Administrativ og faglig ledelse

(1) Fagskolen skal ha en rektor. Styret selv skal tilsette rektor ved fagskolen. Ansettelsesprosessen skal sikre at skolen får en rektor som har nødvendig fag- og lederkompetanse, og at studentene og de ansatte blir hørt.

Styret for Fagskolane i Hordaland legg til grunn at departementet meiner at styret sjølv skal tilsette rektor, og det bør derfor også kome klart fram av lovteksten.

Studiepoeng

I den nye fagskulelova skal fagskulepoeng verte erstatta med studiepoeng jf. vedtak i stortingsmeldinga om fagskuleutdanning. Departementet ber om høyringsinstansane sitt syn på om tidlegare studentar som får skrive ut nytt vitnemål bør få omgjort fagskulepoeng til studiepoeng. Styret for Fagskolane i Hordaland meiner at endringa frå fagskulepoeng til studiepoeng bør ha tilbakeverkande kraft slik at studentar som tidlegare har fått fagskulepoeng, også skal kunne ha nytte av denne endringa som bidrar til at næringslivet og andre i samfunnet enklare skal forstå omfanget og nivåplasseringa av utdanningane.

Gradstildeling

Både Stortinget og departementet har gjeve sin tilslutnad til at fagskuleutdanningar som er på 60 studiepoeng eller meir skal gje ein gradstittel, og departementet føreslår at gradstittelen «fagskulekandidat» vert nytta. Departementet ber likevel om høyringsinstansane sitt syn på dette. Styret for Fagskolane i Hordaland meiner at gradstittelen «fagskulekandidat» er dekkjande i høve til dagens omgrep på skuleslaget, men i høve til diskusjonen om omgrepet *fagskule* er eit namn som gjev assosiasjonar til yrkesutdanning i vidaregåande skule, og endringa av fagskuleutdanning til høgare yrkesfagleg utdanning, bør det verte vurdert om det vil vere føremålstenleg å endre namn på både skuleslaget og gradstittelen.

Tilknytning til studentsamskipnad

Styret for Fagskolane i Hordaland støttar endringar i studentsamskipnadslova og meiner det er riktig at fagskulane skal ha fullverdig tilknytning utan særleg tilpassing. Departementet ber høyringsinstansane om å vurdere om fagskulane skal ha ei lovfesta plikt eller berre rett til å vere medlem i ein studentsamskipnad, og styret meiner at fagskulane bør ha ei lovfesta plikt til å vere medlem på lik line med andre høgare utdanningsinstitusjonar.

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

I følge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	17/3201	28.06.2017

Kunnskapsdepartementet sender med dette forslag om ny lov om fagskoleutdanning og endringer i studentsamskipnadsloven på høring. Forslaget er en oppfølging av Meld.St.9 (2016-2017) Fagfolk for fremtiden, og inneholder forslag til ny lov om fagskoleutdanning. Ny lov skal erstatte gjeldende fagskolelov av 20. juni 2003 nr. 56. I tillegg inneholder høringsnotatet forslag til endring i lov om studentsamskipnader av 14. desember 2007 nr. 116.

Vedlagt følger høringsnotatet, utkast til ny lov og lovspeil.

De viktigste forslagene i høringsnotatet:

Kunnskapsdepartementet foreslår at det fastsettes en ny lov om fagskoler. Begrunnelse for dette er at oppfølgingen av Fagskolemeldingen innebærer mange nye lovendringer. I tillegg ser departementet et behov for å foreslå endringer i struktur og i språkdrakt i loven.

De viktigste innholdsmessige forslagene er:

- Utvidelse av styret til minst sju medlemmer
- Stemmerett for studenter og ansatte i fagskolens styre
- To styrerepresentanter skal være tilknyttet relevant arbeidsliv, fortrinnsvis med regionalt tilknytning
- Samordning og synliggjøring av opptaket
- Fagskolepoeng blir studiepoeng
- Mulighet for å unntaksvis kunne tilby treårig fagskoleutdanning
- Endring i begreper
- Stortinget har bedt departementet om å vurdere å lovfestes en plikt for fagskoler til å være tilknyttet en studentsamskipnad. Et eventuelt forslag om slik plikt vil måtte

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
872 417 842

Avdeling

Saksbehandler
Karin Helle
22 24 78 50

utredes grundigere, men vi ber om høringsinstansenes foreløpige syn på om dette bør lovfestes.

Nærmere om utformingen av ny lov

Departementet foreslår at ny lov deles inn i kapitler. De fleste bestemmelsene i gjeldende lov videreføres i ny lov, slik at det rettslige innhold i hovedsak vil være tilsvarende gjeldende fagskolelov. Vi gjør oppmerksom på at de siste endringene Stortinget vedtok i mars 2017 først skal tre i kraft 1. januar 2018, jf. Prop.44 L (2016-2017) og Innst. 225 S (2016-2017).

Kunnskapsdepartementet har hatt et nært samarbeid med Språkrådet som en del av Klarspråk-prosjektet. I dette arbeidet har departementet forelagt utkast til lovteksten for Språkrådet og sammen kommet frem til en lovtekst som vi mener er mer presis og enklere å forstå. Klarspråk-prosjektet har ført til at mange bestemmelser har fått en ny og enklere språkdrakt, men uten at gjeldende rett og innholdet i bestemmelsene er endret.

Leseveiledning

I lovutkastet markeres det i tittelen til den enkelte bestemmelse hvilken gjeldende bestemmelse som erstattes, eller om bestemmelsen er ny. Lovspeilet angir videre hvilken bestemmelse som erstatter gammel bestemmelse, også de som følger av Prop.44 L (2016-2017) som ikke er trådt i kraft. Det er også markert hvilket tiltak i fagskolemeldingen som følges opp i den enkelte endringen.

Høringsssvar

Høringsnotatet er tilgjengelig på www.regjeringen.no. Vi ber om at høringsuttalelser sendes elektronisk ved bruk av den digitale løsningen for høringsuttalelser på www.regjeringen.no/id2557910. Høringsfristen er **30. september 2017**.

Med hilsen

Anne Grøholt (e.f.)
avdelingsdirektør

Karin Helle
seniorrådgiver

Vedlegg

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Liste over høringsinstanser:

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
AOF Haugaland
AOF Hordaland - Sogn og Fjordane
AOF Norge
AOF Østfold
Art Complexion makeup skole og kurscenter
Beverage Academy AS
Bodin videregående skole og maritime fagskole
Bårdar Akademiet AS
Centric IT Academy
Chr. Thams fagskole
Designinstituttet
Det tverrfaglige kunstinstitutt
Dykkerutdanningen ved Høgskolen i Bergen
eCademy AS
Einar Granum Kunstfagskole
Emergence School of Leadership
European Helicopter Center AS
Fabrikken Asker Kunstfagskole
Fagskole Helse og miljø
Fagskolen Aldring og helse
Fagskolen for bokbransjen
Fagskolen i Hordaland
Fagskolen i Kirkenes
Fagskolen i Kristiansand
Fagskolen i Kristiansund
Fagskolen i Troms av. Nord-Troms videregående skole
Fagskolen i Vestfold
Fagskolen i Østfold
Fagskolen i Ålesund
Fagskolen Innlandet
Fagskolen Oslo Akershus
Fagskolen Telemark
Fagskolen Tinius Olsen
Fagskolen Troms, avd. Harstad tekniske fagskole
Fagskolen Troms, avdeling Tromsø
Fagskolen i Sogn og Fjordane
Fashion Mode AS
Folkeuniversitetets helsefagskole
Fredrikstad FagAkademi AS
Frelsesarmeens offiserskole
Gauldal fagskole
Hadsel videregående skole og fagskole
Hald Internasjonale Senter

Haugesund Skolesenter AS
Hordaland helsefagskole
Høyskolen Kristiania - fagskolestudier
Imageakademiet
Institutt for helhetsmedisin
Karmsund videregående skole
Kunst og Design College
Kunstskolen i Bergen
Kunstskolen i Rogaland
Levanger Fagskole
Lofoten maritime fagskole
Lofoten reiselivfagskole
Luffartsskolen AS
Lukas fagskole og kurscenter
Menighetsbibelskolen
NKI AS
Nordkapp maritime fagskole og vgs skole
Nordland fagskole i helse-og sosialfag
Nordland kunst- og filmfagskole
Norges Interiørskole AS
Noroff Fagskole AS
Norsk Fotofagskole
Norsk Hestesenter
Norsk jernbaneskole
Norwegian Drilling Academy AS, NORTRAIN
Pilot Flight Academy AS
Stavanger offshore tekniske skole
Steinkjer fagskole
Stiftelsen Rogaland Kurs og Kompetansesenter
Stjørdal fagskole
Sørlandets fagskole
TISIP Fagskole
Tone Lise Akademiet AS
Treider Fagskoler AS
Trondheim fagskole
Tunsberg Medisinske Skole
Ytre Namdal fagskole
Ålesund kunstfagskole
Arbeids- og sosialdepartementet
Barne- og likestillingsdepartementet
Finansdepartementet
Forsvarsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet

Klima- og miljødepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Kulturdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet
Olje- og energidepartementet
Samferdselsdepartementet
Utenriksdepartementet
Akershus fylkeskommune
Aust-Agder fylkeskommune
Buskerud fylkeskommune
Finnmark fylkeskommune
Hedmark fylkeskommune
Hordaland fylkeskommune
Møre og Romsdal fylkeskommune
Nordland fylkeskommune
Nord-Trøndelag fylkeskommune
Oppland fylkeskommune
Oslo kommune
Rogaland fylkeskommune
Sogn og Fjordane fylkeskommune
Sør-Trøndelag fylkeskommune
Telemark fylkeskommune
Troms fylkeskommune
Vest-Agder fylkeskommune
Vestfold fylkeskommune
Østfold fylkeskommune
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Fylkesmannen i Buskerud
Fylkesmannen i Finnmark
Fylkesmannen i Hedmark
Fylkesmannen i Hordaland
Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkesmannen i Nordland
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Fylkesmannen i Oppland
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Fylkesmannen i Rogaland
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Fylkesmannen i Telemark
Fylkesmannen i Troms
Fylkesmannen i Vestfold
Fylkesmannen i Østfold

Atlantis Medisinske Høgskole
Bjørknes høyskole
Musikkteaterhøgskolen
Noroff høyskole
Norsk barnebokinstitut
Norsk Gestaltinstitut AS Høgskole
Norsk høgskole for helhetsterapi
Skrivekunstakademiet
Ansgar Teologiske Høgskole
Barrat Due musikkinstitut
Bergen Arkitekthøgskole
Campus Kristiania Markedshøyskolen
Det teologiske Menighetsfakultet
Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning
Fjellhaug Internasjonale Høgskole
Handelshøyskolen BI
Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling
Høyskolen Diakonova
Høyskolen for Ledelse og Teologi
Lovisenberg diakonale høgskole
NLA Høgskolen
Norges Dansehøyskole
Steinerhøyskolen
VID vitenskapelige høgskole
Westerdals - Oslo School of Arts Communication and Technology
Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
Høgskolen i Innlandet
Høgskolen i Molde vitenskapelig høgskole i logistikk
Høgskolen i Oslo og Akershus
Høgskolen i Sørøst-Norge
Høgskolen i Østfold
Høgskulen i Volda
Høgskulen på Vestlandet
Kunsthøgskolen i Oslo
Nord universitet
Norges Handelshøyskole
Norges idrettshøgskole
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Norges musikkhøgskole
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Samisk høgskole
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo

Universitetet i Stavanger
Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet
Akademikerforbundet
Arkitektenes Fagforbund
Bibliotekarforbundet
Den Norske Jordmorforening
Den norske legeförening
Den norske tannlegeforening
Den norske veterinærforening
Det norske Diakonforbund
Econa
Fellesorganisasjonen
Forskerforbundet
Musikernes fellesorganisasjon
Naturviterne
Norges Farmaceutiske Forening
Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon
Norges Juristforbund
Norsk ergoterapeutforbund
Norsk Fysioterapeutforbund
Norsk Lektorlag
Norsk psykologforening
Norsk Radiografforbund
Norsk Sykepleierforbund
Norsk tjenestemannslag
Parat
Presteforeningen
Samfunnsviterne
Samfunnsøkonomene
Skolelederforbundet
Skolenes landsforbund
STAFO
Tekna - Teknisk-naturvitenskapelig forening
Utdanningsforbundet
Landsorganisasjonen i Norge
Næringslivets Hovedorganisasjon
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
Unio
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Hovedorganisasjonen Virke
Akademikerne
Kompetanse Norge
Norges forskningsråd
Norges grønne fagskole - Veia

Senter for IKT i utdanningen
Senter for internasjonalisering av utdanning
Statens lånekasse for utdanning
Utdanningsdirektoratet
Lærernes Yrkesforbund
Association of Norwegian Students Abroad
Nord studentsamskipnad
Norges arktiske studentsamskipnad
Studentsamskipnaden i Agder
Studentsamskipnaden i Gjøvik, Ålesund og Trondheim
Studentsamskipnaden i Indre Finnmark
Studentsamskipnaden i Innlandet
Studentsamskipnaden i Molde
Studentsamskipnaden i Oppland
Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus
Studentsamskipnaden i Stavanger
Studentsamskipnaden i Sørøst-Norge
Studentsamskipnaden i Volda
Studentsamskipnaden i Østfold
Studentsamskipnaden i Ås
Studentsamskipnaden på Vestlandet
Nettverk for private høyskoler
Universitets- og høgskolerådet
Forsvarets høgskole
Forsvarets etterretningshøgskole
Luftkrigsskolen
Krigsskolen
Sjøkrigsskolen
Politi høgskolen
Kriminalomsorgens utdanningssenter
Reglerådet for næringslivet
Riksrevisjonen
Sametinget
Organisasjon for norske fagskolestudenter
Akademiet for yngre forskere
Delta
Norsk senter for menneskerettigheter
Norsk presseforbund
Den norske Forleggerforening
Steinerskoleforbundet
Universitetssenteret på Svalbard
CERES
UNINETT AS
Samskipnadsrådet

Forum for fagskoler - Abelia
Studieforbundet Folkeuniversitetet
Studieforbundet natur og miljø
Studieforbundet næring og samfunn
Norgesuniversitetet
Helse Midt-Norge RHF
Helse Nord
Helse Sør-Øst RHF
Helse Vest RHF
Innovasjon Norge
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Kriminalomsorgsdirektoratet
Forbrukerombudet
Forbrukerrådet
Datatilsynet
Statistisk sentralbyrå
Norges tekniske vitenskapsakademi
KS
Oslo kommune – Utdanningsetaten
Helsedirektoratet
Statens helsetilsyn
Statens autorisasjonskontor for helsepersonell
Folkehelseinstituttet
Sintef Teknologiledelse /STEP
Statlig spesialpedagogisk støttesystem
Norges Handikapforbund
Unge funksjonshemmede
Dysleksi Norge
Funksjonshemmedes fellesorganisasjon
Norges Døveforbund
Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner
Statens råd for likestilling av funksjonshemmede
Synshemmede Akademikeres Forening
Elevorganisasjonen
Landslaget for matematikk i skolen
Nasjonalt Fagråd for Utøvede musikkutdanning og Musikkvitenskap
Friluftsrådernes Landsforbund
Private Barnehagers Landsforbund
Folkehøgskolerådet
Kristne Friskolers Forbund
Det norske maskinistforbund
Fiskebåtrederens Forbund
Maskinentreprenørenes Forbund – MEF

Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring
Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og sosialfag
Norges Bonde- og Småbrukarlag
Norges Bondelag
Norges Fiskarlag
Norges Rederiforbund
Norges Sjøoffisersforbund
Fleksibel utdanning Norge
Norsk Kulturskoleråd
Norske Fag- og Friskolers Landsforbund
Samarbeidsrådet for yrkesopplæring
Sjøfartsdirektoratet
Rådet for offentlige fagskoler
Utdanning.no

HØRINGSNOTAT

NY

FAGSKOLELOV

med utkast til lovtekst

og lovspeil

-

Oppfølging av Meld.St.9

(2016-2017)

Fagfolk for fremtiden

Fagskoleutdanning

28. juni 2017

Innhold

1.	Innledning.....	5
1.1	Bakgrunn for høringen.....	5
1.2	Kort omtale av lovendringer i 2016 og 2017	5
2.	Forslagets hovedinnhold.....	6
2.1	Fagskoleloven	6
2.2	Studentsamskipnadsloven	7
3.	Lovstruktur	7
3.1	Bakgrunn.....	7
3.2	Departementets vurdering og forslag.....	7
4.	Presisering av ansvaret for fagskoleutdanning og fagskolene.....	8
4.1	Forholdet mellom fagskoleloven og kommuneloven, aksjeloven og stiftelsesloven	8
4.2	Fylkeskommunalt ansvar	9
4.3	Begrepet "tilbyder"	9
4.3.1	Bakgrunn	9
4.3.2	Gjeldende rett	9
4.3.3	Departementets vurdering	10
5.	Lovens formål.....	10
5.1	Bakgrunn for forslaget	10
5.2	Gjeldende rett.....	11
5.3	Departementets vurdering og forslag.....	11
6.	Lovens virkeområde	12
6.1	Bakgrunn for forslaget	12
6.2	Gjeldende rett.....	12
6.3	Departementets vurdering og forslag.....	12
7.	Akkreditering av fagskoleutdanning	13
7.1	Bakgrunn for forslaget	13
7.2	Gjeldende rett.....	13
7.3	Departementets vurdering og forslag.....	13
8.	Unntakshjemmel for at fagskoleutdanning kan ha tre års omfang	14
8.1	Bakgrunn for forslaget	14
8.2	Gjeldende rett.....	14
8.3	Departementets vurdering og forslag.....	14

9.	Godskriving og fritak	15
9.1	Bakgrunn for forslaget	15
9.2	Gjeldende rett.....	15
9.3	Departementets vurderinger og forslag.....	15
10.	Organisering av fagskolen og styrets ansvar	17
10.1	Bakgrunn for forslaget	17
10.2	Gjeldende rett.....	17
10.3	Departementets vurdering og forslag.....	18
10.3.1	Styret ved fagskolen	18
10.3.2	Styrets sammensetning	18
10.3.3	Administrativ og faglig ledelse ved fagskolen	20
11.	Tilrettelegging for studentorgan	21
11.1	Bakgrunn for forslaget	21
11.2	Gjeldende rett.....	21
11.3	Departementets vurdering og forslag.....	22
12.	Opptak	22
12.1	Bakgrunn for forslaget	22
12.2	Gjeldende rett.....	23
12.3	Departementets vurdering og forslag.....	23
12.3.1	Opptaksgrunnlag.....	23
12.3.2	Opptak på grunnlag av realkompetanse - aldersgrense	24
12.3.3	Felles forskrift om opptak	24
12.3.4	Nasjonal samordning av opptaket:	25
13.	Studiepoeng	25
13.1	Bakgrunn for forslaget	25
13.2	Gjeldende rett.....	25
13.3	Departementets vurdering og forslag.....	25
14.	Gradstildeling	26
14.1	Bakgrunn.....	26
14.2	Gjeldende rett.....	26
14.3	Departementets vurdering og forslag.....	26
15.	Vurdering av skikkethet	27
15.1	Bakgrunn for forslaget	27
15.2	Gjeldende rett.....	27
15.3	Departementets vurderinger og forslag.....	27
16.	Fremleggelse av politiattest.....	28
16.1	Bakgrunn for forslaget	28

16.2 Gjeldende rett.....	28
16.3 Departementets vurderinger og forslag.....	28
17. Rett til foreldrepermisjon og permisjon i forbindelse med fødsel.....	29
17.1 Bakgrunn for forslaget og gjeldende rett	29
17.2 Departementets vurdering og forslag.....	29
18. Nasjonal vitnemåls- og karakterportal.....	30
18.1 Bakgrunn for forslaget	30
18.2 Gjeldende rett.....	30
18.3 Departementets vurdering og forslag.....	31
19. Endring i fagskoleloven/samskipnadsloven – Tilknytning til samskipnad	31
19.1 Bakgrunn for forslaget	31
19.2 Gjeldende rett.....	31
19.3 Departementets vurdering og forslag.....	31
19.3.1 Rett til tilknytning.....	32
19.3.2 Grad av tilknytning.....	32
20. Endring i samskipnadsloven – Deling (fisjoning) av studentsamskipnader.....	33
20.1 Bakgrunn for forslaget	33
20.2 Gjeldende rett.....	34
20.3 Departementets vurdering og forslag.....	34
21. Overgangsordninger	35
22. Økonomiske og administrative konsekvenser	35
22.1 Vitnemålsportal.....	35
22.2 Tilrettelegging for studentorgan	36
22.3 Utvidede rettigheter for studenter i permisjon	36
22.4 Samskipnadstilknytning	36
23. Lovutkast	37
23.1 Ny lov om fagskoleutdanning	37
Kapittel 1 Formål og virkeområde	37
Kapittel 2 Akkreditering og godkjenning av fagskoleutdanning	37
Kapittel 3 Organisering av fagskolen	39
Kapittel 4 Fagskolens virksomhet.....	40
Kapittel 5 Studentenes rettigheter og plikter	42
Kapittel 6 Økonomi og tilsyn.....	47
Kapittel 7 Diverse bestemmelser	49
Kapittel 8 Ikrafttredelse	49

23.2 Endring i studentsamskipnadsloven.....	50
24. Lovspeil	51

1. INNLEDNING

Kunnskapsdepartementet sender med dette på høring et forslag til ny lov om fagskoleutdanning. Den nye loven skal erstatte lov om fagskoleutdanning av 20. juni 2003 nr. 56.

1.1 Bakgrunn for høringen

Med Meld. St. 9 (2016-2017) *Fagfolk for fremtiden - Fagskoleutdanning (Fagskolemeldingen)* tok Regjeringen et langt skritt på veien mot at fagskoler skal bli et likeverdig alternativ til universiteter og høyskoler, og også mot en mer enhetlig organisering og regulering av all høyere utdanning. Endringene som foreslås i meldingen skal klargjøre fagskolens plass i utdanningssystemet som en selvstendig del av høyere utdanning. Stortinget har i sin behandling av meldingen i hovedsak sluttet seg til Regjeringens forslag, med noen få endringer. Blant annet skal fagskoleutdanning benevnes som "høyere yrkesfaglig utdanning. Departementet mener at dette er et godt begrep for fagskoleutdanningen, med tydelig signal om nivå, plassering og kjennetegn på utdanningen. Fagskolen ligger på nivå over videregående opplæring og skal ha en yrkesfaglig innretning.

Regjeringens politikk for fagskoleutdanning, signalisert gjennom Fagskolemeldingen og gjennom de endringene som foreslås i dette høringsutkastet, tydeliggjør at utdanningen skal dekke et behov for korte og yrkesrettede utdanninger, og tilføre Norge arbeidskraft som ikke universitetene og høyskolene tilbyr. Fagskoleutdanning er nødvendig for Norge som kunnskapsnasjon, fordi det er et stort behov for gode, yrkesrettede og spesialiserte utdanninger både i offentlig sektor og lokalt og regionalt næringsliv. Fagskolene vil i fremtiden spille en viktig rolle i utviklingen av en utdanningspolitikk som møter fylkenes og regionenes behov, og være en møteplass for regionale og nasjonale aktører for kompetanseutvikling.

1.2 Kort omtale av lovendringer i 2016 og 2017

Høsten 2014 ble NOU 2014: 14 *Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg* lagt frem.

Fagskoleutvalget foreslo blant annet å styrke studentenes rettigheter.

Kunnskapsdepartementet fulgte opp utvalgets anbefaling ved å fremme forslag om endringer i fagskoleloven i Prop. 95 L (2015-2016) *Endringer i fagskoleloven (om studentrettigheter m.m.)*. Hensikten var å styrke fagskolestudentenes rettigheter og skape forutsigbarhet for studentene, fagskolene, fagskoleeierne og andre interessenter. Departementet mente at det så langt som mulig bør være tilsvarende regelverk og rettigheter for studentene på fagskoler, som det er for studenter på høyskoler og universiteter, og foreslo derfor bestemmelser i fagskoleloven som tilsvarte reglene i universitets- og høyskoleloven. I proposisjonen foreslo departementet bestemmelser om blant annet gjennomføringen av eksamen, retten til å klage på formelle feil og sensur ved eksamen, samt krav om politiattest og vurdering av skikkethet i enkelte fagskoleutdanninger. Videre foreslo departementet hjemmel til å etablere et nasjonalt

klageorgan for fagskolestudenter, regulering av adgangen til å markedsføre seg som fagskole samt en ordning for generell godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning. Endringene trådte i kraft 1. juli 2016.

Kunnskapsdepartementet satte ned en ekspertgruppe i 2013 som skulle utrede endringer i regelverket om private høyskoler og fagskoler. Bakgrunnen for dette var et uklart regelverk, særlig når det gjaldt de private aktørenes disponering av midler. Ekspertgruppens mandat inkluderte å foreslå endringer i kravet om at midler skal komme studenter til gode og tydeliggjøre tilsynsansvaret for fagskoler og høyskoler. Ekspertgruppens arbeid ble fulgt opp av departementet i [Prop. 44 L \(2016-2017\) Endringer i lov om universiteter og høyskoler og lov om fagskoleutdanning \(organisasjonsform, disponering av tilskudd og egenbetaling mv.\)](#). I denne proposisjonen ble det blant annet foreslått regler om organisasjonsform, disponering av midler, styrets oppgaver og departementets tilsyn. Prop. 44 L (2016-2017) ble lagt frem for Stortinget 16. desember 2016, og Stortinget fulgte opp med lovvedtak i tråd med forslagene i proposisjonen 30. mars 2017¹. De nye lovbestemmelsene er sanksjonert av Kongen i statsråd den 9. juni og trer i kraft ved årsskiftet.

2. FORSLAGETS HOVEDINNHOLD

2.1 Fagskoleloven

Gjeldende fagskolelov er en overordnet rammelov som angir hovedkriteriene for godkjenning av fagskoleutdanning, for studentenes rettigheter og plikter, og om ansvar, eierskap, organisering, økonomi og tilsyn. Departementet ønsker at den nye loven skal ha en annen struktur. Vi foreslår å dele loven inn i kapitler, og med en tematisk kapittelinndeling, slik at de bestemmelsene som naturlig hører sammen blir plassert sammen. Bestemmelsene blir nummerert fortløpende.

Kunnskapsdepartementet har samarbeidet med Språkrådet om utarbeidelse av forslag til ny lov og lovtekst. Klarspråk-prosjektet har medført at mange bestemmelser har endret oppbygning og språkdrakt. Innholdet i bestemmelsene, altså hva bestemmelsene skal regulere og vilkårene for reguleringene, er i hovedsak de samme..

I tillegg til forslag om endring av lovstruktur og språklige endringer inneholder dette høringsutkastet forslag om endringer av gjeldende bestemmelser, og forslag til nye bestemmelser som en oppfølging av Fagskolemeldingen og Stortingets behandling av denne. I Fagskolemeldingen har Regjeringen foreslått en rekke tiltak. Disse tiltakene skal blant annet bidra til økt kvalitet i fagskoleutdanningen, bedre styring og organisering av fagskolen, å øke arbeidslivets involvering i fagskolene og ytterligere styrke studentenes rettigheter. I tillegg til oppfølging av meldingstiltak foreslår departementet å lovfeste rett til fødselspermisjon for studenter og en hjemmel som gir en plikt for fagskolen til å legge til rette for studentorgan.

¹ Innst.S 225 L (2016-2017)

Departementet foreslår å endre enkelte begreper i fagskoleloven. Det foreslås blant annet at "tilbyder" erstattes med "styret" eller "fagskolen", slik at ansvar og rolle blir klarere, jf. kapittel 4.3. Videre foreslår departementet å endre begrepet "godkjenning" i gjeldende fagskolelov § 1 andre ledd og § 2 til "akkreditering". Disse endringene innebærer ikke endring i rettstilstanden, men er en tydeliggjøring av ansvar, roller og oppgaver.

Alle endringer som vil medføre endring i rettstilstanden er uttrykkelig omtalt i dette høringsutkastet. Disse forslagene er også i lovutkastet merket "NY". De bestemmelsene som videreføres fra gjeldende lov, der det kun er gjort språklige endringer, er i hovedsak ikke omtalt i selve høringsnotatet. Forarbeidene til disse bestemmelsene finnes i Prop. 95 L (2015-2016) og Prop. 44 L (2016-2017), i Ot.prp.nr.32 (2002-2003 "*Om lov om fagskoleutdanning*"), og i Ot.ptp.nr.39 (2006-2007) "*Om lov om endringer i lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning*". I lovutkastet har de videreførte bestemmelsene henvisninger til hvor de er å finne i den gjeldende fagskoleloven. I tillegg er det også lagt ved et såkalt "lovspeil"; som viser hvor bestemmelsene i gjeldende lov kan finnes igjen i forslaget til ny lov.

2.2 Studentsamskipnadsloven

Høringsnotatet omfatter også forslag om endring av lov om studentsamskipnader. Forslagene kommer dels for å følge opp Fagskolemeldingen slik at fagskolers rett til å knytte seg til en studentsamskipnad blir lovfestet. Videre foreslår departementet en lovfesting av adgang til oppdeling (fisjon) av studentsamskipnader. Dette er en lovfesting av praksis knyttet til organiseringen av studentsamskipnadene. I studentsamskipnadsloven refereres det til reglene i kapittel 13 i aksjelovent som omhandler fusjon av aksjeselskaper, og denne brukes når sammenslåing av studentsamskipnader er aktuelt. Fisjon av studentsamskipnader er derimot ikke eksplisitt regulert i studentsamskipnadsloven, og det er derfor hensiktsmessig å lovfeste en slik adgang.

3. LOVSTRUKTUR

3.1 Bakgrunn

Gjeldende fagskolelov har vært endret flere ganger. Det er fremmet to lovproposisjoner for Stortinget siden våren 2016², og det ble fastsatt en rekke nye bestemmelser. Lovens omfang har økt kraftig. Departementet mener at det nå er nødvendig med en gjennomgang av lovens oppbygning og struktur, og at det er mest hensiktsmessig å fastsette en ny fagskolelov som har en annen struktur og oppbygning.

3.2 Departementets vurdering og forslag

Lovavdelingen i Justisdepartementet anbefaler i sin veileder om lovteknikk at "dersom loven er av noe størrelse, bør den deles inn i kapitler". Målet med ny struktur er at det skal bli enklere å finne frem i loven, og at en omstrukturering skal komme brukerne til gode. Et viktig hensyn er også at strukturen som velges legger til rette for fremtidige lovendringer. Etter

² Prop. 95 L (2015-2016) og Prop. 44 L (2016-2017)

departementets vurdering vil en kapittelvis inndeling, der kapitteloverskriften henviser til området lovbestemmelsene skal regulere, bidra til at loven blir tilgjengelig og leservennlig for alle som ønsker å sette seg inn i bestemmelser i loven.

Departementet foreslår å dele loven inn i åtte kapitler. Kapitteloverskriften henviser til hvilket området lovbestemmelsene skal regulere:

Kapittel 1 Formål og virkeområde

Kapittel 2 Akkreditering og godkjenning av fagskoleutdanning

Kapittel 3 Organisering av fagskolen

Kapittel 4 Fagskolens virksomhet

Kapittel 5 Studentenes rettigheter og plikter

Kapittel 6 Økonomi og tilsyn

Kapittel 7 Diverse bestemmelser

Kapittel 8 Overgangsordninger og ikrafttredelse

De enkelte bestemmelsene vil få løpende nummerering.

Med ny struktur og et mer omfattende innhold foreslår departementet at fagskoleloven etableres som en ny lov, med samme tittel som gjeldende fagskolelov, men med ny fastsettsesdato og ikrafttredelsesbestemmelse.

4. PREISERING AV ANSVARET FOR FAGSKOLEUTDANNING OG FAGSKOLENE

4.1 Forholdet mellom fagskoleloven og kommuneloven, aksjeloven og stiftelsesloven

Fagskoleloven er en særlov, og gjennom denne er ansvaret for fagskolen lagt til styret for fagskolen. I utkast til ny fagskolelov blir reglene om styring, organisering og struktur for fagskolene, reglene om rettigheter for studenter og plikter for fagskolene med videre, langt på vei harmonisert med reglene i universitets- og høyskoleloven. Om forholdet mellom det generelle lovverket og universitets- og høyskoleloven følger det av merknadene til universitets- og høyskoleloven § 8-1 i Ot.prp. nr. 79 (2003-2004) *Om lov om universiteter og høyskoler* at ved en eventuell motstrid mellom universitets- og høyskoleloven og generell lovgivning vil de særlige bestemmelsene om styring i universitets- og høyskoleloven gå foran. Departementet mener at ved en eventuell motstrid mellom fagskoleloven og kommuneloven vil bestemmelsene i fagskoleloven gå foran siden fagskoleloven er en særlov.

Det følger av kommuneloven at Fylkestinget er gitt særlige styringsvirkemidler overfor fylkeskommunale foretak, jf. kommuneloven §§ 63 og 65. Fylkeskommunen som eier vil ha mulighet til å påvirke driften av en fylkeskommunal fagskole gjennom fastsetting av vedtekter, gjennom generalforsamling og ved valg av styremedlemmer. Som eier kan Fylkeskommunen også gi styringssignaler gjennom å fastsette vilkår i forbindelse med budsjettildelinger. Disse forholdene gjør at fylkespolitiske organer kan ha stor innflytelse på styringen av fylkeskommunale fagskoler.

For private fagskoler organisert som aksjeselskap eller stiftelse er disse regulert av aksjeloven eller stiftelsesloven. Den grunnleggende ansvarsfordelingen mellom eier, styre og ledelse er regulert av aksje- eller stiftelsesloven, se for øvrig merknad til Prop. 44 L (2016–2017) kap. 16 "merknader til bestemmelsene".

4.2 Fylkeskommunalt ansvar

Fylkeskommunen ble tillagt ansvaret for fagskolene i 2009, uttrykt i fagskoleloven § 1 a. Lovendringen ble foreslått i Ot.prp. nr. 10 (2008–2009) *Om lov om endringer i forvaltningslovgivningen mv. (gjennomføring av forvaltningsreformen)*. Gjennom Stortingets vedtak overtok fylkeskommunene ansvaret for fagskolene fra staten, og med dette også ansvaret for finansiering av fagskoleutdanningen. Ved behandlingen av Meld. St. 22 (2015-2016) *Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver* (Regionmeldingen) våren 2016, ga Stortinget sin tilslutning til at eierskapet til de offentlige fagskolene fortsatt skal ligge til det regionale folkevalgte nivået, jf. Innst. 377 S (2015-2016) *Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver*.

Fylkeskommunene har gjennom fagskoleloven ansvaret for å sørge for at det tilbys godkjent fagskoleutdanning som tar hensyn til lokale, regionale og nasjonale kompetansebehov innenfor prioriterte samfunnsområder. Fylkeskommunen kan oppfylle dette ansvaret ved at de tilbyr fagskoleutdanning selv, eller ved å legge til rette for at private utdanningstilbud dekker etterspørselen.

Høsten 2016 var det til sammen registrert 85 godkjente fagskoler i Norge, av disse var 38 offentlige og 47 private.

Det er private utdanningstilbud som får offentlige tilskudd, og disse tilskuddene blir fordelt gjennom fylkeskommunen. Fylkeskommunene må legge til rette for gode samarbeidsordninger som tillater studentene å velge fagskoletilbud på tvers av region- og fylkestilhørighet og uavhengig av hvem som står som eiere av fagskoletilbudet.

Stortingets vedtak om fortsatt fylkeskommunalt ansvar for fagskoleutdanningstilbudet medfører at gjeldende bestemmelse om fylkeskommunalt ansvar videreføres uten endringer. Departementet foreslår å flytte bestemmelsen inn i en egen paragraf for å fremheve ansvaret fylkeskommunen har for å tilby fagskoleutdanning. Siden lovstrukturen endres, flyttes bestemmelsen til lovutkastet § 3.

4.3 Begrepet "tilbyder"

4.3.1 Bakgrunn

I meldingen er det lagt vekt på at styringen av fagskolene skal styrkes. De grepene som er presentert i Fagskolemeldingen skal bidra til at styrene blir mer profesjonelle og tydeliggjøre at de har et overordnet ansvar for fagskolens virke og drift.

4.3.2 Gjeldende rett

Begrepet "tilbyder" brukes i gjeldende lov om både eieren av en fagskole, styret ved fagskolen og om utdanningsinstitusjonen, og omfatter beskrivelse av både rolle og ansvar. I

gjeldende lov er det ikke alltid klart om det er eier eller styret som har ansvaret for de ulike oppgavene, siden mange av oppgavene skal utføres av "tilbyder".

4.3.3 Departementets vurdering

Departementet mener det er uheldig at det samme begrepet i loven har forskjellig betydning alt etter hvilken kontekst begrepet blir brukt i. Dette kan skape forvirring for brukerne av loven, og det kan skape uklare ansvarsforhold.

Universitets- og høyskoleloven plasserer gjennomgående det overordnede ansvaret for ulike oppgaver hos styret for institusjonen. Departementet foreslår å plassere ansvaret tilsvarende for fagskolene, og på denne måten tydeliggjøre at det er styret ved fagskolen som har det øverste ansvaret for drift og økonomi, for at studentenes rettigheter blir ivaretatt, for at fagskolen oppfyller sine plikter overfor eiere, myndigheter og studenter og andre.

Departementet foreslår derfor at uttrykket "tilbyder" ikke lenger brukes i noen sammenheng i loven. Vi foreslår at betegnelsene "styre" og "fagskole" benyttes der hvor det er nødvendig for å beskrive hvilket ansvar styret eller fagskolen har, og også for å presisere hvilken rolle aktøren har.

Selv om begrepet "tilbyder" tas ut av loven endres ikke de overordnede ansvarsforholdene for fagskoler og fagskoleutdanning. Fylkeskommunen vil også i fremtiden være ansvarlig for at regionen har et tilfredsstillende tilbud om fagskoleutdanning, blant annet gjennom tildeling av tilskudd.

Videre kan fylkeskommunen tilby offentlig fagskoleutdanning gjennom å drive fylkeskommunale fagskoler. Fylkeskommunen kan fortsatt aktivt styre de fylkeskommunale fagskolene gjennom finansiering, ved å oppnevne styrerepresentanter til fagskolene, og å være aktive og profesjonelle aktører ved tilpasning av det totale tilbudet av fagskoleutdanning i regionen og i fylket.

Fagskolens eiere er enten offentlige aktører som fylkeskommunen, staten eller aksjeselskaper, stiftelser og i noen tilfeller studieforbund. Hvordan eierne er organisert kan ha betydning for regler om styre. Dette er omtalt nærmere under kapittel 9 om styret.

5. LOVENS FORMÅL

5.1 Bakgrunn for forslaget

Regjeringen har økte ambisjoner for fagskolene, og ønsker at dette gjenspeiles ved at fagskolenes nivå og plassering i utdanningssystemet slås fast i loven.

I Fagskolemeldingen omtales fagskoleutdanning som "høyere yrkesutdanning" jf. meldingens tiltak nr. 2³. I Innst. 254 S (2016-2017) *Fagfolk for fremtiden - Fagskoleutdanning* mener

³ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-9-20162017/id2522412/sec3#KAP11>

Stortingskomiteen at dette uttrykket er noe upresist, og de går derfor inn for at fagskoleutdanningen kalles "høyere yrkesfaglig utdanning".

I tiltak nr. 20 i Fagskolemeldingen foreslås det også å lovfeste at fagskoleutdanningen skal ligge på nivået over videregående utdanning fordi dette er en mer presis angivelse av nivå enn i gjeldende bestemmelse, som sier at fagskoleutdanning skal bygge på videregående utdanning.

5.2 Gjeldende rett

I gjeldende fagskolelov § 1 beskrives formålet med fagskoleutdanning slik: "Lovens formål er å sikre fagskoleutdanninger av høy kvalitet gjennom en offentlig godkjenningsordning. Loven skal bidra til at studenter ved fagskoleutdanninger får tilfredsstillende vilkår."

Gjeldende formålsparagraf etablerer et system for offentlig godkjenning av fagskoleutdanninger, både private og offentlige, og skal sørge for at studentene ved fagskoleutdanningene får tilfredsstillende vilkår.

Gjeldende fagskolelov er en overordnet rammelov som angir hvilke hovedkriterier som må være oppfylt for å bli godkjent etter loven. Loven utfylles av forskrifter fastsatt av Kunnskapsdepartementet og NOKUT, henholdsvis [studiekvalitetsforskriften](#) og [fagskoletilsynsforskriften](#). Det er opp til den enkelte fagskole eller eier å etablere mest mulig hensiktsmessige ordninger, innenfor de rammene som lovverket setter, som ivaretar kravene til kvalitet, styring og økonomi, organisering av studiet og samarbeid med arbeidslivet. I forarbeider og forskrifter er disse kravene avgrenset og presisert.

I gjeldende lov omtales fagskoleutdanning som "yrkesrettede utdanninger" og som "yrkesrettede utdanninger som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse". Disse benevnelsene ligner på omtalen av yrkesrettet opplæring på videregående nivå, noe som kan medføre at begrepene og benevnelsene kan blandes og misforstås.

5.3 Departementets vurdering og forslag

For å kunne følge opp tiltakene i Fagskolemeldingen foreslår departementet at det fastsettes en formålsbestemmelse med annen ordlyd i den nye fagskoleloven. Det foreslås videre å ta omtalen av godkjenningsordningen ut av gjeldende fagskolelovs formålsparagraf, slik at kravene til godkjenning blir videreført i lovutkastet kapittel 2. Dette innebærer ingen endring av gjeldende rett.

Det er viktig for departementet at kvaliteten på fagskoleutdanningen er høy, og dette kravet videreføres i lovutkastets formålsbestemmelse. Høy kvalitet forutsetter at en rekke vilkår er på plass, slik som regelverk, administrasjon, bygg, utstyr, økonomi, ledelse, den faglige, praktiske og pedagogiske tilretteleggingen av utdanningen, lærernes kompetanse og studentenes forutsetninger, motivasjon og innsats i utdanningen. Disse vilkårene må også være oppfylt før en fagskole kan godkjennes. Gjennom samfunnsutviklingen kan kravene til høy kvalitet endre seg over tid. Det er andre krav som blir stilt til fagskolene i 2017, enn da loven trådte i kraft i 2003. Det er Nasjonalt Organ For Kvalitet i Utdanningen (NOKUT) som

gjennom sin godkjenningsordning skal kontrollere at fagskolene opprettholder en høy kvalitet gjennom naturlig utvikling over tid, gjennom godkjenningsordningen som er hjemlet i gjeldende fagskolelov § 2.

Departementet foreslår også å endre kravet om "tilfredsstillende vilkår" til "gode utdanningsvilkår". Departementet mener at "gode utdanningsvilkår" gjenspeiler høyere krav til fagskoleutdanningene slik at studentene kan gjennomføre sine studier på en god måte.

Fagskoleutdanningen skal være et reelt alternativ til høyere utdanning. Uttrykket "høyere yrkesfaglig utdanning" plasserer fagskolen som likestilt med annen høyere utdanning, på nivået over videregående utdanning. Ordene "yrkesfaglig utdanning" vil skille utdanningen fra universitets- og høyskoleutdanningen. Uttrykket "høyere" vil avhjelpe at fagskolen i dag mangler et klart nivåbegrep. Denne mangelen bidrar til at fagskoleutdanningen vanskelig lar seg plassere i utdanningslandskapet. Endring i terminologi vil ikke ha praktisk betydning ved for eksempel overgang til universitets- eller høyskolestudier, fordi det fremdeles er læringsutbyttet som skal måles.

Departementet mener at å lovfeste at utdanningen kan benevnes som "høyere yrkesfaglig utdanning" tydeliggjør fagskolens plass i utdanningssystemet. Fagskoleutdanning ligger på nivå 5 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, og nivå 5 er omtalt som høyere utdanning.

Det vises til lovforslaget § 1.

6. LOVENS VIRKEOMRÅDE

6.1 Bakgrunn for forslaget

iGjeldende fagskolelov § 1 omhandler lovens virkeområde og geografiske begrensing.

6.2 Gjeldende rett

I gjeldende fagskolelov § 1 annet ledd om virkeområde heter det at "*Loven gjelder for den som tilbyr fagskoleutdanning (tilbyder), og som har fått godkjenning (akkreditering) av fagskoleutdanningen etter § 2.*" I tredje ledd fremgår det at loven gjelder for tilbydere av fagskoleutdanning i Norge, Svalbard og Jan Mayen. Loven gjelder ikke utenfor Norge. Lovens virkeområde kan utvides eller innskrenkes etter avtale med fremmed stat eller internasjonal organisasjon.

6.3 Departementets vurdering og forslag

Departementet forslår en forenkling av bestemmelsen, men dette innebærer ingen realitetsendring av gjeldende rett. Vi foreslår visse tilpasninger i bestemmelsen om fagskolelovens virkeområde.

Det er i dag både universitetssenter (UNIS), grunn- og videregående skole på Svalbard. Departementet ønsker at virkeområdet for de ulike utdanningene er det samme, og foreslår derfor at fagskolelov fortsatt skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen.

Departementet ønsker å videreføre lovens geografiske virkeområde, men foreslår å ta ut bestemmelsen om at loven ikke gjelder for virksomhet som utføres utenfor riket. Dersom det skulle være aktuelt for norske tilbydere å etablere fagskoleutdanninger i utlandet, forutsettes det å måtte skje i samsvar med det aktuelle lands nasjonale regelverk og innenfor rammen av internasjonale forpliktelser.

Departementet foreslår å ikke videreføre bestemmelsen om at lovens virkeområde kan utvides eller innskrenkes på bestemte saksområder etter avtale med fremmed stat.

Departementet mener at denne bestemmelsen er overflødig.

Det vises til lovforslaget §§ 2 og 4.

7. AKKREDITERING AV FAGSKOLEUTDANNING

7.1 Bakgrunn for forslaget

Departementet mener at det er hensiktsmessig å bruke samme begrep for akkreditering av utdanning og institusjoner i både fagskoleloven og universitets- og høyskoleloven .

Departementet foreslår derfor å endre begrepet "godkjenning", slik det fremgår av gjeldende fagskolelov § 1 andre ledd og § 2, til "akkreditering".

7.2 Gjeldende rett

I gjeldende fagskolelov § 2 er det fastsatt at NOKUT foretar godkjenning av fagskoleutdanning og fagområde. I universitets- og høyskoleloven er begrepet "akkreditering" brukt om samme prosess.

7.3 Departementets vurdering og forslag

Departementet har i loven hjemmel til å fastsette forskrift om vilkår for akkreditering av fagskoleutdanning. Gjennom oppfølging av Fagskolemeldingen vil departementet "skape tydelige rammer for fagskolesektoren og legge til rette for god utdanningskvalitet og for at fagskoleutdanningene skal være godt tilpasset arbeidslivets behov" jf. Innst. 254 S (2016-2017). Ett av de viktigste tiltakene som er iverksatt så langt er at Høgskolen i Oslo Akershus (HiOA) har fått i oppdrag å kartlegge kompetansebehov i fagskolesektoren og foreslå tiltak for å heve den pedagogiske kompetansen blant de ansatte. På bakgrunn av HiOAs funn vil departementet ha en dialog med NOKUT om forskriftenes krav til kvalifikasjoner for ansatte i fagskolesektoren. I tillegg vil vi på bakgrunn av meldingen ha en dialog om hvordan kravene til yrkesrelevans skal være.

Departementet legger til grunn at Stortinget i sin behandling av Fagskolemeldingen viser at de ønsker mest mulig likhet på alle områder innenfor høyere utdanning, også terminologi. I dag brukes begrepet "godkjenning" i fagskoleloven både om godkjenning av fagskoleutdanning, fagområde og utenlandsk utdanning i NOKUT. Departementet mener at ulike begrepsbruk i fagskoleloven og universitets- og høyskoleloven ikke er hensiktsmessig. Departementet understreker likevel at akkrediteringsprosessene for fagskoleutdanning og for

utdanning ved universiteter og høyskoler er to ulike ordninger med to ulike sett av vilkår for akkreditering.

Departementet foreslår derfor at "akkreditering" benyttes når fagskoleutdanning og fagområder blir godkjent og "godkjenning" benyttes når enkeltindivider får anerkjennelse av utenlandsk fagskoleutdanning, jf. ny fagskolelov § 6.

Det vises til lovforslaget § 4.

8. UNNTAKSHJEMMEL FOR AT FAGSKOLEUTDANNING KAN HA TRE ÅRS OMFANG

8.1 Bakgrunn for forslaget

Regjeringen foreslår i tiltak nr. 30 i Fagskolemeldingen at det fastsettes en unntaksbestemmelse i fagskoleloven der det åpnes for fagskoleutdanning på tre år. I dag er fagskoleutdanningens lengde fastsatt til å være maksimalt av to års omfang, det vil si utdanning som er normert til 120 fagskolepoeng, jf. gjeldende fagskolelov § 1 andre ledd andre punktum. Både Regjeringen og Stortinget mener at det i noen tilfeller kan være ønskelig å utvide fagskoleutdanningen, slik at den kan ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil tre års utdanning eller 180 studiepoeng. Dette kan skyldes at for eksempel autorisasjons- og sertifiseringskrav gjør det nødvendig med en lengre utdanning enn gjeldende fagskolelov gir rom for.

8.2 Gjeldende rett

Fagskoleutdanning kan i dag ha et omfang på minimum et halvt studieår (30 fagskolepoeng), og maksimum to studieår (120 fagskolepoeng). De aller fleste fagskolestudier har et omfang på ett eller to år. Høsten 2015 var 28 prosent av fagskoletilbudene toårige, mens i underkant av 50 prosent var ettårige. Fagskoleutdanning er omtalt som "korte, yrkesrettede utdanninger", noe som utdanningens særlige styrke og kjennetegn. Siden utdanningen er kort og yrkesrettet kommer studentene raskt ut i arbeidslivet

8.3 Departementets vurdering og forslag

Særlige krav til læringsutbytte, som følger av krav for sertifisering og autorisasjoner, kan medføre at noen utdanninger krever mer tid enn to år for å tilfredsstillende krav til innhold og omfang. Målet med fagskoleutdanningen er at studentene kan gå rett ut i jobb med tilfredsstillende kvalifikasjoner etter fullført utdanning, og da er det viktig at utdanningen gjør studentene i stand til å oppnå disse kvalifikasjonene i løpet av studietiden, og at eventuelle lengre fagskoleutdanninger oppfyller kompetansekrav som stilles av det avtagende arbeidslivet.

Departementet mener at det er uheldig at de ytre rammene i fagskoleloven legger strukturelle hindringer i veien for utvikling av fagskoleutdanningen og tilpasning til arbeidslivets kompetansebehov. Muligheten for å kunne utvide utdanningens omfang og innhold vil bidra

til å sikre at fagskoleutdanningene fortsatt kan være en selvstendig utdanningsvei også for utdanninger av inntil tre års innhold og omfang.

I nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring har departementet fastsatt to sett læringsutbyttebeskrivelser for fagskoleutdanning, benevnt fagskole 1 og fagskole 2. Fagskole 2 er utarbeidet med utgangspunkt i toårig fagskoleutdanning, mens fagskole 1 er utarbeidet med utgangspunkt i kortere fagskoleutdanninger. Beskrivelsene er kumulative og må leses i sammenheng. Departementet legger til grunn at en treårig fagskoleutdanning må tilfredsstillere kravene til læringsutbytte på fagskole 2.

Det er viktig å understreke at å tillate fagskoleutdanning av inntil tre års innhold og omfang bare skal skje unntaksvis. For at noe skal kunne bli akkreditert som en treårig fagskoleutdanning må vilkåret om at det er særlige forhold, som for eksempel internasjonale krav til yrkesutøvelse eller særlig krav til sertifisering eller en autorisasjon, være oppfylt. Videre må det dokumenteres at læringsutbyttekravene som er knyttet til utdanningen ikke lar seg oppfylle innenfor en tidsramme på to år. Søknad om adgang til å gi fagskoleutdanning av inntil tre års varighet avgjøres av Kunnskapsdepartementet eller av underordnet forvaltningsorgan etter delegasjon fra departementet. Det vises til lovforslaget § 4 tredje ledd.

9. GODSKRIVING OG FRITAK

9.1 Bakgrunn for forslaget

For universiteter og høyskoler er adgangen til å godskrive beståtte emner, fag, eksamener eller prøver fra andre universiteter og høyskoler som tilbyr akkrediterte studier, og gi fritak for utenlandsk høyere utdanning og annen relevant utdanning og kompetanse hjemlet i universitets- og høyskoleloven § 3-5 første og annet ledd. Dette er regulert i lov fordi de er helt sentrale for studentmobilitet i systemet. Departementet foreslår derfor at tilsvarende bestemmelser for fagskoleutdanningen hjemles i fagskoleloven. Dette innebærer ikke en materiell endring, men at bestemmelsene løftes fra fagskoleforskriften til fagskoleloven.

9.2 Gjeldende rett

Det følger av gjeldende fagskolelov § 5 tredje ledd bokstav b at departementet kan gi forskrift om fritak for, eller innpassing av, annen likeverdig utdanning og kompetanse. I fagskoleforskriften § 1-1 første og annet ledd reguleres adgangen til å innpasse emner fra annen akkreditert fagskoleutdanning og gi fritak for emner på grunnlag av annen dokumentert relevant utdanning og kompetanse.

9.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår å endre begrepet "innpassing" i fagskoleloven til "godskriving" slik at terminologien blir lik i universitets- og høyskoleloven og i fagskoleloven. Godskriving gjelder innpassing av utdanning og emner gitt etter samme lov (universitets- og høyskoleloven for universitetene og høyskolene og fagskoleloven for fagskolene), mens

fritak gjelder innpassing av annen relevant utdanning og kompetanse fra inn- og utland. Dette er en rent teknisk begrepsendring og innebærer ikke noen endring i gjeldende praksis.

Departementet mener at bestemmelser om godskriving og fritak, som gir studentene er rett til å få sine søknader om innpassing vurdert, bør fremgå av fagskoleloven og ikke bare i fagskoleforskriften, slik det gjør i dag. Etter omstruktureringen i det nye lovutkastet har fagskoleloven fått et eget kapittel som omhandler akkreditering av fagskoleutdanning og generell godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning. I likhet med systematikken i universitets- og høyskoleloven vil en bestemmelse om godskriving og fritak ved fagskolene naturlig hører til i dette kapittelet.

Godskriving gjelder som nevnt bare fullført fagskoleutdanning eller beståtte emner fra annen akkreditert fagskoleutdanning. Fagskolen plikter å godskrive slik utdanning og emner dersom den finner at studentens beståtte emner oppfyller de faglige kravene som stilles i utdanningen det søkes om godskriving i. Å godskrive et emne innebærer at det kan inngå som en del av utdanningen der studenten har søkt om godskriving, og at studenten ikke må ta tilsvarende emne på nytt.

Det følger av fagskoleforskriften § 1-1 første ledd siste setning at fagskolen skal påse at det ikke gis dobbel uttelling for samme faginnhold. Bestemmelsen gjelder for tilfeller der studenten har overlappende emner. Fagskolen må i det enkelte tilfellet gjøre en konkret vurdering av hva som skal anses som dobbel uttelling, både ut fra hvor stor grad av overlapp det er tale om, og hvor sentrale elementer i utdanningen eller emnet det er tale om.

Fagskoler kan gi fritak for emner på grunnlag av annen dokumentert relevant utdanning og kompetanse. Det er fagskolen som vurderer søknaden om fritak opp mot en konkret utdanning eller emne. Fritaksvurderinger foretas på grunnlag av søknader fra enkeltstudenter som mener at de har en utdanning som har gitt dem et læringsutbytte som tilsvarende læringsutbyttet i ett eller flere emner ved den aktuelle fagskoleutdanningen.

Fagskoleforskriften § 1-1 andre ledd slår fast at også dokumentasjon av realkompetanse kan gi grunnlag for fritak. For at en søknad om fritak skal kunne innvilges, må søkerens kompetanse vurderes som likeverdig med læringsutbyttet som er fastsatt for utdanningen eller emnet som det søkes fritak for. Et innvilget fritak betyr at fagskolen som gir fritaket, går god for at studenten har kompetanse likeverdig med det som forventes av en ordinær student som har gjennomført og bestått det samme emnet ved fagskolen. Fritaket betyr at studenten ikke trenger å delta i emnet fritaket gjelder for, eller erstatte det med et annet emne.

Vedtak i saker om godskriving og fritak er å regne som enkeltvedtak etter forvaltningsloven, med de rettigheter som utløses av dette etter forvaltningsloven kapittel VI. Dette innebærer at fagskolene må realitetsbehandle søknader om godskriving eller fritak, og at vedtak kan påklages til styret eller fagskolens lokale klagenemnd. Videre innebærer det at avslag må begrunnes med en vurdering av hvorfor de faglige kravene som stilles i utdanningen det søkes om godskriving i, ikke er oppfylt.

Det vises til lovforslaget § 7.

10. ORGANISERING AV FAGSKOLEN OG STYRETS ANSVAR

10.1 Bakgrunn for forslaget

Med bakgrunn i Fagskolemeldingens tiltak nr. 8 til 11 foreslår departementet et eget kapittel om organisering og ledelse av fagskolen. Videre innebærer forslagene at styrets ansvar og oppgaver tydeliggjøres, at fagskolestyrene utvides slik at både ansatte, studenter og relevant arbeidsliv er representert i styrene, samt at styret kan tilsette rektor for fagskolen. Det foreslås videre at det skal legges til rette for godt samarbeid med lokalt og regionalt arbeidsliv. Et tiltak som skal bidra til dette er at det foreslås at det lovfestes at minst to styremedlemmer skal være tilknyttet relevant arbeidsliv, fortrinnsvis med regional tilknytning (tiltak nr. 9).

10.2 Gjeldende rett

Stortinget vedtok 3. april 2017 nye bestemmelser om styrets ansvar og organisering i fagskoleloven § 3⁴. Styrets ansvar er regulert i gjeldende fagskolelov § 3 andre ledd. Hvis fagskolen organiseres som fylkeskommunalt foretak, en stiftelse eller et aksjeselskap, er styrets ansvar også regulert av bestemmelsene i den respektive selskapslovgivningen. Fagskolelovens bestemmelser om styrets ansvar utfyller mer presist de kravene som stilles til styret for en fagskole.

Styret ved fagskolen er etter gjeldende fagskolelov § 3 andre ledd ansvarlig for at studentene får den utdanningen som er forutsatt som grunnlag for godkjenning fra NOKUT, for at alle vilkår for eventuelle offentlige tilskudd overholdes, og at virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regler. Styret har som hovedoppgave å være ansvarlig for driften ved fagskolen og føre tilsyn med den daglige ledelsen og fagskolen. Ansvarer omfatter også å sørge for en forsvarlig organisering av fagskolen, og at det fastsettes planer og budsjetter. I tillegg skal styret holde seg oppdatert på den økonomiske utviklingen i fagskolen og sørge for at virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er underlagt tilfredsstillende kontroll, jf. vedtatt fagskolelov § 3 åttende ledd, som ble vedtatt av Stortinget i mars 2017 og først trer i kraft 1. januar 2018⁵. Det følger videre av vedtatt fagskolelov § 3 sjuende ledd⁶ at styret før opptak skal fatte vedtak om at det etter styrets skjønn er forsvarlig å starte opp et nytt studieår.

Det følger av gjeldende fagskolelov § 3 første ledd at styret skal ha minimum fem medlemmer. Med hensyn til styrerepresentasjon og sammensetning er det fastsatt krav om at ansatte og studenter skal sikres møte-, tale- og forslagsrett i de tilfellene styret behandler saker av betydning for gjennomføringen av godkjent fagskoleutdanning, jf. gjeldende fagskolelov § 3 fjerde ledd.

Fagskoleloven har i dag ingen bestemmelser om at fagskolen skal ha egen rektor. Gjeldende fagskolelov § 3 femte ledd fastsetter at tilbyder skal ha en administrativ og faglig ledelse, og at styret for fagskolen tilsetter den administrative og faglige ledelsen.

⁴ Se Prop.44 L (2016-2017) og Innst. 225 S (2016-2017)).

⁵ Se Prop.44 L (2016-2017) og Innst. 225 S (2016-2017)).

⁶ Se Prop.44 L (2016-2017) og Innst. 225 S (2016-2017)).

Gjeldende fagskolelov § 3 sjette ledd pålegger alle fagskoler, også de offentlige, å være registrert i Enhetsregisteret.

10.3 Departementets vurdering og forslag

10.3.1 Styret ved fagskolen

I Fagskolemeldingen foreslo regjeringen en rekke tiltak for å tydeliggjøre styrets rolle og ansvar for fagskolens virksomhet. Fagskolen skal ledes av et styre. Styret skal gjøre strategiske valg og prioriteringer, og det vil være ansvarlig for fagskolenes måloppnåelse og resultater.

Som redegjort for i kapittel 4.2 mener departementet at ansvarsfordelingen mellom eier, fagskolen og styret bør klargjøres i ny fagskolelov. Etter departementets vurdering er ikke "tilbyder" et presist nok begrep med hensyn til hvem som har det faktiske strategiske og operasjonelle ansvaret for de ulike delene av fagskolens virksomhet, og at begrepet erstattes med "styret" i de sammenhengene der er klart at det er styret som er ansvarlig.

Departementet foreslår et eget kapittel i loven som regulerer forhold knyttet til fagskolens organisering og ledelse. Departementet foreslår at bestemmelser om styrets ansvar samles i en egen bestemmelse og videreføres med enkelte presiseringer. Departementet mener at en egen bestemmelse om styrets ansvar vil gi en god oversikt over hvilke oppgaver og ansvar styret skal ha, og vil få frem at styret ved fagskolene skal være uavhengig, handlekraftig og profesjonelt.

Det fastslås i lovforslaget § 8 første ledd at alle fagskoler skal ha et styre, og at styret for offentlige fagskoler (fylkeskommunale og statlige) og fagskoler organisert som studieforbund, er øverste ansvarlige styringsorgan. Styrets evne til å drive god styring av fagskolene vil være nødvendig for å sikre effektiv drift og gi gode faglige resultater. Videre må styrene både ved offentlige og private fagskoler være aktive i utviklingen av utdanningstilbud og i prioriteringer av tilbud, og etter departementets vurdering bør det derfor fremgå tydelig at det er styret som har ansvar for all virksomhet ved fagskolen.

Departementet foreslår videre at det er styret som skal ha ansvar for at det blir gitt nødvendig informasjon og veiledning til søkere og studenter, blant annet om skolepenger, utdanningstilbud, søknadsfrister og opptakskrav. Gjeldende regel om at styret skal fastsette krav til lærer- og instruktørkompetanse og ledelse videreføres, jf. forslagets fjerde og femte ledd, videreføres.

10.3.2 Styrets sammensetning

I Fagskolemeldingen foreslås det at styret skal ha minst sju medlemmer, og at minst to av medlemmene skal ha tilknytning til relevant arbeidsliv, fortrinnsvis med regional tilknytning. I tillegg foreslås det at det innføres stemmerett for studenter og ansatte i fagskolens styre. Departementet foreslår å lovfeste styrets sammensetning i egen bestemmelse.

Departementet viser til at det i NOU 2014: 14 pekes på at styrene må profesjonaliseres i større grad enn i dag, og at det må settes krav til faglig kompetanse for medlemmene. I

Fagskolemeldingen legger også Regjeringen vekt på at fagskolestyrene må være aktive i den regionale kompetanseplanleggingen og at de er orienterte om regionens kompetansebehov og utviklingsmuligheter.

For at fagskolene skal kunne ivareta lokale og regionale behov, mener departementet at arbeids- og næringslivet må være tett på fagskolene. Styrerepresentanter fra arbeids- og næringslivet kan bidra med god kunnskap om arbeidslivets kompetansebehov lokalt, regionalt og nasjonalt, og med relevant kunnskap for de utdanningene som fagskolen tilbyr. Videre mener departementet at styremedlemmer med arbeids- og næringslivserfaring, fortrinnsvis med regional tilknytning, vil bidra til et godt samspill mellom fagskolen og samfunnet rundt. Det er etter departementets vurdering derfor hensiktsmessig at de får mulighet til å påvirke beslutninger gjennom deltakelse i styret.

Ved forrige revisjon av fagskoleloven ble studentenes faglige rettigheter ytterligere styrket. Departementet mener at det svært viktig at studentene gis mulighet til å påvirke utdanningens innhold og utvikling og slik kunne bidra til en heving av kvaliteten i utdanningene. Det er også viktig at studentene får reelle muligheter til deltakelse og til å påvirke beslutningene som tas i fagskolens styrende organer. Fagskolestudentene bør etter departementets vurdering derfor ha de samme rettigheter i styret som studentene ved universiteter og høyskoler har.

Departementet foreslår også at de ansatte skal være representert i fagskolens styre, slik at de får reell innflytelse over eget arbeidssted og utvikling av fagskolen. Dette samsvarer også med reglene for ansattes rettigheter i styrene for universiteter og høyskoler. Der fagskolen organiseres som aksjeselskap, stiftelse eller fylkeskommunalt foretak, vil stemmerett for ansatte allerede i noen grad følge av den respektive selskapslovgivningen. Fylkeskommunale fagskoler som ikke er organisert som fylkeskommunale foretak har imidlertid ikke et tilsvarende krav.

For private fagskoler som organiseres som aksjeselskap eller stiftelse, jf. lovutkastet § 12 første ledd, gjelder regler for valg av styremedlemmer av aksjeloven kapittel 6 eller stiftelsesloven kapittel 4. Når det gjelder sammensetningen av styret skal den være i tråd med reglene som foreslås i fagskoleloven og kan utfylles av særlige krav i selskapslovgivningen. Det innebærer at institusjonene ved sammensetning av styret må ivareta både de særlige kravene som stilles i fagskoleloven og de kravene som stilles i den generelle lovgivningen. Dersom det skulle vise seg å være motstrid i forhold til den generelle lovgivningen, vil bestemmelsene i fagskoleloven som særlov, som hovedregel gå foran.

I fylkeskommunale fagskoler har fylkeskommunen som eier påvirkning på styret ved fagskolen. Selv om det er styret som er øverste ansvarlige styringsorgan for fagskoleutdanningen, kan fylkeskommunene som eier, og innenfor lovens rammer, påvirke virksomheten ved valg av styremedlemmer, eventuelt avsetting av styret, finansiering og fastsettelse av styrets vedtekter.

I likhet med styrene for universiteter og høyskoler er det foreslått at hvis styret har mer enn ti medlemmer skal hver av gruppene studenter og ansatte ha minst to medlemmer hver. Forslaget skal sikre at disse gruppene får en reell påvirkning i beslutningsprosessene også i styrer som har flere medlemmer enn minstekravet om sju medlemmer. Sammensetningen i

styret må for øvrig oppfylle kravene i likestillingsloven § 13 om at begge kjønn skal være representert, jf. lovforslaget § 9 andre ledd. Det foreslås at styremedlemmene og varamedlemmer velges for inntil fire år, mens studentene med vara velges for ett år. Bestemmelsen er ment å regulere kun maksimal funksjonsperiode, og styret eller dets eiere kan avvike fra dette ved å fastsette kortere funksjonsperioder for styremedlemmene.

Departementet foreslår også en bestemmelse som fastsetter styrets vedtaksførhet, jf. forslaget § 10. Bestemmelsen fastslår at styreleder er møteleder. Når mer enn halvparten av styremedlemmene er til stede og avgir stemme kan styret fatte vedtak. Hovedregelen etter andre ledd er at vedtak fattes med alminnelig flertall, hvis ikke annet er bestemt i loven. Fagskoleloven gjør unntak fra hovedregelen om alminnelig flertall i saker som er særlig inngripende overfor studenten, for eksempel vedtak om utestenging. I saker der det er tilstrekkelig med alminnelig flertall vil møteleder ha dobbeltstemme hvis antall stemmer for og imot et forslag er likt.

10.3.3 Administrativ og faglig ledelse ved fagskolen

Etter departementets vurdering bør fagskolens faglige og administrative ledelse styrkes.

Departementet foreslår at det lovfestes at den enkelte fagskole skal ha en rektor og at det er fagskolens styre som skal tilsette rektor, jf. forslaget § 11. Ansettelsesprosessen skal sikre at fagskolen får en rektor som har nødvendig fag- og lederkompetanse, og at studentene og de ansatte blir hørt, jf. forslaget § 11 første ledd. Etter departementets vurdering er det styret som har det strategiske og overordnede perspektivet og som bør ha kompetansen til å tilsette rektor.

I tilfeller der fagskolen må håndtere en akutt situasjon, vil det kunne oppstå situasjoner der det kan ta lang tid å få et samlet styre til å vurdere og avgjøre saken. Departementet foreslår derfor å lovfeste en generell fullmakt til rektor å fatte beslutninger i saker som ikke kan vente til styret kan komme sammen i møte, samt til å avgjøre løpende saker som ikke kan utsettes til neste styremøte, jf. lovforslaget § 11 annet ledd. Tilsvarende bestemmelse er å finne i universitets- og høyskoleloven § 10-2 første ledd bokstav b, som gir rektor fullmakt til å avgjøre saker i de tilfellene der disse ikke kan utsettes til styret kan komme sammen i møte.

Departementet foreslår for øvrig en eksplisitt hjemmel for rektors adgang til å fatte vedtak om bortvisning i lovforslaget § 24 første ledd, slik at sanksjonen kan tre i kraft umiddelbart. Dette vil spesielt være i tilfeller der studenten opptrer på en måte som grovt forstyrrer læringsmiljøet, eller som kan være en fare for medstudenter, ansatte eller de studenten møter under praksis, prosjektarbeid og lignende. Departementet mener at rektors vedtak i slike saker skal være midlertidige, og saken må derfor sendes videre til styret eller den lokale klagenemnda for at det skal fattes et endelig vedtak så snart som mulig. Forslaget innebærer ikke at rektor skal ha adgang til å fatte vedtak om utestenging etter gjeldende fagskolelov § 10 første ledd siste punktum. Til forskjell fra bortvisningsvedtak, som i utgangspunktet begrenses til områder eller sammenhenger hvor problematferden forekommer og ikke medfører inngrep i retten til å gå opp til eksamen, er utestengingsvedtak mer inngripende overfor studenten. Slike vedtak må fremdeles fattes av styret eller eventuelt den lokale

klagenemnda, og må begrunnes som nødvendig og forholdsmessig når studenten for eksempel ikke respekterer og etterkommer bortvisningsvedtaket.

Se lovforslagene i kapittel 3 og § 24 første ledd.

11. TILRETTELEGGING FOR STUDENTORGAN

11.1 Bakgrunn for forslaget

Det har vært en premiss i Fagskolemeldingen, og Stortingets behandling av denne, at fagskolestudenter skal ha de samme rettighetene som studenter ved universiteter og høyskoler. Dette går frem både NOU 2014: 14/ Prop. 95 L (2015-2016)/ Meld. St. 9 (2016-2017). I Prop. 59 L s. 6 første spalte heter det: "Departementet mener det er hensiktsmessig at regelverket på fagskoleområdet tilsvarer reglene i universitets- og høyskoleloven så langt det passer, og at det bør være et enhetlig regelverk for studentenes rettigheter". Endringer i fagskoleloven og forslag i meldingen har gjort at det rettighetene for de to studentgruppene blir stadig likere.

I Fagskolemeldingen foreslås det at studentene skal ha stemmerett i styret. Tidligere har studentene kun hatt møte-, tale- og forslagsrett når tilbyder har behandlet saker i forbindelse med fagskoleutdanning, som har hatt betydning for studentenes situasjon. Forslaget om stemmerett innebærer en utvidelse av studentenes rettigheter og gir studentene en økt innflytelse i egen studiehverdag og på egen studiesituasjon. Det er fremdeles enkelte rettigheter for studenter i universitets- og høyskolesektoren som ikke har en tilsvarende parallell regulering i fagskoleloven. En av disse rettighetene gjelder fagskolestudentenes mulighet og rett til opprettelse av studentorgan. Departementet mener at gode studentdemokratier er en viktig faktor for å drive fagskolene og sektoren framover.

Departementet mener at styret og administrasjonen på en fagskole har et ansvar for å få i gang og støtte opp under studentorganet. Gode studentdemokratier har noen kjennetegn. Dette kan være at tillitsvalgte rekker å overlape hverandre, at alle fagretninger er representert i studentorganet, reelle valg av studentrepresentanter til studentorgan, styre og klagenemnd, god tilrettelegging for studentorgan og god kommunikasjon mellom administrasjon og studentorgan.

11.2 Gjeldende rett

I gjeldende fagskolelov § 4 fjerde ledd heter det at "Tilbyder skal legge til rette for opprettelse av studentorgan for å ivareta studentenes interesser og samarbeid med ledelsen." Tilsvarende bestemmelse i universitets- og høyskoleloven § 4-1 gir studentene en rett til å kunne opprette studentorgan. I tillegg har universiteter og høyskoler en plikt til å tilrettelegge for at studentorganet kan drive arbeidet sitt på en tilfredsstillende måte, og det skal etableres en avtale mellom ledelse og studentorgan om tilretteleggingen.

Bestemmelsen i fagskoleloven har stått uendret siden loven var ny i 2003. I forarbeidene til denne bestemmelsen (Ot.prp. nr. 32 (2002-2003) *Lov om fagskoleutdanning*) fremgår det at

bestemmelsen ikke innebærer noen plikt til å opprette studentorgan, men dersom studentene ønsker det skal tilbyder legge til rette for slikt organ og samarbeid. I forskrift om tilsyn med kvalitet i fagskoleutdanning av 12. desember 2013 nr. 1504 (fagskoletilsynsforskriften) heter det i § 4-4 bokstav f at godkjente tilbydere har plikt til å ha et fungerende studentdemokrati, og å kunne vise til resultater av samarbeidet med studentene. Godkjente tilbydere har både plikt til å tilrettelegge for studentdemokratiske organer og til å dokumentere at det er et godt samarbeid med studentene.

11.3 Departementets vurdering og forslag

Departementet foreslår at lovens bestemmelse om fagskolestudentenes rett til å organisere seg, endres. Fagskolestudentene skal få tilnærmet like lovbestemte rettigheter som universitets- og høyskolestudenter. Det foreslås derfor at styret plikter å sørge for å tilrettelegge for studentorgan, og at en bestemmelse tilsvarende universitets- og høyskoleloven § 4-1 tredje og fjerde ledd tas inn i fagskoleloven. Dette vil gi fagskolen samme plikt som universiteter og høyskoler til å legge til rette for et fungerende studentdemokrati, og til at dette samarbeidet skal formaliseres i en avtale. I likhet med regelen etter universitets- og høyskoleloven § 4-4 gir bestemmelsen ikke en rett for studentorganet til å pålegge fagskolen bestemte ytelser, med studentorganet har krav på å bli tatt med på råd når det skal fastsettes hvilken tilrettelegging som er nødvendig for at studentorganet skal kunne drive sitt arbeid på en tilfredsstillende måte, jf. Ot.prp. nr. 40 (2001-2002) s. 48. Det er allerede lovfestet i fagskoleloven at det skal tilrettelegges for at studentene kan organisere seg og kunne involveres i fagskolens virksomhet. En uttrykkelig lovhjemmel for styrets plikt til å sørge for tilrettelegging for studentorgan vil være av prinsipiell betydning, samtidig som en lovregulering gir en trygghet og forutberegnelighet for studentene.

Det vises til lovforslaget § 13.

12. OPPTAK

12.1 Bakgrunn for forslaget

Regjeringen vil at fagskoleutdanning skal være et reelt alternativ til universitets- og høyskoleutdanning. I tiltakene nr. 23 til 28 i Fagskolemeldingen foreslås det ulike tiltak for å synliggjøre opptaket til fagskolene bedre enn i dag.

Fagskoleutdanning skal ligge på nivået over fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. I dag er opptaksgrunnlaget til fagskoleutdanning enten generell studiekompetanse (jf. universitets- og høyskoleloven § 3-6 første ledd), yrkesfaglig kompetanse fra videregående skole og realkompetanse. Dette opptaksgrunnlaget skal fortsatt være det gjeldende grunnlaget for opptak til fagskoleutdanning.

Departementet mener at opptaksregelverket til fagskoleutdanning bør ha en større grad av samordning for alle fagskoler. Gjennom å regulere opptak kan det legges til rette for en styrking av fagskoleutdanningen som en utdanning som faktisk og reelt ligger på nivået over

fullført videregående skole. Det er viktig at opptaksbestemmelser og opptaksprosedyrer holder høy kvalitet, og at søkerne opplever forutsigbarhet og likebehandling i søknadsprosessen. I tiltak nr. 28 i Fagskolemeldingen foreslås det at opptaket til fagskoleutdanningen skal synliggjøres på samme nettsted som det samordnede opptaket til universiteter og høyskoler. Arbeidet med å utvikle løsning for dette er alt satt i gang.

12.2 Gjeldende rett

Nær 70 prosent av fagskolestudentene som ble tatt opp i 2015 hadde yrkesfaglig kompetanse. Fagskoleutdanning er et viktig tilbud for dem som ønsker å bygge videre på slik utdanning. Generell studiekompetanse var opptaksgrunnlag for ca. 20 prosent av søkerne. Dette er det vanligste opptaksgrunnlaget innen fagområdene mediefag, humanistiske og estetiske fag og økonomisk-administrative fag. Generell studiekompetanse skal også være kunne være opptaksgrunnlag for fagskoleutdanninger som ikke bygger videre på yrkesfaglige utdanningsprogram fra videregående opplæring. I tillegg blir ca. 10 prosent av fagskolestudentene tatt opp på grunnlag av en realkompetansevurdering. Denne vurderingen gjøres av den enkelte fagskole.

I dag er opptak til fagskolen regulert i gjeldende fagskolelov § 4 annet ledd: "Tilbyder skal gi forskrift om opptak som inneholder krav til formell utdanning og realkompetanse. Flere fagskoler kan samarbeide om å fastsette slik forskrift."

Fagskolene fastsetter selv egne forskrifter for opptak. Siden opptaksgrunnlaget for fagskoleutdanningene må være forskjellige ut i fra utdanningenes egenart, er det naturlig at lokale forskrifter får forskjellig uttrykk. Noen fagskoler samarbeider om å fastsette forskrifter, men tilnærming og praktisering av opptaket kan gjøre at forskriften kan bli tolket på ulik måte.

Det er ingen nasjonal opptaksfunksjon for søkere til fagskoleutdanning. Det er etablert et nasjonalt opptakskontor som koordinere søkere til fylkeskommunale fagskoleutdanninger innen teknisk fagskole og helseutdanningene. Dette driftes av Rogaland fylkeskommune på vegne av alle landets fylkeskommuner. Å etablere et felles system kan gi fordeler som lavere administrasjonskostnader, likebehandling av søkerne og bedre informasjon og statistikk om søkerne. Det kan også sikre større likebehandling ved klager over opptak.

12.3 Departementets vurdering og forslag

12.3.1 Opptaksgrunnlag

Det er i dag ingen hjemmel i fagskoleloven som sier hva det generelle opptaksgrunnlaget til fagskoleutdanning er. Opptaksgrunnlaget til fagskoleutdanning kan være både yrkesfaglig utdanning, generell studiekompetanse, realkompetanse eller en kombinasjon av disse grunnlagene. Departementet mener at hva som kan være opptaksgrunnlag må lovfestes.

Det foreslås i ny fagskolelov § 1 andre ledd å tydeliggjøre at fagskoleutdanning skal ligge på nivået over videregående opplæring. I dette ligger at fullført og bestått videregående opplæring er det grunnlaget som fagskoleutdanningen bygger videre på. Det foreslås at det lovfestes at det skal stilles krav om fullført og bestått videregående opplæring, eller

tilsvarende realkompetanse, for å få opptak til fagskole. Lovbestemmelsen er ikke til hinder for at fagskolen kan fastsette tilleggskrav, for eksempel krav til arbeidserfaring eller spesielle utdanninger.

Det vises til lovforslaget § 15 første ledd.

12.3.2 Opptak på grunnlag av realkompetanse - aldersgrense

Realkompetansevurdering er et relativt hyppig brukt opptaksgrunnlag til fagskoleutdanning i dag. Formålet med en realkompetansevurdering er å vurdere om en person uten tilstrekkelig formell kompetanse har tilegnet seg tilsvarende forkunnskaper og ferdigheter på annen måte, slik at vedkommende likevel kan få adgang til utdanningen. Det foreslås at retten til å bli vurdert for opptak på bakgrunn av realkompetanse hjemles i loven.

I dag er alderskravet for opptak til fagskoleutdanning på grunnlag av realkompetanse at søkeren har fylt 19 år, jf. NOKUTs veiledning til tilbydere av fagskoleutdanning (NOKUT 2016). For opptak til universitets- og høyskolestudier stilles det krav om at søkeren har fylt 25 år.

Departementet mener at det vil ta tid å opparbeide seg kompetanse både i og utenfor utdanningssystemet. Det er usannsynlig at søkere som ikke har hatt læring som hovedaktivitet, og som er yngre eller omtrent like gamle som personer som har fullført videregående opplæring, kan ha klart å oppnå den samme eller tilsvarende kompetanse. For å tydeliggjøre at opparbeiding av realkompetanse nødvendigvis må ta en del tid, er det i Fagskolemeldingen foreslått at det settes en nedre aldersgrense for realkompetansevurdering for opptak til fagskoleutdanning, og at denne grensen settes ved 23 år.

Det vises til lovforslaget § 15 andre ledd.

12.3.3 Felles forskrift om opptak

Regjeringen har i Fagskolemeldingen sagt at den ønsker at det fastsettes en felles forskrift om opptak. Det kan være hensiktsmessig at generelle regler om opptak, som alle søkere og fagskolene må forholde seg til, samlet på ett sted. Dette gjelder krav til opptaksgrunnlag, hva slags grunnutdanning som er nødvendig, tilleggskrav for opptak, hvilke krav til realkompetanse som kan eller skal stilles, osv. Som nevnt over vil en forskrift for opptak til fagskoleutdanning gi større transparens for, økt forutberegnelighet for og større grad av likebehandling av søkerne. Det nye regelverket må være entydig og må kunne gi samme tolkning og forståelse av reglene for alle involverte. Det vil også etableres en egen nettside for opptak, som vil gi fagskoleutdanning bedre synlighet, bli lettere å finne frem i og forstå, og kunne gi bedre oversikt.

Fagskoleloven inneholder i dag ingen hjemmel for departementet til å fastsette en generell opptaksforskrift, slik som tilfellet er i universitets- og høyskoleloven. Det er derfor nødvendig å fastsette en egen hjemmel for dette i fagskoleloven.

Det vises til lovforslaget § 15 tredje ledd.

12.3.4 Nasjonal samordning av opptaket:

Regjeringen har i Fagskolemeldingen sagt at den også ønsker å innføre et felles opptakssystem for fagskoleutdanningene. Ansvar for å drifte et slikt system vil bli lagt til Nasjonalt senter for felles systemer og tjenester for forskning og studier (CERES), som i dag administrerer Samordna opptak for universiteter og høyskoler. Departementet forventer at et samordnet opptak kan gi fagskolene økt synlighet, gi høyere kvalitet på fagskoleopptaket, gi bedre statistikk og kunnskap, og mulighet til å analysere søkningen og opptaksresultater. For å få til samordning av opptaket er det etter departementets vurdering nødvendig med en egen hjemmel for dette i fagskoleloven, på samme måte som det er hjemmel for dette i universitets- og høyskoleloven 3-7 første ledd.

Det er ønskelig at opptakssystemet benyttes både av offentlige og private fagskoler. De private må selv bestemme at de vil bruke systemet.

Det vises til lovforslaget § 15 tredje ledd.

13. STUDIEPOENG

13.1 Bakgrunn for forslaget

I Fagskolemeldingen tiltak nr. 41 foreslås det at det skal legges frem forslag om endring i fagskoleloven for å endre betegnelsen for omfangsmål på arbeidsbelastning og læringsutbytte fra fagskolepoeng til studiepoeng. I dag brukes betegnelsen "fagskolepoeng".

13.2 Gjeldende rett

Gjeldende lov § 5 tredje ledd bokstav c sier at departementet kan gi forskrift om "fagskolepoeng som beskrivelse for normert studietid". Fagskolepoeng ble innført i 2013 for å beskrive læringsutbytte og studentenes forutsatte arbeidsinnsats. Betegnelsen fagskolepoeng er parallell til betegnelsen studiepoeng i universitets- og høyskoleloven, men poengene er ikke automatisk kompatible. Ved søknad om innpassing og godkjenning av utdanning fra fagskoleutdanning til universitets- eller høyskoleutdanning er det det faglige innholdet og læringsutbyttet som vurderes, og ikke poengene i seg selv.

13.3 Departementets vurdering og forslag

Mange har uttrykt ønske om at man endrer begrepet til studiepoeng for alle studier på høyere nivå. Fagskolepoeng er for fagskoleutdanning det samme som studiepoeng er for universitets- og høyskoleutdanning. På engelsk omtales begge betegnelsene som "credits".

Det er viktig å understreke at endring av betegnelse i seg selv ikke vil gi noen automatisk rett til å få godkjent utdanning som del av høyere utdanning. Det er vurdering av læringsutbyttet som skal legges til grunn for eksempel ved vurderingen av fritak for deler av en universitets- og høyskoleutdanning. Endring av betegnelse vil ikke føre til endring i disse vurderingskriteriene.

Departementet mener at å bruke samme betegnelse som omfangsmål for læringsutbytte og arbeidsinnsats for alle utdanning på høyere nivå kan gi fagskoleutdanningen større anerkjennelse, og klargjøre at utdanningene er parallelle og på samme nivå. Det foreslås derfor at innføres betegnelsen studiepoeng erstatter betegnelsen fagskolepoeng.

Departementet vil understreke at fagskolene ikke kan omregne studiepoengene sine til European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS). Fagskoleutdanning er ikke omfattet av Bologna-samarbeidet, og ECTS er et system for å sammenligne vekt og karakterer for utdanninger tatt innenfor dette samarbeidet. Forskriftsbestemmelsene om innpassing og fritak for fagskoleutdanningene er formulert etter The European Credit system for Vocational Education and Training (ECVET), og det vil være den som er aktuell for fagskoleutdanningene.

Å endre betegnelse fra fagskolepoeng til studiepoeng krever egne regler for på hvilket tidspunkt ny betegnelse skal tas i bruk. Departementet foreslår at de studentene som er i utdanning ved lovens ikrafttredelse får vitnemål med betegnelsen studiepoeng for hele utdanningsløpet. Dette medfører at de vil få konvertert eksamener som ble gitt uttelling i form av fagskolepoeng til eksamener med uttelling i studiepoeng, så lenge det er snakk om én utdanning.

Departementet vurderer også om det bør åpnes for at fagskoler skal kunne skrive ut nye vitnemål med studiepoeng til de studentene som ønsker det. Vi vil gjerne få innspill fra høringsinstansen på dette.

Det vises til lovforslaget § 16 andre ledd.

14. GRADSTILDELING

14.1 Bakgrunn

I Fagskolemeldingen foreslår Regjeringen i tiltak nr. 40 at utdanning av ett års varighet eller mer skal få rett til å kalles en grad. Stortinget har i sin behandling av Fagskolemeldingen (Innst.254 S (2016-2017) støttet forslaget om å endre loven slik at fagskolene kan tildele grad. Stortinget ønsker at det vurderes alternativer til "fagskolekandidat" som betegnelse for grad.

14.2 Gjeldende rett

Det er ingen regel om gradstildeling i fagskoleloven i dag. I dag kan imidlertid den enkelte fagskole, i når fagskolen søker om godkjenning, bestemme hva slags tittel det er hensiktsmessig å bruke for en som har en fullført og bestått utdanningen. Fagskolen kan også selv finne en betegnelse som viser utdanningens egenart og hvilken kompetanse den gir.

14.3 Departementets vurdering og forslag

Departementet legger til grunn at titler, begreper og betegnelser kan ha betydning for fagskoleutdanninger og de fagskoleutdannede. Mange av de titlene som i dag brukes er godt

egnet til å vise hvilken kompetanse kandidatene har, ved at de viser til faget eller bransjen som utdanningen er myntet på. En tittel er med på å synliggjøre hva slags utdanning og kvalifikasjoner kandidaten har, og den kan gjøre det enklere for arbeidsgivere å orientere seg når nye medarbeidere skal rekrutteres. Det er uansett viktig å minne om at det i siste instans vil være vitnemålet og hvilket læringsutbytte som er oppnådd som viser hva den enkelte kan etter endt utdanning.

Både Regjering og Stortinget har gitt sin tilslutning til at en grad bør begrenses til utdanning av et visst omfang. De fleste fagskoleutdanningene har ett eller to års omfang. Departementet går inn for at den nedre grensen for omfang for "grad" settes ved utdanning som er normert til 60 studiepoeng. Departementet foreslår at utdanningen kalles "fagskolekandidat", men åpner for at høringsinstansene kan komme med forslag til andre mulige titler.

Det vises til lovforslaget § 17.

15. VURDERING AV SKIKKETHET

15.1 Bakgrunn for forslaget

I forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning § 12 annet ledd er det fastsatt at lengste utestengingsperiode er fem år. I fagskoleloven er det ikke fastsatt en øvre grense for utestengingsperiode på bakgrunn av vurdering av skikkethet. Lengste mulige utestengingsperiode ved vedtak om utestenging etter gjeldende fagskolelov § 10 annet ledd (fare for liv og helse) og tredje ledd (falskt vitnemål) er imidlertid regulert. Departementet foreslår derfor å angi lengste mulige utestengingsperiode også for vedtak etter bestemmelsen om skikkethet.

15.2 Gjeldende rett

Det følger av gjeldende fagskolelov § 11 første ledd at departementet gir forskrift om at fagskolen skal vurdere om den enkelte student i bestemte utdanninger er skikket for yrket. Vurderingen skal skje gjennom hele utdanningen. Videre følger det av gjeldende fagskolelov § 11 tredje ledd at styret kan vedta at en student ikke er skikket for yrket. Blir det fattet slikt vedtak, kan studenten utestenges fra utdanningen. Det er foreløpig ikke fastsatt bestemmelser om vurdering av skikkethet i forskrift, og det er ikke regulert i fagskoleloven hvor lenge en student kan utestenges på bakgrunn av at en student blir vurdert som ikke skikket til yrket.

15.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet mener at vedtak om utestenging på bakgrunn av at en student er vurdert til ikke skikket for yrket, er så inngripende overfor studentene at det bør fremgå i loven hvor lenge maksimal utestengingsperiode kan være.

Tidligere var denne fastsatt til tre år, men i forbindelse med revisjonen av forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning foreslo departementet å forlenge lengste mulige utestengingsperiode fra tre til fem år. I vurderingen viste departementet blant annet til at allmenne hensyn tilsier at personell som arbeider med sårbare grupper bør være skikket til jobben sin, og at studenter på disse utdanningene skal, i forbindelse med praksisstudier og

senere i yrket, opprette tillitsforhold til disse. Departementet mener at det bør være samsvar mellom utestenging fra fagskoleutdanning og høyere utdanning og foreslår derfor at lengste mulige utestengingsperiode er fem år.

Det vises til lovforslaget § 25 tredje ledd.

16. FREMLEGGELSE AV POLITIATTEST

16.1 Bakgrunn for forslaget

Departementet ønsker å presisere at også merknader om vedtatt forelegg, i likhet med en dom, kan gi grunnlag for utestenging etter gjeldende fagskolelov § 12 tredje ledd. Videre foreslås det å harmonisere utestengingsvedtakene i loven slik at det også i saker om politiattest kreves to tredels flertall for å fatte vedtak om utestenging.

16.2 Gjeldende rett

Studenter ved enkelte fagskolestudier kan bli bedt om å legge frem politiattest etter politiregisterloven § 39 ved opptak eller underveis i utdanningen. Det følger av politiregisterloven § 39 at det i politiattesten skal anmerkes om personen er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelse etter en rekke bestemmelser i straffeloven. I gjeldende fagskolelov § 12 tredje og fjerde ledd omtales imidlertid kun tilfeller der studenten er dømt, siktet eller tiltalt. Det fremgår ikke eksplisitt av bestemmelsene at vedtatt forelegg kan være grunnlag for utestengelse, men det er i dag lagt til grunn at en student som har vedtatt forelegg for overtredelse av de aktuelle straffebygdene kan utestenges, på samme måte som en som er dømt for samme overtredelse. Etter gjeldende bestemmelse kreves det bare alminnelig flertall for å fatte vedtak om utestenging.

16.3 Departementets vurderinger og forslag

Alle merknader på politiattesten kan være grunnlag for utestenging etter gjeldende bestemmelse om politiattest i fagskolelov § 12. I tilfeller der det fremgår av politiattesten at en student har vedtatt et forelegg bør det fremkomme av lovteksten at også dette kan gi grunnlag for utestenging. Hensynet til sårbare grupper understøtter også at vedtatt forelegg må vurderes som grunnlag for utestenging. Departementet foreslår at dette fremgår eksplisitt av loven.

Et vedtak om utestenging på bakgrunn av merknad på politiattest er en inngripende sanksjon overfor studenten. Det er imidlertid ikke krav om at vedtak etter denne bestemmelsen skal fattes med to tredels flertall. Andre bestemmelser i loven, hvor det fattes vedtak om utestenging på bakgrunn av vurdering av skikkethet, fusk, grovt forstyrrende opptreden eller skapt fare for liv eller helse, har fastsatt krav om to tredels flertall for vedtak om å utestenge studenten. Etter departementets vurdering bør utestenging på bakgrunn av merknad på politiattest, som kan få større konsekvenser for studenten enn for eksempel vedtak om bortvisning, ikke kunne fattes med knappere krav til flertall enn det som er kravet i de øvrige bestemmelsene som kan gi grunnlag for bortvisning eller utestengning. Departementet mener kravet til flertall i de sakene det her er snakk om bør være på samme nivå. Departementet mener det derfor er nødvendig å lovfeste at vedtak om å utestenge en student på grunn av

merknað på politiattest etter fagskoleloven etter bestemmelsen om politiattest må fattes med minst to tredels flertall.

Det foreslås for øvrig enkelte språklige justeringer i bestemmelsen. Departementet foreslår blant annet å endre "yrkesutøving" i andre ledd til "arbeid". Formålet er å klargjøre at det som omfattes er mer enn det som tradisjonelt betegnes som et yrke. For eksempel vil denne endringen klargjøre at enhver som yter tjenester etter helse- og omsorgsloven kan bli avkrevd attest, ikke kun den som har et yrke som krever autorisasjon etter helsepersonelloven.

Det vises til lovforslaget § 26.

17. RETT TIL FORELDREPERMISJON OG PERMISJON I FORBINDELSE MED FØDSEL

17.1 Bakgrunn for forslaget og gjeldende rett

Gjeldende fagskolelov regulerer ikke forholdene for studenter som får barn i studietiden, jf. tilsvarende bestemmelse i universitets- og høyskoleloven § 4-5. Selv om fagskoleutdanningene i dag maksimalt er toårige, kan det være like aktuelt at fagskolestudenter får barn i studietiden, som for universitets- og høyskolestudenter. Mange fagskolestudenter er også eldre enn universitets- og høyskolestudenter (i snitt to år eldre), og tar fagskoleutdanning som del av en videreutdanning. Det fremstår som uheldig at fagskolestudentene ikke har en tilsvarende rett til permisjon og til omsorg for barn.

17.2 Departementets vurdering og forslag

Universitets- og høyskoleloven § 4-5 hjemler studenters rett til å opprettholde sin studentstatus i permisjonstiden dersom studenten får barn. I Prop. 59 L (2013-2014) *Endringer i universitets- og høyskoleloven* ble det foreslått at studenter skulle få rett til utsatt eksamen dersom eksamensdato er satt i perioden fra tre uker før fastsatt termin til tre uker etter fødsel. Retten til utsatt ordinær eksamen eller prøve skal gjelde både for mor og far til barnet, samt medmor og adoptivforeldre. Endringene trådte i kraft i 2014.

Departementet mener at de samme rettighetene også bør gjelde for fagskolestudentene. Studentene skal behandles likt, uavhengig av utdanningstype. I tillegg har fagskolestudentene ofte også utgifter til utdanningen fordi de må betale skolepenger i større grad enn hva studenter ved universiteter og høyskoler må. Å lovfeste rett til permisjon vil gi fagskolestudentene bedre mulighet til å kunne fullføre utdanningen sin, og hindre at de må betale to ganger for samme utdanning.

Det vises til lovforslaget § 27.

18. NASJONAL VITNEMÅLS- OG KARAKTERPORTAL

18.1 Bakgrunn for forslaget

I Fagskolemeldingen foreslår Regjeringen i tiltak 38 at Nasjonal vitnemåls- og karakterportal (vitenmålsportalen) skal omfatte fagskoleutdanning.

I forbindelse med endring av universitets- og høyskoleloven i 2016 ble Vitnemålsportalen hjemlet i universitets- og høyskoleloven § 4-14. CERES har utviklet Vitnemålsportalen og portalen ble lansert i mars 2017. Vitnemålsportalen inneholder informasjon om oppnådde grader og enkeltresultater tatt ved universiteter og høyskoler.

Målet med etablering av Vitenmålsportalen er å ha en tjeneste der personer på en enkel måte kan synliggjøre sine resultater fra fagskoleutdanning for arbeidsgiver, utdanningsinstitusjoner og andre som har bruk for dem, og der mottakerne kan stole på at resultatene er korrekt gjengitt.

18.2 Gjeldende rett

Etter gjeldende fagskolelov § 5 annet ledd utsteder fagskoler vitnemål om fullført fagskoleutdanning. Den som ikke har avsluttet utdanning skal etter anmodning gis karakterutskrift for eksamenene eller prøvene vedkommende har bestått. Vitnemål og karakterutskrift utstedes på papir. Dette innebærer at utover å be om å få se originale vitnemål og karakterutskrifter, er det i dag ikke mulig for en potensiell arbeidsgiver eller utdanningsinstitusjon å vite sikkert om utdanningsdokumentene er ekte eller en forfalsket kopi.

Personopplysningsloven og forskrift om personopplysninger gjelder for Vitnemålsportalen, herunder bestemmelser om informasjonssikkerhet og internkontroll. Vitnemålsportalen inneholder informasjon om personopplysninger som navn og fødselsnummer. Departementet anser ikke opplysningene i vitnemåls- og karakterportalen som sensitive personopplysninger. Dette gjelder både opplysninger som overføres automatisk til portalen (fødselsnummer og utdanningsinstitusjonens identifiseringsinformasjon), og opplysninger som overføres etter brukers initiativ (navn, informasjon om oppnådde grader og karakterer).

Vitnemålsportalen inneholder kun et minimum av informasjon som er nødvendig for at tjenesten skal kunne fungere på en tilfredsstillende måte. Før en person logger inn og tar i bruk portalen vil den kun inneholde informasjon om hvilke institusjoners databaser som har resultater fra denne personen, det vil si fødselsnummer eller D-nummer (utenlandske søkere uten norsk personnummer) koblet til identifiseringsinformasjon som viser til en utdanningsinstitusjons database. Det er kun disse to elementene som innhentes automatisk til Vitnemålsportalen.

Personopplysninger som navn og informasjon om grader og karakterer vil bare overføres fra utdanningsinstitusjonen til portalen når bruker selv tar initiativ til det ved å logge inn i portalen. Når en bruker velger å dele resultatene sine via en lenke, med for eksempel en arbeidsgiver eller utdanningsinstitusjon, vil portalen formidle de resultatene som brukeren har

bestemt skal deles. Brukeren bestemmer selv for hvor lang tid resultatene skal være tilgjengelig.

Kunnskapsdepartementet er behandlingsansvarlig for personopplysningene i portalen, jf. personopplysningsloven § 2 nr. 4. Departementet har delegert det daglige behandleransvaret til Universitetet i Oslo (UiO), fordi UiO har driftsansvar for CERES, jf. universitets- og høyskoleloven. § 1-4 fjerde ledd. CERES forvalter vitnemåls- og karakterportalen og behandler personopplysninger i portalen på vegne av behandlingsansvarlig.

18.3 Departementets vurdering og forslag

For at også informasjon om bestått utdanning fra fagskoler skal kunne fremgå av Vitnemålsportalen, kreves det en lovhjemmel i fagskoleloven slik at det kan innhentes informasjonen også fra fagskoleutdanningsinstitusjonene. De samme juridiske vurderinger som gjelder for resultater hentet fra universiteter og høyskoler, vil også gjelde for resultater hentet fra fagskoleinstitusjonen. Det vises til Prop. 81 L (2015-2016) *Endringer i universitets- og høyskoleloven (NOKUTs tilsyn, nasjonal vitnemålsportal mv.)*.

Det vises til lovforslaget § 40.

19. ENDRING I FAGSKOLELOVEN/SAMSKIPNADSLOVEN – TILKNYTNING TIL SAMSKIPNAD

19.1 Bakgrunn for forslaget

Studentsamskipnadene er opprettet av departementet og har til hovedoppgave å produsere gode og rimelige velferdstjenester til landets studenter. Studentsamskipnadene mottar offentlig støtte gjennom lovpålagt semesteravgift, fri stasjon og tilskudd.

Regjeringen foreslo i tiltak nr. 12 i Fagskolemeldingen en rett til tilknytning til studentsamskipnader for fagskoler som har mer enn 50 studenter og tilbyr utdanning av minst 60 fagskolepoengs omfang. Fagskolemeldingen ble behandlet av Stortinget ved Innst. 254 S (2016-2017). Stortingsflertallet ba Regjeringen foreslå at alle fagskoler skal ha rett til tilknytning til studentsamskipnad, uavhengig av størrelse og utdanningens omfang.

19.2 Gjeldende rett

Fagskoler har i dag ingen rett eller plikt til tilknytning til studentsamskipnad. Fagskolen og studentsamskipnaden kan imidlertid inngå avtale om tilknytning.

19.3 Departementets vurdering og forslag

Departementet legger til grunn at fagskolestudenter skal ha et velferdstilbud på studiestedet. Studentsamskipnadene er opprettet av departementet og har som hovedoppgave å tilby velferdstjenester til studenter. Departementet mener at studentsamskipnadstilknytning vil styrke fagskolenes velferdstilbud. Rett til tilknytning til studentsamskipnad kan styrke fagskolenes attraktivitet, og utgangspunktet bør være at fagskolestudentene og styret ved

fagskolen ønsker slik tilknytning. Som for andre utdanningsinstitusjoner vil det være departementet som avgjør hvilken studentsamskipnad den enkelte institusjon skal være tilknyttet.

19.3.1 Rett til tilknytning

Departementet viser til Stortingsflertallets vedtak i forbindelse med Innst. 254 S (2016-2017), og foreslår at alle fagskoler skal ha rett til tilknytning til studentsamskipnad. Det vil være styret ved fagskolen som avgjør om fagskolen skal knytte seg til en studentsamskipnad. Studentene er representert i styret, og vil dermed kunne delta i avgjørelsen. Styret plikter også å samarbeide med fagskolens studentorgan når det gjelder saker av betydning for studiemiljø og studentvelferd.

Noen fagskoleutdanninger er lagt opp slik at studentene ikke har så sterk tilknytning til et studiested, og slik at de kanskje ikke har behov for alle tjenester som en studentsamskipnad tilbyr. Fagskolens tilknytning til studentsamskipnad vil kreve administrativ merinnsats både fra fagskolen og fra studentsamskipnaden. Avtaler må inngås og følges opp, fagskolene skal kreve inn semesteravgift på vegne av studentsamskipnaden, fagskolene må kunne tilby egnet fri stasjon med mer.

Departementet mener at økt samlet studentvelferd bør veie tyngre enn administrative merkostnader for fagskolen og studentsamskipnaden, og foreslår derfor at fagskolene får en ubetinget rett til tilknytning til studentsamskipnad.

Departementet foreslår ingen plikt til tilknytning til studentsamskipnad, heller ikke for store fagskoler. Departementet mener det i første omgang er mest hensiktsmessig å overlate til fagskolestyret selv å vurdere om deres studenter vil ha behov for, og nytte av, tilknytning til en studentsamskipnad. Stortinget har imidlertid bedt departementet om å vurdere om fagskoler etter bestemte kriterier bør ha plikt til medlemskap i studentsamskipnad. Vi ber derfor om høringsinstansenes innspill på dette allerede nå. Departementet vil på grunnlag av høringsinstansenes innspill vurdere om det skal lovfestes en slik plikt. Et eventuelt forslag om lovfesting av dette vil bli sendt på alminnelig høring.

Det vises til forslaget til endring i studentsamskipnadsloven §§ 1 første ledd , 3 tredje ledd og 4 annet ledd.

19.3.2 Grad av tilknytning

Hvis fagskolen ønsker å knytte seg til en studentsamskipnad, vil dette bety fullverdig tilknytning. Departementet foreslår ingen særlige tilpasninger for fagskolenes del.

Fullverdig tilknytning innebærer at fagskolestudenter og fagskolene skal ha rett til å være representert i styret på like vilkår som universiteter og høyskoler og studentene som går der. I dag er det studenter ved universiteter og høyskoler som etter forskrift om studentsamskipnader velger studentstyremedlemmer gjennom sitt studentorgan. I de tilfeller slikt studentorgan ikke er opprettet, velger studentene ved urnevalg styremedlemmer til studentsamskipnadens styre. Studenter som har betalt semesteravgift har stemmerett. Ved studentsamskipnader med flere tilknyttede utdanningsinstitusjoner kan studentene opprette et

felles organ som velger styremedlemmer til studentsamskipnadens styre. Ved valg av styremedlemmer fra tilknyttede utdanningsinstitusjoner hvor flere utdanningsinstitusjoner er tilknyttet studentsamskipnaden må det avtales en ordning for fordeling av styremedlemmer mellom utdanningsinstitusjonene. Dette spørsmålet avgjøres lokalt.

Flere av studentsamskipnadene har i dag mange tilknyttende institusjoner, og departementet legger til grunn at medbestemmelse i studentsamskipnaden for fagskolene og fagskolestudentene kan følge gjeldende regelverk. Det kan bli nødvendig enkelte mindre justeringer i forskrift om studentsamskipnader. Medbestemmelse vil forutsette aktiv deltagelse fra både fagskolen og studentens side.

Departementet foreslår også å fastsette i fagskoleloven at fagskolens tilrettelegging for et godt studiemiljø og bedring av studentvelferden skal utøves i samarbeid med studentsamskipnaden dersom fagskolen er tilknyttet en studentsamskipnad.

Det vises til lovforslaget § 14 andre ledd.

20. ENDRING I SAMSKIPNADSLOVEN – DELING (FISJONERING) AV STUDENTSAMSKIPNADER

20.1 Bakgrunn for forslaget

Departementet har lagt til grunn at det er mest hensiktsmessig at hver institusjon skal være knyttet kun til én studentsamskipnad, se for eksempel Meld. St. 18 (2014-2105) *Konsentrasjon for kvalitet - Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren*. Som et resultat av strukturreformen er det gjennomført flere sammenslåinger av universitet og høyskoler. Parallelt med disse fusjonene er det gjennomført tilsvarende sammenslåinger av studentsamskipnader. For å legge til rette for at en institusjon kun skal være tilknyttet én studentsamskipnad har departementet derfor delt opp studentsamskipnader som tidligere har betjent flere institusjoner. Ved sammenslåing av for eksempel Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) med Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Ålesund ble avdelingen Gjøvik i Studentsamskipnaden i Oppland og avdeling Ålesund i Studentsamskipnaden for Sunnmøre skilt ut og sammenslått med Studentsamskipnaden i Trondheim.

Regjeringen har lagt til grunn at prinsippet om at en institusjon skal være knyttet til én studentsamskipnad er hensiktsmessig. Regjeringen mener også dagens organisering av universitets- og høyskolelandskapet er hensiktsmessig. Likevel kan det bli aktuelt med endringer i institusjonskartet i fremtiden. Det som fungerer i dag fungerer ikke nødvendigvis i morgen, og i tillegg tilsier utdanningsinstitusjonenes autonomi og innsikt i egen virksomhet at de på eget initiativ vil kunne foreslå ytterligere sammenslåinger. I så fall vil sammenslåing og deling (fusjon og fisjon) av studentsamskipnader igjen kunne bli aktuelt.

Departementet beslutter om studentsamskipnader skal opprettes, legges ned eller slås sammen. I studentsamskipnadsloven § 2 tredje ledd refereres det til kapittel 13 i aksjeloven som omhandler fusjon av aksjeselskaper. Deling av studentsamskipnader er derimot ikke

ekspisitt regulert i studentsamskipnadsloven. Det har derfor hersket noe usikkerhet knyttet til deling av studentsamskipnader når det gjelder blant annet registrering. Tilsvarende har det hersket usikkerhet om fisjoner kan gjennomføres uten at det utløser krav om betaling av dokumentavgift. Denne usikkerheten, sammenholdt med muligheten for nye endringer i landskapet på lang sikt, er bakgrunnen for departementets forslag.

20.2 Gjeldende rett

Ved fusjon av studentsamskipnader er det bestemt i studentsamskipnadsloven § 2 at reglene om melding til Foretaksregisteret, kreditorvarsel, innsigelse fra kreditor og ikrafttredelse av fusjonen i aksjeloven §§ 13-13 til 13-16, gjelder så langt de passer.

Studentsamskipnader er registreringspliktige i Foretaksregisteret, jf. foretaksregisterloven § 2-1 og studentsamskipnadsloven § 2 andre ledd.

Det følger av studentsamskipnadsloven § 2 tredje ledd at Kunnskapsdepartementet beslutter om en studentsamskipnad skal «opprett, legges ned eller slås sammen». Deling av studentsamskipnader er ikke særskilt regulert i loven. Det er imidlertid lagt til grunn i praksis at departementet kan dele en studentsamskipnad uten å gå veien om nedleggelse og nystiftelse.

Gjennom praksis er det etablert at sammenslåing gjennom fisjonering av studentsamskipnader kan registreres i foretaksregisteret. Det er også lagt til grunn at de prinsipper som gjelder kontinuitet i rettigheter og forpliktelser for sammenslåing av studentsamskipnad, også skal gjelde for deling av studentsamskipnad. Det følger av studentsamskipnadsloven § 2 tredje ledd at reglene i aksjeloven §§ 13-13 til 13-16 gjelder så langt de passer ved sammenslåing av studentsamskipnader. Det er altså lagt til grunn at de tilsvarende reglene i aksjeloven om fisjonering av aksjeselskaper, jf. aksjeloven § 14-7 og § 14-8, får anvendelse ved deling av aksjeselskaper. Aksjeloven § 14-7 og 14-8 gir aksjeloven §§ 13-13 til 13-16, og aksjeloven § 13-17 første og tredje ledd anvendelse ved fisjonering av aksjeselskap.

20.3 Departementets vurdering og forslag

Kunnskapsdepartementet har lagt til grunn at det skal ligge til fagdepartementet å vurdere hva som er den mest hensiktsmessige struktureringen av studentsamskipnadene. For å unngå fremtidig usikkerhet rundt den praktiske gjennomføringen av departementets beslutninger knyttet til omstrukturering av studentsamskipnadene ønsker departementet å slå fast i lov gjeldende tolkning og praktisering av deling av studentsamskipnader.

Hittil har deling av studentsamskipnader skjedd som en forberedelse for innlemming av den utskilte delen i en annen studentsamskipnad. Departementet foreslår imidlertid også at en studentsamskipnad skal kunne deles uten at delene deretter innlemmes i en annen studentsamskipnad. Fordi strukturen i universitets- og høyskolesektoren ikke er fastlagt en gang for alle, bør studentsamskipnadene også kunne endres i tråd med eventuelle fremtidige endringer i universitets- og høyskolesektoren. Også eventuell sammenslåing av fagskoler

taler for slik fleksibilitet. Det er også ventet vekst i fagskolesektoren fremover, jf. Fagskolemeldingen.

Departementet legger til grunn at endringer i studentsamskipnadsstrukturen alltid vil utføres med kontinuitet i rettighets- og forpliktelsesposisjoner jf. Prop. 92 L (2011-2012) *Endringer i studentsamskipnadsloven* og Prop.15 L (2010-2011) *Endringer i studentsamskipnadsloven*, da endringer av studentsamskipnader ikke endrer organisasjonsform eller lovpålagt formål.

Departementet foreslår derfor at deling av studentsamskipnader kan skje på like vilkår som sammenslåing. Departementet foreslår å inkludere deling av studentsamskipnad i studentsamskipnadslovens § 2 tredje ledd om kontinuitet i rettigheter og forpliktelser.

Det vises til forslaget til endring i studentsamskipnadsloven § 2 tredje ledd.

21. OVERGANGSORDNINGER

Å endre betegnelse fagskolepoeng til betegnelsen studiepoeng vil kreve egne regler for på hvilket tidspunkt ny betegnelse skal tas i bruk. Departementet foreslår at de studentene som er i utdanning ved lovens ikrafttredelse får vitnemål med betegnelsen studiepoeng for hele utdanningsløpet. Det medfører at de vil få konvertert eksamener som har ble gitt uttelling i form av fagskolepoeng, til eksamener med uttelling i studiepoeng, så lenge det er snakk om én utdanning.

Departementet vurderer også om det bør åpnes for at fagskoler skal kunne skrive ut nye vitnemål med studiepoeng til de studentene som ønsker det. Departementet ønsker innspill fra høringsinstansene på dette. Videre ønsker departementet innspill på hvorvidt fagskolene bør pålegges å utstede nytt vitnemål med studiepoeng til tidligere studenter som ber om dette, eller om det bør være opp til den enkelte fagskole å bestemme om det skal utstedes nye vitnemål.

22. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

22.1 Vitnemålsportal

I dag er driften og videreutviklingen av Vitnemålsportalen delvis finansiert av KD og delvis av de statlige universitetene og høyskolene. Universitetene og høyskolene benytter seg av FS (felles studentsystem) som saksbehandlersystem, og finansierer dermed videreutviklingen av Vitnemålsportalen gjennom den årlige kontingenten til Felles studentsystem. Det ble i Prop. 81 L (2015-2016) *Endringer i universitets- og høyskoleloven (NOKUTs tilsyn, nasjonal vitnemålsportal mv.)* foreslått at finansieringen av portalen skulle dekkes av FS-kontingenten eller innenfor gjeldende ramme i budsjettet. Når nå også resultater fra fagskoleutdanningen skal inn i Vitnemålsportalen er det klart at den ikke lenger kan finansieres gjennom FS-kontingenten alene, eller innenfor budsjettet, men at også fagskolene må bidra, eventuelt at portalen må fullfinansieres av Kunnskapsdepartementet. Det er vanskelig å anslå omfang på kostnadene.

22.2 Tilrettelegging for studentorgan

Forslaget vil kunne føre til noe økte økonomiske og administrative kostnader for fagskolen, ved at fagskolen må sørge for mulighet for at studenttillitsvalgte har et tilgang til et kontor helt eller delvis, på skolens område. Det kan også bli noe utgifter til dekning av nødvendig IKT-utstyr og annet utstyr som for eksempel kontorrekvisita, men departementet antar at dette ikke pålegger fagskolen store kostnader. Studentorganet kan ikke pålegge institusjonene bestemte ytelser.

22.3 Utvidede rettigheter for studenter i permisjon

Etter dette forslaget får fagskolen en større plikt enn de har i dag for å tilrettelegge for de studentene som får barn i studietiden. Dette kan føre til at studieplassen ikke benyttes i permisjonsperioden. I en viss utstrekning kan fagskolene tape penger, da de ikke kan få fylt opp studieplassen for den tiden som er igjen av studieåret. Departementet legger til grunn at dette vil skje ganske sjeldent, og at det for den enkelte fagskole ikke vil være snakk om særlig store beløp.

22.4 Samskipnadstilknytning

Forslaget om å gi fagskolene rett til tilknytning til studentsamskipnad vil kunne få flere administrative og økonomiske konsekvenser. Samskipnadenes vedtekter må endres og fagskolene må tilby samskipnadene fri stasjon (stille egnede lokaler til rådighet for studentsamskipnaden uten å kreve vederlag).

Innlemming av fagskoler i studentsamskipnader vil bety at studentsamskipnadene og departementet som tilskuddsyter må forholde seg til en ny studentmasse med muligens noe annet velferdsbehov enn studentene ved universiteter og høyskoler.

Fagskolestudenter vil, dersom deres fagskole knytter seg til en studentsamskipnad, måtte betale semesteravgift. Alle vil måtte betale den samme avgiften, enten vedkommende er student ved fagskole, universitet eller høyskole. Dette betyr en økt kostnad for fagskolestudenter, enten de velger å benytte seg av studentsamskipnadens tilbud eller ikke. Fagskolene vil ha noe administrative merarbeid ved at de må kreve inn semesteravgiften.

Forslaget om hjemmel for deling av studentsamskipnader antas ikke å få vesentlige administrative eller økonomiske konsekvenser, siden forslaget kun betyr lovfesting av etablert praksis.

23. LOVUTKAST

23.1 Ny lov om fagskoleutdanning

Kapittel 1 Formål og virkeområde

§ 1 *Formål* (gjeldende § 1 første ledd)

(1) Lovens formål er å legge til rette for fagskoleutdanning av høy kvalitet og for at fagskolestudentene får gode utdanningsvilkår.

(2) Med fagskoleutdanning menes høyere yrkesfaglig utdanning. Fagskoleutdanning ligger på nivået over videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, og gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere generelle opplæringstiltak.

§ 2 *Lovens virkeområde* (gjeldende §1 andre ledd)

(1) Loven gjelder for akkrediterte fagskoler, jf. § 4.

(2) Loven gjelder for fagskolevirksomhet i Norge. Loven gjelder for Svalbard og Jan Mayen hvis ikke noe annet fastsettes av Kongen. Kongen kan fastsette særlige regler som gjelder for de stedlige forholdene. Kongen kan bestemme at loven skal gjelde helt eller delvis for fagskoler utenfor Norge.

§ 3 *Fylkeskommunalt ansvar for fagskoleutdanning* (gjeldende § 1a)

(1) Fylkeskommunen skal sørge for at det tilbys akkreditert fagskoleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt.

Kapittel 2 Akkreditering og godkjenning av fagskoleutdanning

§ 4 *Akkreditering av fagskoleutdanning* (gjeldende § 2)

(1) Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) akkrediterer fagskoleutdanning, jf. lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler kapittel 2.

(2) Akkreditering forstås i denne loven som en faglig vurdering av om en fagskole eller en fagskoleutdanning oppfyller vilkår gitt av departementet og NOKUT. Akkreditering er et vilkår for å kunne tilby fagskoleutdanning. Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

(3) Fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer minimum et halvt og maksimum to års utdanning på fulltid. Departementet kan, etter søknad fra styret, vedta at det kan gis fagskoleutdanning som tilsvarer maksimum tre studieår.

(4) Fagskoler kan på bestemte vilkår få akkreditering av fagområde. Fagskoler som får akkreditering av fagområde, har fullmakt til selv å opprette og legge ned fagskoleutdanninger innenfor bestemte fagområder.

(5) Fagskoler skal ha tilfredsstillende interne systemer for kvalitetssikring. Studentevalueringer skal inngå i disse systemene.

(6) Hvis en fagskoleutdanning ikke lenger oppfyller vilkårene for akkreditering, kan NOKUT trekke den tilbake. Dersom akkrediteringen trekkes tilbake, har fagskolens styre ansvaret for å sikre at de berørte studentene får gjennomført påbegynt utdanning på en tilfredsstillende måte.

(7) Departementet kan gi forskrift om

- a) vilkår for akkreditering av fagskoleutdanning.
- b) vilkår for akkreditering av fagområde.
- c) dispensasjonsadgang for fagskoleutdanning som varer i maksimum tre år.
- c) krav til kvalitetssikringssystemer og kvalitetsarbeid.
- d) saksbehandlingsregler for NOKUTs akkrediteringsarbeid.

NOKUT kan gi utfyllende forskrift om de samme emnene.

§ 5 *Beskyttelse av betegnelsene fagskoleutdanning og fagskole* (gjeldende § 17)

(1) Betegnelsene fagskoleutdanning og fagskole kan bare brukes om utdanninger og fagskoler som har akkreditering etter § 4. Bare utdanninger og fagskoler som har akkreditering fra NOKUT etter § 4, kan markedsføre seg på en måte som gir inntrykk av at de har slik akkreditering.

(2) Departementet kan ved forskrift eller enkeltvedtak forby bruk av betegnelse eller navn som uriktig gir inntrykk av at en virksomhet har akkreditering, eller som kan forveksles med en betegnelse som nevnt i første ledd.

(3) Departementet kan etter søknad tillate bruk av etablerte sammensatte betegnelser selv om de kan forveksles med betegnelser som nevnt i første ledd.

(4) Virksomheter som i strid med første eller andre ledd forsettlig eller uaktsomt bruker betegnelsene fagskoleutdanning eller fagskole, kan ilegges overtredelsesgebyr av departementet.

(5) Departementet kan gi forskrift om overtredelsesgebyr. Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 6 *Generell godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning* (gjeldende § 14, trer ikke i kraft ennå)

Enkeltpersoner kan søke om godkjenning av utdanning fra en utenlandsk fagskole eller annen utdanning fra utlandet på tilsvarende nivå. NOKUT avgjør om utdanningen skal gis generell godkjenning, slik at den i nivå og omfang godkjennes som sidestilt med fagskoleutdanning i Norge. Klageinstansen kan ikke overprøve NOKUTs vurdering av den avlagte utdanningens nivå og omfang. Departementet kan gi forskrift om saksbehandling og klageadgang etter denne bestemmelsen.

§ 7 *Godskriving og fritak* (NY - finnes i dag i fagskoleforskriften § 1-1 første og andre ledd)

(1) Fagskoler skal godskrive beståtte emner fra annen akkreditert fagskoleutdanning med samme antall fagskolepoeng i den utstrekning utdanningen oppfyller de faglige krav for

emnet eller emnene det søkes om godskriving for. Godskriving kan bare skje mellom fagskoleutdanninger på samme eller nært beslektet fagområde. Det skal ikke gis dobbel uttelling for samme faginnhold.

(2) Fagskoler kan gi fritak for emner på grunnlag av annen dokumentert relevant utdanning og kompetanse. Dokumentasjon av realkompetanse kan gi grunnlag for fritak. Fritak skal bygge på en faglig vurdering fra den enkelte fagskole. Fritak på grunnlag av realkompetanse må baseres på en faglig vurdering av om søkerens bakgrunn, fra arbeidsliv, frivillig sektor, utdanning eller annet, dvs. formell, ikke-formell og uformell kompetanse, samlet kan gi grunnlag for fritak for del av fagskoleutdanningen.

(3) En student kan klage på et vedtak om godskriving og fritak. Styret er klageinstans.

(4) Departementet kan gi forskrift om godskriving og fritak.

Kapittel 3 Organisering av fagskolen

§ 8 *Styrets ansvar* (Prop. 44 L § 3 annet ledd første punktum, tredje, fjerde, syvende og åttende, gjeldende § 4 første og tredje ledd)

(1) Alle fagskoler skal ha et eget styre. Offentlige fagskoler og fagskoler organisert som studieforbund, skal ha et styre som øverste ansvarlige styringsorgan.

(2) Styret skal sørge for at studentene får den utdanningen som fagskolen har godkjenning for, at alle vilkår for offentlige tilskudd er oppfylt, og at virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regler. Styret skal sørge for at opplysninger som blir gitt til NOKUT og de utdanningssøkende, er korrekte og fullstendige.

(3) Styret selv skal fatte vedtak om at det etter styrets skjønn er forsvarlig å starte et nytt studieår. Vedtaket skal fattes før studiestart.

(4) Styret skal sørge for at det blir gitt nødvendig informasjon og veiledning til søkere og studenter, blant annet om skolepenger, studietilbud, søknadsfrister og opptakskrav.

(5) Styret skal fastsette krav til lærerkompetanse, instruktørkompetanse og ledelse.

(6) Styret skal etablere og gjennomføre systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre at krav som er fastsatt i eller i medhold av lov, overholdes. Departementet kan gi forskrift om krav til internkontroll.

(7) Styret kan delegere sin avgjørelsesmyndighet til andre ved fagskolen hvis det ikke følger av denne loven at styret selv skal fatte vedtak.

§ 9 *Styrets sammensetning* (Prop. 44 L § 3 annet ledd siste punktum, femte ledd, gjeldende § 3 fjerde ledd)

(1) Styret skal bestå av minst sju medlemmer. Styret skal ha minst ett medlem som er valgt av og blant de ansatte, og minst ett styremedlem som er valgt av og blant studentene ved fagskolen. Hvis styret har mer enn ti medlemmer skal hver av gruppene studenter og ansatte ha minst to medlemmer hver. Minst to medlemmer skal ha bakgrunn fra relevant arbeids- eller næringsliv, fortrinnsvis med regional tilknytning.

(2) Kravene i likestillingsloven § 13 om representasjon av begge kjønn skal være oppfylt innen den enkelte valgkrets.

(3) Styremedlemmer med varamedlemmer velges for inntil fire år. Styremedlemmer fra studentgruppen, og varamedlemmer for disse, velges for ett år.

§ 10 *Vedtaksførhet* (NY)

(1) Styret kan fatte vedtak når mer enn halvparten av medlemmene er til stede og avgir stemme. Styremøtene ledes av styrelederen. Hvis styrelederen ikke er til stede, utpeker styret møteleder.

(2) Vedtak fattes med alminnelig flertall av de avgitte stemmene hvis ikke noe annet er fastsatt i denne loven. Hvis antall stemmer for og imot et forslag er likt, har møtelederen dobbeltstemme.

§ 11 *Administrativ og faglig ledelse* (Prop. 44 L § 3 sjette ledd, gjeldende § 3 femte ledd)

(1) Fagskolen skal ha en rektor. Styret skal tilsette rektor ved fagskolen. Ansettelsesprosessen skal sikre at skolen får en rektor som har nødvendig fag- og lederkompetanse, og at studentene og de ansatte blir hørt.

(2) Hvis avgjørelsen av en sak ikke kan vente til styret kan komme sammen i møte, avgjør rektor saken. Rektor kan også få fullmakt til å avgjøre løpende saker som ikke kan utsettes til neste styremøte.

§ 12 *Organisering* (Prop. 44 L § 3 første, annet og niende og ellefte ledd, gjeldende § 3 sjette ledd)

(1) Private fagskoler skal organiseres som stiftelser etter stiftelsesloven eller aksjeselskap etter aksjeloven.

(2) Fagskoler som per 1. januar 2017 er organisert i studieforbund etter lov om voksenopplæring, kan videreføres som studieforbund.

(3) Fagskoler skal være registrert i Enhetsregisteret.

Kapittel 4 Fagskolens virksomhet

§ 13 *Studentorgan* (NY og gjeldende § 4 fjerde ledd)

(1) Studentene ved fagskoler kan opprette et studentorgan som skal ivareta deres interesser og fremme deres synspunkter. På samme måte kan studenter ved den enkelte avdeling opprette studentorgan.

(2) Styret skal legge forholdene til rette slik at studentorganene kan drive sitt arbeid på en tilfredsstillende måte.

(3) Studentorganet skal høres i alle saker som angår studentene.

(4) Studenter skal være representert i alle kollegiale organer som tildeles beslutningsmyndighet.

§ 14 *Læringsmiljø* (gjeldende § 4a)

(1) Styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorganet, jf. § 13, legge forholdene til rette for et godt læringsmiljø.

(2) Hvis fagskolen er tilknyttet en studentsamskipnad, skal styret, i samarbeid med studentsamskipnaden, legge til rette for et godt læringsmiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.

(3) Styret har ansvaret for at læringsmiljøet og det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet er fullt forsvarlig med hensyn til studentenes helse, sikkerhet og velferd. I utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet skal styret, så langt det er mulig og rimelig, sørge for

a) at lokaler, adkomstveier, trapper mv. er dimensjonert og innredet for den virksomheten som drives;

b) at lokalene har gode lys- og lydforhold og forsvarlig inneklime og luftkvalitet

c) at lokalene blir vedlikeholdt og er rene og ryddige

d) at lokalene er innredet slik at studentene unngår uheldige fysiske belastninger

e) at virksomheten er planlagt slik at skader og ulykker forebygges

f) at tekniske innretninger og utstyr er sikret og blir vedlikeholdt, slik at studentene unngår skader og ulykker

g) at lokaler, adkomstveier, sanitæranlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at funksjonshemmede kan studere ved fagskolen

h) at læringsmiljøet er innrettet for studenter av begge ulike kjønn

i) at læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming.

Departementet kan gi forskrift om krav til læringsmiljøet.

(4) Fagskolen skal, så langt det er rimelig, legge studiesituasjonen til rette for studenter med særskilte behov. Tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene som stilles til det enkelte studiet.

(5) Arbeidstilsynet fører tilsyn med at kravene i annet ledd er oppfylt. Arbeidsmiljøloven kapittel 18 om tilsyn og tvangsmidler mv. gjelder så langt det passer. Departementet kan gi forskrift om tilsyn med læringsmiljøet.

§ 15 *Opptak* (NY)

(1) For å få opptak til fagskoleutdanning må søkerne ha fullført og bestått videregående opplæring.

(2) Fagskolene kan ta opp søkere på grunnlag av realkompetansevurdering hvis søkerne er 23 år eller eldre i opptaksåret.

(3) Departementet kan gi forskrift om nasjonal samordning av opptaket og nasjonale opptaksregler, blant annet om opptaksgrunnlag, rangering av søkerne og klagebehandling.

(4) Styret selv skal gi utfyllende forskrift om opptak til fagskolen med krav til formell utdanning og tilsvarende realkompetanse.

§ 16 *Innholdet i utdanningen* (gjeldende § 5 første og tredje ledd)

(1) Styret skal fastsette en plan for innholdet i utdanningen og bestemme hvordan planen skal gjennomføres, blant annet bestemmelser om obligatoriske kurs, praksisstudier, vurderingsformer og lignende.

(2) Studiepoeng er en betegnelse på læringsutbytte og normert studietid. Et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng.

(3) Departementet kan gi forskrift om

a) et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

b) felles vurderingsuttrykk ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering.

§ 17 *Grader* (NY)

Styret kan gi graden fagskolekandidat for fullført fagskoleutdanning av ett års varighet eller mer.

§ 18 *Vitnemål* (gjeldende § 5 annet ledd)

Fagskolen utsteder vitnemål om fullført fagskoleutdanning. NOKUT kan gi forskrift om krav til vitnemålets utforming og innhold. En student som ikke har fullført fagskoleutdanningen, kan be om karakterutskrift som viser beståtte eksamener og prøver og andre vurderinger studenten har fått.

§ 19 *Klageorganer* (gjeldende § 13)

(1) Fagskolene skal opprette en lokal klagenemnd som skal behandle klager over enkeltvedtak. Styret kan bestemme at klagenemnda også skal behandle andre klagesaker for studentene og saker etter §§ 22 til 26. Myndigheten til å treffe vedtak etter disse paragrafene kan ikke delegeres til andre organer ved fagskolen.

(2) Den lokale klagenemnda skal ha fem medlemmer med varamedlemmer. Lederen skal oppfylle lovens krav til lagdommere og skal ikke være ansatt ved fagskolen. Tilsvarende krav gjelder for varamedlem for lederen. To av medlemmene i klagenemnda skal være studenter.

(3) Klagenemnda er vedtaksfør når lederen eller varamedlemmet for lederen og to andre medlemmer er til stede.

(4) Den lokale klagenemndas vedtak i saker som gjelder klage på fagskolens enkeltvedtak, kan ikke påklages.

(5) Departementet kan opprette et nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning som skal behandle klager på enkeltvedtak på bestemte områder.

(6) Departementet kan gi forskrift om saksbehandlingen i klagesaker.

Kapittel 5 Studentenes rettigheter og plikter

§ 20 *Avsluttende vurdering, eksamen og sensur* (gjeldende § 6)

(1) Styret skal sørge for at studentenes kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal sikre det faglige nivået ved den aktuelle utdanningen. Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene.

(2) Styret oppnevner sensor ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annet arbeid når resultatet inngår i vitnemålet eller innregnes i karakter for utdanningen.

(3) Sensuren skal være klar innen tre uker etter eksamen, prøve, oppgave eller annet arbeid hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Hvis sensuren ikke kan gis innen tre uker, skal studenten varsles om det og samtidig få vite når sensuren kan ventes. Styret selv kan gjøre unntak for enkeltksamener og kan fastsette en lengre frist når det ikke er mulig å skaffe det antallet kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å gjennomføre sensuren på tre uker.

(4) Ved ny sensur etter §§ 22 og 23 benyttes én eller flere sensorer. Minst én sensor skal være ekstern. Karakteren kan endres både til gunst og ugunst for klageren. Hvis en karakter er fastsatt på grunnlag av både skriftlig og muntlig prøve og karakteren endres etter ny sensur av den skriftlige delen av eksamenen, skal det holdes ny muntlig prøve for å få fastsatt endelig karakter.

(5) Styret selv gir forskrift om gjennomføring av eksamener, prøver og annet arbeid. Dette omfatter vilkår for å gå opp til eksamen eller prøve på nytt, adgang til ny praksisperiode og oppmelding. Styret kan delegerer til en avdeling å gi utfyllende forskrift om forhold som er særegne for den enkelte eksamen.

§ 21 *Rett til begrunnelse og klage over karakterfastsetting* (gjeldende § 8)

(1) Studenten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen. Hvis det gjelder muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter, må studenten kreve slik begrunnelse umiddelbart etter at karakteren er formidlet. Hvis karakteren kunngjøres elektronisk og studenten kan kreve begrunnelse elektronisk, må studenten kreve begrunnelse innen én uke etter at karakteren blir kunngjort. Hvis karakteren kunngjøres på annen måte, må studenten kreve begrunnelse innen én uke etter at studenten fikk kjennskap til karakteren, men likevel ikke mer enn tre uker etter at karakteren ble kunngjort.

(2) Begrunnelsen skal gis innen to uker etter at studenten har bedt om den. Dersom begrunnelsen ikke kan gis innen to uker, skal studenten varsles om det og samtidig få vite når begrunnelsen kan ventes. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsippene som er lagt til grunn for bedømmelsen, og for bedømmelsen av studentens prestasjon. Begrunnelsen kan gis muntlig eller skriftlig.

(3) Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal studentene ha tilgang til dem etter at karakteren er fastsatt.

(4) En student kan klage skriftlig over karakteren innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Ny sensur skal da gjennomføres. Ved ny sensur skal sensorene ikke få kjennskap til den opprinnelige karakteren, sensors begrunnelse for karakteren eller studentens begrunnelse for klagen. Hvis studenten har bedt om begrunnelse for eller klaget over formelle feil, løper klagefristen fra studenten har fått begrunnelsen, eller til klagen er endelig avgjort.

Hvis det brukes løpende vurdering med karakter, kan fagskolen bestemme om studenten skal klage etter hver enkelt vurdering, eller først når resultatet er kunngjort.

(5) En student kan ikke klage på bedømmelse av muntlig prestasjon og vurdering av praksisstudier eller lignende som etter sin art ikke lar seg etterprøve.

(6) En student kan ikke klage på karakterfastsettingen etter ny sensur.

§ 22 *Klage over formelle feil ved eksamen* (gjeldende § 7)

(1) En student som har vært oppe til eksamen, prøve eller annet arbeid som bedømmes med karakter, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at studenten er blitt kjent med eller burde være kjent med feilen. Klagen skal rettes til fagskolen.

(2) Et sensurvedtak skal oppheves hvis det er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller bedømmelsen av denne. Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur, skal ny sensur gjennomføres. Hvis feilen ikke kan rettes opp ved ny sensur, skal det holdes ny eksamen, prøve eller lignende med nye sensorer. En student kan klage på karakterfastsettingen ved ny sensur etter denne bestemmelsen, jf. § 21.

(3) Hvis en student har krevd begrunnelse for eller klaget over karakterfastsettingen, løper klagefristen fra studenten har fått begrunnelsen, eller til klagen er endelig avgjort.

(4) Fagskolen eller klageinstansen kan bestemme at det skal foretas ny sensur eller holdes ny eksamen, prøve eller lignende hvis det er begått formelle feil som kan ha hatt innvirkning på én eller flere studenters prestasjon eller bedømmelsen av denne.

(5) Styret er klageinstans for fagskolens vedtak etter denne bestemmelsen.

§ 23 *Annullering av eksamen eller prøve* (gjeldende § 9)

(1) Hvis en student har brukt falskt vitnemål eller andre falske dokumenter eller opptrådt uredelig på annen måte for å få rett til å avlegge en eksamen, prøve eller annet arbeid som bedømmes med karakter, kan styret annullere resultatet. Styret kan også annullere en godkjenning av et emne hvis en student på tilsvarende urettmessig grunnlag har fått rett til å studere.

(2) Styret kan annullere resultatet av en eksamen, prøve eller lignende og godkjenningen av et emne dersom en student forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket, eller forsettlig har forsøkt å fuske, i forbindelse med eksamenen, prøven eller lignende eller under gjennomføringen av emnet.

(3) Hvis en student har fått fritak for eller innpassing av utdanning og kompetanse ved å benytte et falskt vitnemål eller andre falske dokumenter eller ved å opptre uredelig på annen måte, kan styret annullere fritaket eller innpassingen.

(4) En student kan klage på et vedtak om annullering. Departementet eller et nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning er klageinstans.

(5) Adgangen til å annullere foreldes ikke.

(6) Når styret har fattet vedtak om annullering, skal studenten levere eventuelle vitnemål eller karakterutskrifter tilbake til fagskolen. Et endelig vedtak om annullering etter første eller annet ledd er et særlig tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13.

§ 24 *Bortvisning og utestenging* (gjeldende § 10)

(1) Hvis en student til tross for skriftlig advarsel fra fagskolen gjentatte ganger opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende på medstudenters arbeid eller virksomheten ved fagskolen ellers, kan styret eller rektor ved fagskolen fatte vedtak om at studenten skal bortvises i inntil ett år. Bortvisningen innebærer ikke at studenten fratras retten til å gå opp til eksamen. Hvis et slikt vedtak er fattet av rektor, gjelder det bare til styret kan fatte endelig vedtak.

(2) Hvis en student til tross for skriftlig advarsel fra fagskolen ikke retter seg etter et vedtak om bortvisning, kan styret vedta å utestenge studenten fra utdanningen i inntil ett år. Utestenging fra studiet innebærer at studenten fratras retten til å gå opp til eksamen.

(3) Hvis en student har skapt fare for liv eller helse eller har opptrådt grovt usømmelig overfor noen som studenten har møtt i forbindelse med undervisning eller praksisstudier, kan styret vedta at studenten skal utestenges fra fagskoleutdanning med klinisk undervisning og praksisstudier i inntil tre år. Tilsvarende gjelder hvis en student har brutt lovfestet taushetsplikt.

(4) Hvis en student har benyttet et falskt vitnemål eller andre falske dokumenter eller på annen måte opptrådt uredelig, jf. § 23 første og annet ledd, eller har fusket eller forsøkt å fuske, jf. § 23 første ledd tredje punktum, kan styret vedta at studenten skal utestenges fra all utdanning ved fagskolen i inntil ett år. Tilsvarende gjelder for en student som forsettlig har medvirket til fusk.

(5) Vedtak om å bortvise eller utestenge en student skal fattes med minst to tredels flertall. En student har rett til å uttale seg før det fattes vedtak i en sak om bortvisning og utestenging. Studenten kan klage på vedtaket. Departementet eller et nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning er klageinstans.

§ 25 *Vurdering av skikkethet* (gjeldende § 11)

(1) Departementet kan gi forskrift om at fagskolen skal vurdere om den enkelte student i bestemte utdanninger er skikket for yrket. Studentens skikkethet skal vurderes gjennom hele utdanningen.

(2) Et vitnemål for fullført og bestått utdanning innebærer at kandidaten er vurdert som skikket for yrket.

(3) Styret kan vedta at en student ikke er skikket for yrket. Blir det fattet slikt vedtak, kan studenten utestenges fra utdanningen i inntil fem år.

(4) Et vedtak om at en student ikke er skikket for et yrke, og et vedtak om å utestenge en student fra fagskoleutdanning fordi studenten ikke er skikket for yrket, kan fattes med minst to tredels flertall i styret. En student har rett til å uttale seg før det fattes vedtak i en sak om skikkethet eller utestenging. Studenten kan klage på vedtaket. Departementet eller et nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning er klageinstans.

(5) Departementet kan gi forskrift om vurderingskriterier, saksbehandling og klage på vedtak om vurdering av skikkethet.

§ 26 *Krav om politiattest* (gjeldende § 12)

(1) I utdanninger der studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisstudier, kan fagskolen bestemme at studentene skal legge frem politiattest som omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd. Fagskolen kan kreve politiattest ved opptak eller underveis i slike utdanninger.

(2) Hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer arbeid, gjelder disse reglene tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning.

(3) En student som er dømt eller har vedtatt forelegg for et straffbart forhold som omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd, eller omtalt i regler om krav til politiattester som nevnt i annet ledd, kan utestenges fra praksisstudier eller klinisk undervisning. Studenten kan bare utestenges hvis deltakelse i praksisstudier eller klinisk undervisning må regnes som uforsvarlig på grunn av den kontakten studenten da får med mennesker.

(4) En student som er siktet eller tiltalt for et straffbart forhold som omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd, eller omtalt i regler om krav til politiattester som nevnt i annet ledd, kan utestenges fra praksisstudier eller klinisk undervisning til rettskraftig dom foreligger, eller til saken er henlagt. Studenten kan bare utestenges hvis deltakelse i praksisstudier eller klinisk undervisning må regnes som uforsvarlig på grunn av den kontakten studenten da får med mennesker.

(5) På grunnlag av fagskolens uttalelse avgjør styret om studenten skal utestenges fra klinisk undervisning eller praksisstudier. Vedtak om å utestenge en student etter denne bestemmelsen skal fattes med minst to tredels flertall.

(6) Studenten kan klage på et vedtak om utestenging etter denne bestemmelsen. Departementet eller et nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning er klageinstans.

(7) Departementet kan gi forskrift om saksbehandling ved utestenging på grunn av straffbare forhold.

§ 27 *Rett til permisjon i forbindelse med fødsel og omsorg for barn* (NY)

(1) En student som får barn under studiene, har rett til permisjon fra studiene under svangerskap og til omsorg for barn. I permisjonsperioden har studenten fortsatt status som student ved fagskolen og har rett til å gjenoppta utdanningen på samme nivå som før permisjonen. En student som er gravid, har rett til utsatt eksamen hvis eksamensdatoen er i perioden mellom tre uker før termin og seks uker etter fødsel. Far har rett til utsatt eksamen hvis eksamensdatoen er innenfor to uker etter fødsel. Fagskolen kan gi nærmere bestemmelser om utsatt eksamen. Bestemmelsene i arbeidsmiljøloven §§ 12-1 til 12-5 og § 12-7 gjelder så langt de passer.

(2) Fagskolen skal legge til rette for at studenter som er i permisjon etter første ledd, kan gjenoppta utdanningen så raskt som mulig etter endt permisjon.

Kapittel 6 Økonomi og tilsyn

§ 28 *Offentlig tilskudd og egenbetaling* (gjeldende §§ 15 og 16 og Prop. 44 L § 15)

- (1) Fagskoler kan søke om offentlig tilskudd fra fylkeskommunen.
- (2) Fagskoler kan kreve egenbetaling fra studenter bare når det ikke ved tildeling av offentlige tilskudd er forutsatt at utdanningen skal være gratis. Departementet kan gi forskrift om fagskolens adgang til å kreve egenbetaling fra studenter.
- (3) Alle private fagskoler skal benytte offentlig tilskudd og egenbetaling fra studentene til den akkrediterte utdanningen og innenfor lovens formål.
- (4) Private fagskoler som mottar offentlig tilskudd, skal la tilskudd og egenbetaling komme studentene til gode. Private fagskoler som mottar offentlig tilskudd, kan ikke foreta utdelinger.
- (5) Private fagskoler som ikke mottar offentlig tilskudd, kan ikke foreta utdelinger som medfører at egenkapitalen blir lavere enn 20 prosent av eiendelene.
- (6) Departementet kan gi forskrift om disponering av offentlig tilskudd og egenbetaling, herunder ved avvikling.

§ 29 *Avtaler med nærstående* (Prop. 44 L § 16)

- (1) Private fagskoler kan ikke gjennomføre avtaler med nærstående eller overføre midler til nærstående på andre vilkår enn det som ville ha vært fastsatt mellom uavhengige parter.
- (2) Fagskolen skal kunne dokumentere at det ikke er gjennomført avtaler i strid med første ledd.
- (3) Hvis departementet ber om det, skal nærstående til private fagskoler gi departementet innsyn i dokumentasjon om avtaler som nevnt i første ledd.
- (4) Departementet kan gi forskrift om avtaler med nærstående, herunder hvem som regnes som nærstående, og krav om dokumentasjon.

§ 30 *Tilsyn* (Prop. 44 L § 17)

- (1) Departementet fører tilsyn med private fagskoler.
- (2) Private fagskoler plikter å bistå under tilsynet. De skal gi opplysninger som kan ha betydning for oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av denne loven. Departementet kan kreve at fagskolene dokumenterer og redegjør for slike opplysninger, for eksempel ved å utlevere eller sammenstille regnskapsmateriale med bilag, korrespondanse og styreprotokoller. Tilsynsmyndigheten skal få adgang til de lokalene fagskolen disponerer.
- (3) Tilsynsmyndigheten kan kreve at revisor og regnskapsfører utleverer opplysninger etter andre ledd uten hinder av lovbestemt eller avtalt taushetsplikt.
- (4) Departementet kan gi forskrift om fagskolens plikt til å bistå under tilsynet, blant annet om hvordan opplysninger skal gis, og om adgang til fagskolens lokaler.

§ 31 *Rapportering* (Prop. 44 L § 18)

(1) Private fagskoler skal rapportere regnskapsinformasjon og sammenstilte data om studietilbud, studenter og personale til departementet.

(2) Private fagskoler må gi særskilt melding til departementet ved fusjon, fisjon, salg, omdanning eller avvikling av virksomheten. De skal melde fra før slike endringer gjennomføres.

(3) Departementet kan gi forskrift om private fagskolars rapporteringsplikt og meldeplikt, hva rapporter og meldinger skal inneholde og formkrav.

§ 32 *Regnskap og revisjon* (Prop. 44 L § 19)

(1) Private fagskoler er regnskapspliktige etter regnskapsloven § 1-2 og denne loven. Regnskapslovens unntak for små foretak i § 3-1 andre ledd, jf. § 1-6, gjelder ikke for private fagskoler.

(2) Private fagskoler skal ha et økonomisk skille mellom de akkrediterte delene av virksomheten og de ikke-akkrediterte delene av virksomheten. Regnskapene skal kunne dokumentere at fagskolen opprettholder et slikt skille mellom delene av virksomheten.

(3) Regnskapene for private fagskoler skal revideres av statsautorisert eller registrert revisor, jf. revisorloven § 3-1.

(4) Departementet kan gi forskrift om krav til regnskapet, dokumentasjon og revisjon.

§ 33 *Pålegg om retting* (Prop. 44 L § 20)

Hvis departementet avdekker brudd på bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven eller i grunnlaget for tilskuddet, kan departementet pålegge fagskolen å rette dette innen en gitt frist.

§ 34 *Krav om tilbakebetaling av tilskudd* (Prop. 44 L § 21)

Hvis offentlig tilskudd disponeres i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven eller i grunnlaget for tilskuddet, kan departementet kreve tilskuddet tilbakebetalt. Vedtak om tilbakebetaling av offentlig tilskudd er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 35 *Tvangsmulkt* (Prop. 44 L § 22)

(1) For å sikre at pålegg som er gitt etter § 33 blir fulgt, kan departementet bestemme at den pålegget retter seg mot, skal betale en tvangsmulkt til staten. Tvangsmulkten fastsettes som løpende dagsmulkt fra utløpet av fristen som er satt i pålegget, og inntil forholdet er rettet.

(2) Departementet kan gi forskrift om tvangsmulkt, blant annet om utstedelse, størrelse, forfall, klage og lemping.

§ 36 *Overtredelsesgebyr* (Prop. 44 L § 23)

(1) Hvis en privat fagskole overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, kan departementet ilegge fagskolen et overtredelsesgebyr. Overtredelsesgebyr kan ilegges foretak selv om ingen enkeltperson har utvist skyld.

(2) Størrelsen på overtredelsesgebyret fastsettes i hvert enkelt tilfelle. Et endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

(3) Departementet kan gi forskrift om overtredelsesgebyr, blant annet om utstedelse, størrelse, forfall, klage og lemping.

§ 37 *Tilbaketrekking av godkjenning* (Prop. 44 L § 24)

(1) Hvis en privat fagskole ikke retter alvorlige forhold som er i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, innen fristen etter § 33, kan departementet trekke godkjenningen av fagskolen eller fagskoleutdanningen tilbake.

(2) Departementet kan gi forskrift om saksbehandling ved tilbaketrekking av godkjenning etter denne bestemmelsen.

Kapittel 7 Diverse bestemmelser

§ 38 *Forholdet til forvaltningsloven* (gjeldende § 1b)

(1) Når fagskolene behandler saker etter loven her, gjelder bestemmelsene i forvaltningsloven om habilitet i §§ 6 til 10 og om taushetsplikt i §§ 13 til 13 e.

(2) Hvis ikke noe annet er bestemt, gjelder forvaltningsloven kapittel III til VI og VIII for avgjørelser om opptak, avsluttende vurdering, annullering av eksamen, bortvisning, utestenging, skikkethetsvurdering, godskrivning og fritak etter loven her.

(3) Departementet kan gi forskrift om at et vedtak fra NOKUT om godkjenning av fagskoleutdanning kan unntas bestemmelsene i forvaltningslovens kapittel VI.

§ 39 *Forsøk* (Prop. 44 L § 3 ellevte ledd og gjeldende § 3 åttende ledd)

Departementet kan vedta at det kan gjøres unntak fra loven og forskriftene til loven i forbindelse med tidsavgrensede organisatoriske eller pedagogiske forsøk.

§ 40 *Nasjonal vitnemåls- og karakterportal* (NY)

(1) Formålet med Nasjonal vitnemåls- og karakterportal er å sikre sannferdig informasjon om vitnemål og karakterer og forhindre bruk av forfalskede vitnemål og karakterutskrifter. Staten ved departementet eier portalen.

(2) I portalen skal identitetsopplysninger som fødselsnummer, D-nummer og informasjon som kan identifisere fagskolen, bli innhentet automatisk, uavhengig av om portalen er tatt i bruk av den informasjonen gjelder. Vitnemål og karakterer skal kun innhentes fra fagskolene når portalen er tatt i bruk av den informasjonen gjelder. Det er den personen informasjonen gjelder for, som bestemmer hvem som skal få tilgang til informasjon i portalen, hvilken informasjon de skal få tilgang til, og for hvilket tidsrom.

(3) Departementet er behandlingsansvarlig for Nasjonal vitnemåls- og karakterportal. Departementet gir forskrift om portalen, blant annet om hvilke opplysninger som skal registreres, og hvordan opplysningene skal behandles.

Kapittel 8 Ikrafttredelse

§ 41 *Ikrafttredelses- og overgangsregler* (gjeldende § 18)

- (1) Denne loven trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer.
- (2) Fra samme tidspunkt oppheves lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning.

23.2 Endring i studentsamskipnadsloven

§ 1 første ledd

Denne lov gjelder for studentsamskipnader, studenter og institusjoner som omfattes av universitets- og høyskoleloven, *og fagskoler som er tilknyttet en studentsamskipnad og studenter ved disse fagskolene.*

§ 2 tredje ledd

Departementet beslutter om studentsamskipnader skal opprettes, legges ned, *deles* eller slås sammen. Sammenslåing av studentsamskipnader kan gjennomføres ved at en eller flere studentsamskipnader overdrar sine eiendeler, rettigheter og forpliktelser som helhet til en annen studentsamskipnad med kontinuitet i rettighets- og forpliktelsesposisjoner. Aksjeloven §§ 13-13 til 13-16 gjelder tilsvarende så langt de passer for slik sammenslåing. *Deling av studentsamskipnader kan gjennomføres ved at studentsamskipnaden delvis overdrar sine eiendeler, rettigheter og forpliktelser til en eksisterende eller ny studentsamskipnad med kontinuitet i rettighets- og forpliktelsesposisjoner. Aksjeloven §§ 14-7 og 14-8 gjelder tilsvarende så langt de passer for slik deling.*

§ 3 tredje ledd

Med student forstås i denne lov personer med studierett ved universitet eller høyskole *eller fagskole*, som betaler semesteravgift. Studentgrupper som departementet i forskrift etter § 10 kan gi fritak fra krav om betaling av semesteravgift regnes også som studenter.

§ 4 nytt annet ledd

Institusjoner som omfattes av fagskoleloven har rett til å være tilknyttet en studentsamskipnad. Departementet avgjør hvilken studentsamskipnad den enkelte fagskole skal være tilknyttet.

24. LOVSPEIL

Nye §§	Gjeldende lov	Prop. 44 L – vedtatt, men ikke trådt i kraft .	Tiltak i Fagskolemeldingen
1	§ 1 første ledd og andre ledd andre og tredje punktum,		Tiltak 2 og 20
2	§ 1 andre ledd første punktum, tredje til femte ledd		
3	§ 1 a		
4	§ 2		Tiltak 30
5	§ 17	§ 25	
6	§ 14		
7	NY, § 5 tredje ledd bokstav b, fagskoleforskriften § 1-1		
8	§ 3 andre og tredje ledd, § 4 første og tredje ledd	§ 3 tredje, fjerde, syvende ledd og åttende ledd	Tiltak 8
9	§ 3 fjerde ledd	§ 3 andre ledd sist punktum og femte ledd	Tiltak 9, 10
10	NY		
11	§ 3 femte ledd	§ 3 sjetten ledd	Tiltak 11
12	§ 3 sjetten ledd	§ 3 første, andre og niende ledd	
13	§ 4 fjerde ledd		
14	§ 4a		Tiltak 12
15	NY		Tiltak 24, 26, 27, 28
16	§ 5 første og tredje ledd bokstav a, c og d		Tiltak 41
17	NY		Tiltak 40
18	§ 5 andre ledd		
19	§ 13		
20	§ 6		
21	§ 8		
22	§ 7		
23	§ 9		
24	§ 10		
25	§ 11		
26	§ 12		
27	NY		
28	§§ 15 og 16	§ 15	
29		§ 16	
30		§ 17	
31		§ 18	
32		§ 19	
33		§ 20	
34		§ 21	
35		§ 22	
36		§ 23	
37		§ 24	
38	§ 1b		
39	§ 3 åttende ledd	§ 11 ellefte ledd	

40	NY		Tiltak 38
41	§ 18	§ 26	

Arkivnr: 2015/11453-98
Saksbehandlar: Adeline Berntsen Landro

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Hordaland fagskulestyre	31/17	14.09.2017

Tilsetting av administrativ og fagleg leiar ved Hordaland helsefagskole

Samandrag

Tidlegare rektor ved Fusa vidaregåande skule, Tor Johannes Hjertnes, slutta i stillinga 31. juli 2017. Hjertnes var tilsett som rektor for Fusa vgs og som administrativ og fagleg leiar ved Hordaland helsefagskole.

Håvard Ragnhildstveit vart tilsett som rektor for Fusa vgs per 1. august 2017, medan Hjertnes har fungert som administrativ og fagleg leiar for helsefagskulen fram til no. Det er styret for Fagskolane i Hordaland som jf. fagskulelova skal tilsette administrativ og fagleg leiar ved fagskulane.

Forslag til vedtak

Håvard Ragnhildstveit vert tilsett som administrativ og fagleg leiar ved Hordaland helsefagskole.

Svein Leidulf Heggheim
fylkesdirektør opplæring
ansvarleg for saksførebuing til fagskulestyret

Linda Farestveit
seksjonsleiar skule

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg
1 Tilsettingsbrev

Fylkesrådmannen, 28.08.2017

Tidlegare rektor ved Fusa vidaregåande skule, Tor Johannes Hjertnes, slutta i sin stilling 31. juli. Hjertnes var tilsett som rektor for Fusa vgs og som administrativ og fagleg leiar ved Hordaland helsefagskole. Håvard Ragnhildstveit vart tilsett som rektor for Fusa vgs per 1. august 2017, medan Hjertnes har fungert som administrativ og fagleg leiar for helsefagskulen fram til no. Det er styret for Fagskolane i Hordaland som jf. fagskulelova skal tilsette administrativ og fagleg leiar ved fagskulane.

Håvard Ragnhildstveit er 48 år og kjem frå Hålandsdalen i Fusa kommune. Før han vart tilsett som rektor ved Fusa vgs var han sektorleiar for oppvekst og kultur i Samnanger kommune (1 ½ år). Ragnhildstveit har tidlegare vore tilsett ved Fusa vidaregåande skule som avdelingsleiar og ass. rektor (3 år). Ragnhildstveit har erfaring både som lærar og rektor i grunnskulen (14 år). Han har utdanning som allmennlærer med fordjuping innan kroppsøving og omfattande vidareutdanning innan rettleiing, organisasjon og leiing. I tillegg er Ragnhildstveit utdanna røykdykkar.

Ragnhildstveit har lang og variert erfaring både som skuleleiar, sektorleiar og rettleiar. Han har vore prosjektleiar for fleire prosjekt i kommunal sektor og har sidan 2011 vore knytt til både Utdanningsdirektoratet sitt rettleiarkorps og Læringsmiljøsentret sitt læringsmiljøprosjekt retta mot kommunar med vedvarande høge mobbetal.

Administrasjonen ved Opplæringsavdelinga vil tilrå at styret tilsett Håvard Ragnhildstveit som administrativ og fagleg leiar ved Hordaland helsefagskole.

Håvard Ragnhildstveit
Stallabrotvegen 140
5640 Eikelandsosen

Dato: 27.03.2017
Vår ref.: 2017/1239-9
Saksbehandlar: karoen_
Dykkar ref.:

Tilsetjing i stilling som rektor ved Fusa vidaregåande skule

Fylkesdirektør opplæring har i medhald av delegasjonsfullmakt tilsett deg i heil stilling som rektor ved Fusa vidaregåande skule med verknad frå 1. august 2017.

Tilsetjinga skjer på dei vilkår som er nemnde i utlysinga, og dei vilkår som følgjer av opplæringslova, arbeidsmiljølova, ferielova og elles dei lover, reglement og instruksar og avtalar, m.a. arbeidstidsavtalen, som gjeld til kvar tid for den opplæringsverksemda som skolen driv.

Innafor ramma av den undervisningsplikt som til kvar tid er lagt til stillinga, er du pliktig til å undervise ved all skole- og kursverksemd som skolen driv.

Du vil få løn som rektor med ei årsløn på kr. 790.000.

Frå brutto regulativløn vert det trekt lovfesta pensjonsinnskott.

Fylkesdirektør opplæring må få skriftleg melding snarast mogeleg og seinast innan 8 dagar frå du har motteke dette tilsetjingsbrevet, om du tek imot stillinga eller ikkje. Meldinga kan sendast på epost.

Fylkesdirektøren vonar du tek imot, og ønskjer deg velkomen i stillinga!

Svein Heggheim
Fylkesdirektør opplæring

Helene Systad
Kst. regionleiar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

PS 32/17 Ymse